

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE
Fakulta bezpečnostního managementu
Katedra soukromoprávních disciplín

**Právní aspekty podnikání zahraničních
osob na území České republiky**

Diplomová práce

Legal aspects of foreign persons' business
on the territory of the Czech Republic

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
doc. JUDr. Mgr. Jan Bajura, Ph.D.

AUTOR PRÁCE
Bc. Renata Smetanová

PRAHA
2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Rakovníku dne 15. 3. 2023

Bc. Renata Smetanová

ANOTACE

Diplomová práce se zaměřuje na živnostenské podnikání zahraničních osob na území České republiky. První kapitola obsahuje komentovaný výčet pramenů platné právní úpravy. Následně jsou vymezeny základní pojmy, jejichž znalost je nezbytná pro pochopení dané problematiky. Třetí kapitola předkládá historický vývoj živnostenského podnikání týkající se aktivit zahraničních osob na území České republiky. Meritem práce je analýza platné právní úpravy, podrobně rozčleněná do tematických podkapitol. Pátá kapitola se zabývá postavením a možnostmi občanů Ukrajiny, kteří v současné době podnikají na území České republiky. V další části jsou obsaženy připravované legislativní změny, které se přímo či nepřímo týkají podnikání zahraničních osob na území České republiky. Sedmou část tvoří exkurz do slovenské platné právní úpravy analyzované problematiky. Diplomovou práci zakončuje statistika počtů zahraničních osob s živnostenským oprávněním na území České republiky. V závěru je zhodnocena platná právní úprava, odlišnosti slovenské a české právní úpravy a předloženy náměty de lege ferenda živnostenského zákona.

KLÍČOVÁ SLOVA

živnostenský zákon * živnost * živnostenské oprávnění * zahraniční fyzická osoba * zahraniční právnická osoba * povolení k pobytu *

ANNOTATION

This master thesis focuses on commercial business of foreign persons on the territory of the Czech Republic. The first chapter contains a commented enumeration of the sources of valid legislation. Furthermore, some basic terms are defined, the knowledge of which is essential for understanding the given problematics. The third chapter presents the historical development of commercial business, related to activities of foreign persons on the territory of the Czech Republic. The merit of the thesis is an analysis of the valid legislation, elaborately divided into thematic subsections. The fifth chapter deals with a position and options of Ukrainian citizens who are currently doing business on the territory of the Czech Republic. The next part contains upcoming legislative changes that directly or indirectly relate to the business of foreign persons on the territory of the Czech Republic. The seventh part consists of an excursion into the current Slovak legal regulation of the analysed issue. The master thesis finishes with statistics of numbers of foreign persons with a trade license on the territory of the Czech Republic. In the conclusion, the valid legislation, and the differences between Slovak and Czech legislation are evaluated; and some proposals de lege ferenda for the Trade Act are presented.

KEYWORDS

trade Act * trade * trade license * foreign individuals * foreign legal entity * residence permit *

Obsah

Úvod.....	6
1 Prameny právní úpravy	9
2 Vymezení základních pojmů	12
3 Historický vývoj institutu živnostenského podnikání zahraničních osob na území České republiky	17
4 Analýza platné právní úpravy	23
4.1 Předmět úpravy	23
4.2 Pozitivní definice živnosti	24
4.3 Negativní vymezení živnosti	26
4.4 Druhy živností	27
4.5 Subjekty oprávněné provozovat živnosti.....	29
4.5.1 Předložení dokladu a jeho překlad	33
4.5.2 Povolení k pobytu	33
4.6 Odpovědný zástupce	34
4.7 Všeobecné podmínky provozování živnosti	36
4.8 Zvláštní podmínky provozování živnosti	40
4.9 Překážky provozování živnosti.....	46
4.10 Ohlášení živnosti a řízení o koncesi	50
4.11 Vznik živnostenského oprávnění	54
4.12 Rozsah živnostenského oprávnění	56
4.13 Provozovny	59
4.14 Změna živnostenského oprávnění	60
4.15 Pozastavení provozování živnosti, zrušení živnostenského oprávnění	61
4.16 Zánik živnostenského oprávnění	64
5 Ukrajina.....	66
5.1 Povolení k pobytu	66
5.2 Bezúhonnost.....	70

5.3	Odborná kvalifikace	71
6	Připravované legislativní změny.....	73
7	Exkurz do slovenské právní úpravy	80
8	Statistika	88
	Závěr.....	99
	Seznam použité literatury.....	104
	Seznam zkratk	109
	Seznam grafů a tabulek	110

Úvod

V diplomové práci Právní aspekty podnikání zahraničních osob na území České republiky se budu zabývat právním rámcem, jímž se uvedená oblast ekonomické činnosti řídí.

Právní legislativa v České republice umožňuje několik různých forem podnikání zahraničních osob, v práci se však zaměřím na podnikání živnostenské, které je v současné době nejrozšířenější formou podnikatelské činnosti.

Vstup České republiky do Evropské unie a do Shengenského prostoru přinesl volný pohyb služeb, zboží, kapitálu a také osob. Tento ekonomický, politický a sociální proces, díky němuž se trh stává otevřenější, umožňuje zahraničním osobám najít nové příležitosti k naplnění svého záměru, finančnímu a osobnímu růstu i prostřednictvím živnostenského podnikání v jiné zemi. Důvody, proč zahraniční osoby vyhledávají podnikání v České republice, mohou být např. nestabilita jejich domácí ekonomiky, nepříznivé legislativní podmínky k podnikání, které jsou tam nastaveny, nebezpečné sociální prostředí, jež domácí podnikatele od ekonomických aktivit odrazuje, apod. Česká republika je ekonomicky a politicky stabilním a bezpečným státem, který poskytuje zahraničním osobám vhodné podmínky pro podnikání. Vzdor všem těmto pozitivním aspektům může pro celou řadu zahraničních osob přizpůsobení se tuzemským právním normám a dodržování českých zákonů představovat nemalé úskalí, k němuž přistupuje i jazyková bariéra a kulturní odlišnosti.

Cílem diplomové práce je analyzovat právní aspekty podnikání zahraničních osob na území České republiky a zdůraznit případné problémy vyskytující se jak v teoretické, tak v praktické rovině. Mým cílem je také posoudit, zda je právní úprava vyhovující, komplexní a pro zahraniční osoby dostatečně srozumitelná. Dále vyhodnotím působení podnikajících zahraničních osob na území České republiky z ekonomického, politického, resp. legislativního, hlediska a z pohledu sociální integrace. Objasním odlišnosti české právní úpravy a slovenské právní úpravy. V souvislosti s analýzou ve smyslu *de lege lata* předložím náměty *de lege ferenda* možných změn živnostenského zákona. V praktické části provedu analýzu počtu zahraničních osob s živnostenským oprávněním, které rozlišuji na občany Evropské unie, na občany dalších

smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občany Švýcarské konfederace a na občany třetích zemí (třetími zeměmi jsou státy mimo Evropskou unii, mimo další smluvní státy Dohody o Evropském hospodářském prostoru a mimo Švýcarskou konfederaci).

Diplomová práce je rozčleněna na úvod, závěr a osm kapitol. V první kapitole se zabývám prameny právní úpravy živnostenského práva zaměřenými především na živnostenské podnikání zahraničních osob na území České republiky. Pro pochopení dané problematiky v druhé kapitole rozebírám základní pojmy z oblasti živnostenského podnikání. Ve třetí kapitole se zaměřuji na čtyři významné mezníky historického vývoje živnostenského podnikání v České republice, které se tématu diplomové práce nejvíce dotýkají. Čtvrtá kapitola představuje těžiště celé diplomové práce; jedná se o analýzu platné právní úpravy živnostenského podnikání zahraničních osob. Její podkapitoly seznámí čtenáře s předmětem právní úpravy, s pozitivní definicí živnosti, s negativním vymezením živnosti a s druhy živností. Následující dělení se vztahuje k subjektům oprávněným provozovat živnost, na jejich povinnost předkládat zákonem stanovené dokumenty a na jejich povolení k pobytu, a na osobu odpovědného zástupce. Neméně důležité jsou také všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti a také překážky v provozování živnosti. V další části práce se věnuji dynamice živnostenského podnikání zahraničních osob, tedy vzniku živnostenského oprávnění, rozsahu živnostenského oprávnění včetně provozování, změně, pozastavení a zrušení živnostenského oprávnění a v závěru i jeho zániku. Pátá kapitola se dotýká aktuálního tématu – občanů Ukrajiny, kteří podnikají na území České republiky s vízem k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění nebo s vízem za účelem dočasné ochrany. V šesté kapitole uvádím připravované legislativní změny týkající se podnikání zahraničních osob. Následuje exkurz do slovenské právní úpravy v sedmé kapitole. V závěrečné osmé kapitole analyzuji počty zahraničních osob s živnostenským oprávněním v České republice za období od 2005 do 2022, tedy po dobu členství České republiky v Evropské unii.

V diplomové práci jsou zakomponovány judikáty, které podpoří a vyjasní interpretaci platné právní úpravy. Živnostenská kontrola není rozebírána záměrně, neboť by svým rozsahem značně překročila parametry diplomové práce.

Analýza platné právní úpravy je aplikována pouze na zahraniční osoby, konkrétně na živnostenské podnikání zahraničních osob na území České republiky. Mým záměrem je, aby diplomová práce byla pro čtenáře přínosná a zároveň mu umožnila nahlédnout do podmínek živnostenského podnikání zahraničních osob.

Diplomová práce vychází z právního stavu platného ke dni 15. 3. 2023.

1 Prameny právní úpravy

Základní právní předpisy, které upravují jednotlivé formy podnikatelské činnosti a rovněž podmínky podnikání na území České republiky, představuje první kapitola. Zaměření je především na živnostenské podnikání zahraničních osob na území České republiky.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SV OBOD jako součást ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen Listina základních práv a svobod)

Základní práva živnostníka, stejně jako základní práva každého podnikatele, jsou stanovena Listinou základních práv a svobod. Ustanovení článku 26 odst. 1 zakotvila „právo každého podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost“, které se stalo ústavněprávním základem živnostenského zákona. Ustanovení článku 26 odst. 4 upřesňuje, že zákon může stanovit odchylnou úpravu pro cizince.¹

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník)

Předkládá základní pojmy z oblasti podnikání. Upravuje soukromoprávní vztahy vyplývající ze živnostenského podnikání, tedy vztahy mezi živnostníkem a jinými podnikateli.²

Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon stanovuje strukturu živnostenských úřadů.³

¹ Článek 26 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součást ústavního pořádku České republiky v posledním znění.

² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v posledním znění.

³ Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech v posledním znění.

Zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen živnostenský zákon)

Živnostenský zákon je veřejnoprávní normou, upravující podmínky přiznání a vydání živnostenského oprávnění, výkonu živnosti, zániku živnosti. Dále se zaměřuje na veřejnoprávní povinnosti živnostníka, kontrolované živnostenskými úřady, a na pravidla této kontroly.⁴

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů (dále jen obsahové náplně)

Nařízení vlády stanoví obsahové náplně jednotlivých živností.⁵

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Správní řád upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávních celků, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy.⁶

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů

Tento právní předpis upravuje procesní postup kontrolních orgánů při výkonu kontrolní činnosti.⁷

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

Právní předpis upravuje podmínky odpovědnosti za přestupek, druhy správních trestů a ochranných opatření a zásady pro jejich ukládání, postup před zahájením řízení o přestupku a postup v řízení o přestupku.⁸

⁴ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

⁵ Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností v posledním znění.

⁶ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád v posledním znění.

⁷ Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád) v posledním znění.

⁸ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich v posledním znění.

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pobytu cizinců)

Zákon upravuje podmínky vstupu cizince na území České republiky a vycestování cizince z území, stanoví podmínky pobytu cizince na území České republiky a vymezuje působnost Policie České republiky, Ministerstva vnitra České republiky a Ministerstva zahraničních věcí České republiky v této oblasti státní správy.⁹

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů

Předmětem právní úpravy jsou soukromoprávní poměry s mezinárodním prvkem a řízení o soukromoprávních věcech, v němž je obsažen mezinárodní prvek.¹⁰

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o veřejných rejstřících)

Právní předpis obsahuje informace o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, o řízení ve věcech veřejného rejstříku a o zápisu notářem.¹¹

⁹ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů v posledním znění.

¹⁰ Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (živnostenský zákon) v posledním znění.

¹¹ Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů v posledním znění.

2 Vymezení základních pojmů

Před analýzou platné právní úpravy je nezbytné přesně vymezit základní pojmy, které se k danému tématu vážou. Analyzování jednotlivých výrazů přispěje k hlubšímu proniknutí do uvedené problematiky a k jejímu správnému pochopení.

Podnikatel

Pojem podnikatel vymezuje občanský zákoník. Za podnikatele je považován ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, a to se zřetelem k této činnosti.¹² Za podnikatele se považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku a má se za to, že se jedná o osobu, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona. Vlastnost podnikatele se vždy přičítá tomu, kdo je zapsán v obchodním rejstříku. Pojmovými znaky podnikatele ve smyslu občanského zákoníku je samostatný výkon činnosti vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Pro srovnání uvádím, že v předchozí úpravě v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění k 31. 12. 2013, byl takto vymezen pojem podnikání. Samostatnost spočívá v tom, že o podnikání rozhoduje podnikatel zásadně samostatně. Právní odpovědnost, kterou podnikatel samostatně nese, zahrnuje jednak odpovědnost soukromoprávní kontraktní (za prodlení, za škodu, za vady) a deliktní, jednak odpovědnost veřejnoprávní (trestní odpovědnost) a odpovědnost administrativní. Odpovědností se myslí i povinnost podnikatele hradit své závazky a s tím související výkon činnosti na vlastní účet. Obrat „živnostenským nebo obdobným způsobem“ je úlitbou současné terminologii. Živnostenské podnikání je chápáno pouze jako podnikání podle živnostenského zákona. Vedle něj existuje mnoho druhů podnikání, které nepodléhá živnostenskému zákonu, ale zvláštní úpravě, popř. je i vyňato z jakékoliv právní úpravy (např. tvorba uměleckých děl). Soustavnost je významným prvkem (v živnostenském podnikání vcelku dobře vyjádřeným), tradičně však pružně interpretovaným. Soustavnost neznamena absolutní trvalost a pravidelnost. Patří sem i sezonní podnikání,

¹² Ustanovení § 420-421 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník* v posledním znění.

např. provozování lyžařské školy pouze v zimě, a přípustné je rovněž přerušení podnikání. Poslední znak charakterizující podnikatele je „za účelem dosažení zisku“. Tento pojmový znak vyjadřuje záměr, cíl činnosti, nikoli úspěšnost dosažení. To znamená, že i ten nejztrátovější podnikatel je stále podnikatelem, přestože žádného zisku reálně nedosahuje. Rozhodující přitom není ani to, jak má daná osoba v úmyslu se ziskem naložit. Dovětek „ze zřetelem k této činnosti“ má dva významy – jeden podnikatelský, jeden soukromý a nepodnikatelský. Neplatí však zásadně pro podnikatelské právnické osoby, které existují jenom za účelem podnikání a jsou podnikateli se zřetelem k veškeré své činnosti. Tudíž výraz „se zřetelem k této činnosti“ je jen odkazem na charakteristiku pojmu podnikání.¹³

Podnikání

Zákonná definice podnikání se v českém právním řádu nevyskytuje, ale dá se velmi dobře vyvodit z výše uvedené definice podnikatele. Pojmové znaky podnikání byly rozebrány v části Podnikatel. Pojem podnikání je zakotven také v ústavním pořádku České republiky, a to v čl. 26 Listiny základních práv a svobod. Je zařazen v hlavě čtvrté upravující hospodářská, sociální a kulturní práva a stanoví, že každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. Z pojmu „každý“ lze dovodit, že právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost nemají pouze občané České republiky, nýbrž i další osoby bez ohledu na státní občanství.¹⁴ Což vyplývá také z čl. 42 odst. 2, který je všeobecně antidiskriminačním ustanovením. Zajišťuje cizincům v zemi rovnoprávnost práv a svobod tam, kde nejsou vázány na státní občanství.¹⁵

¹³ § 420. PELIKÁNOVÁ, Irena et al. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-03-11]. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁴ Článek 26 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky v posledním znění.

¹⁵ Článek 42 odst. 2 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky v posledním znění.

Obchodní firma

„Obchodní firma je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel nesmí mít víc obchodních firem.“¹⁶

„Obchodní firma nesmí být zaměnitelná s jinou obchodní firmou ani nesmí působit klamavě.“¹⁷

Zahraniční osoba

Na pojem zahraniční osoba nahlédneme z několika úhlů. Občanský zákoník v § 3024 odst. 1 uvádí, že za zahraniční osobu se považuje fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem mimo území České republiky.¹⁸ Identickým způsobem vymezuje zahraniční osobu § 5 odst. 2 živnostenského zákona. Dle živnostenského zákona se za zahraniční osobu považuje osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem na území České republiky.¹⁹ V zákoně č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů, § 26 odst. 1, se používá pojem cizinec a zahraniční právnická osoba. Stanoví, že cizincem se rozumí fyzická osob, která není státním občanem České republiky, zahraniční právnickou osobou se rozumí právnická osoba se sídlem mimo území České republiky.²⁰ Pojem cizinec používá zákon o pobytu cizinců. Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie (dále jen EU).²¹

Sídlo

Občanský zákoník definuje sídlo jak u právnických osob, tak i u fyzických osob. Sídlo podnikatele se určí adresou zapsanou ve veřejném rejstříku. Pokud se fyzická osoba jako podnikatel nezapíše do veřejného rejstříku, je jeho sídlem místo hlavního obchodního závodu nebo adresa bydliště.²²

¹⁶ Ustanovení § 423 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v posledním znění.

¹⁷ Ustanovení § 424 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v posledním znění.

¹⁸ Ustanovení § 3024 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v posledním znění.

¹⁹ Ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

²⁰ Ustanovení § 26 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

²¹ Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů v posledním znění.

²² Ustanovení § 429 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v posledním znění.

Pobočka

Pobočkou se rozumí, dle občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, část závodu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost a o které podnikatel rozhodl, že bude pobočkou. Je-li pobočka zapsána do obchodního rejstříku, jedná se o odštěpný závod. Pobočka se musí do veřejného rejstříku zapsat, zejména jde-li o „závod“ zahraničních osob se sídlem mimo EU, jinak na území České republiky nemůže podnikatel jejím prostřednictvím podnikat.²³

Veřejné rejstříky

Veřejný rejstřík je informační systémem veřejné správy vedený v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup a vede jej soud (rejstříkový soud). Veřejnými rejstříky právnických a fyzických osob se rozumí spolkový rejstřík, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek, obchodní rejstřík a rejstřík obecně prospěšných společností. Do veřejného rejstříku se zapisují zákonem stanovené údaje o právnických a fyzických osobách.²⁴

Obchodní rejstřík

Do obchodního rejstříku se zapisují obchodní společnosti a družstva podle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů, obchodní společnosti a družstva podle zákona upravujícího právní poměry obchodních společností a družstev, fyzické osoby, které jsou podnikateli, mají bydliště v České republice a požádají o zápis, státní občan EU, jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor nebo Švýcarské konfederace a jeho rodinný příslušník oprávněný pobývat na území České republiky, státní občan třetího státu a jeho rodinný příslušník s dlouhodobým povolením k pobytu, a další osoba, které vzniklo právo podnikat

²³ Ustanovení § 503 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník* v posledním znění.

²⁴ Ustanovení § 1 zákona č. 304/2013 Sb., *o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů* v posledním znění.

podle živnostenského zákona a jiného zákona, a další osoby, stanoví-li povinnost jejich zápisu nebo jiný zákon.²⁵

Živnostenský rejstřík

Živnostenský rejstřík je informační systém veřejné správy vedený v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup k údajům vedeným ve veřejné části. Správcem je Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky a provozovateli obecní živnostenské úřady (odborníky obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a na území hlavního města Prahy živnostenské odborníky úřadů městských částí určených Statutem hlavního města Prahy) a krajské živnostenské úřady (odborníky krajských úřadů a na území hlavního města Prahy živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy).²⁶

Živnost

Živností se rozumí soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.²⁷

Živnostenské oprávnění

Živnostenské oprávnění vzniká v závislosti na tom, který subjekt ohlašuje živnost (žádá o koncesi) a o který druh živnosti (živnost ohlašovací, řemeslná, vázaná, koncesovaná) se jedná. Oprávnění provozovat ohlašovací živnost vzniká dnem ohlášení. Oprávnění provozovat koncesovanou živnost vzniká ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese živnostenským úřadem.²⁸

²⁵ Ustanovení § 42 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů v posledním znění.

²⁶ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část čtvrtá. Vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění, živnostenský rejstřík (§ 45 až 60). Hlava IV. Živnostenský rejstřík (§ 60). s. 193.

²⁷ Ustanovení § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

²⁸ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 76.

3 Historický vývoj institutu živnostenského podnikání zahraničních osob na území České republiky

Cílem třetí kapitoly je seznámit čtenáře s vývojem živnostenské úpravy na území České republiky. Tématem diplomové práce jsou „Právní aspekty podnikání zahraničních osob na území České republiky“ se zaměřením na živnostenské podnikání. Její zpracování není pojato historicky, proto obsah této kapitoly nebude příliš rozsáhlý. Přesto však znalost historického vývoje považuji za zcela zásadní pro budoucí vývoj právní úpravy. Cenné informace a zkušenosti z minulosti se mohou stát zdrojem inspirací, ponaučením, ba i upozorněním na pozitivní či negativní aspekty v zákonodárství týkajícího se této oblasti práva. Kapitulu o historickém vývoji zaměřím pouze na čtyři zásadní mezníky, které se tématu diplomové práce nejvíce dotýkají. Pátá významná úprava, podnikání občanů Ukrajiny na území České republiky, je stále aktuální, té se budu věnovat podrobněji v kapitole 5. Ukrajina.

Vstupním bodem pro historickou kapitolu je vznik České republiky, který je datován 1. 1. 1993. Živnostenský zákon ze dne 2. 10. 1991, na němž se usneslo Federální shromáždění České republiky, vstoupil v platnost 15. 11. 1991 s účinností od 1. 1. 1992. Ve výše zmíněném živnostenském zákoně a v zákoně České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů, je obsažena současná platná právní úprava živnostenského podnikání. Ta navázala na principy předešlé živnostenskoprávní úpravy platné formálně do roku 1945 a fakticky až do roku 1948, kdy byla zrušena zákoníkem práce. V té době bylo živnostenské podnikání upraveno jinými právními nástroji odpovídajícími struktuře a formám tehdejšího centrálně řízeného národního hospodářství, v nichž se nemohl uplatnit soukromý sektor. Postupně se projevovala sociálně ekonomická neudržitelnost tohoto stavu. Systém centrálně plánované ekonomiky byl na pokraji kolapsu a přechod k tržnímu systému byl nezadržitelný. V podnikatelské činnosti dochází postupně

k liberalizaci a s ní souvisí i zásadní změna, kterou je nová úprava živnostenského podnikání.²⁹

Živnostenský zákon je základní veřejnoprávní normou upravující vztahy mezi určitým okruhem podnikatelů a státem, a to především z hlediska veřejných zájmů, vztahů vertikální povahy. Tuto charakteristiku zdůrazňují ustanovení týkající se živnostenské kontroly. Z veřejnoprávní povahy vyplývá, že předpisy živnostenského zákona mají v podstatě kogentní charakter.³⁰

Živnostenský zákon byl od svého přijetí mnohokrát novelizován. Tyto změny byly zapříčiněny jak změnami koncepčního charakteru zákona, tak i změnou četných právních předpisů upravujících specificky podnikání v jednotlivých činnostech. Další novely reagovaly na změny právních předpisů upravujících provozování daných činností, které jsou živnostmi, a projevily se změnou úpravy jednotlivých živností v přílohách živnostenského zákona.³¹

Zde předkládám čtyři novely, které patří mezi nejvýznamnější úpravy živnostenského zákona se zřetelem k tématu této diplomové práce.

Zákon č. 286/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) a zákon České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. 1. 1996

Podnikání cizinců, kteří mají trvalý nebo dlouhodobý pobyt na území České republiky, se postupně stalo v živnostenském podnikání podstatným problémem, jehož podstatou bylo vytvoření možnosti podnikání cizinců bez dalšího omezení jako osob českých. Zahraniční osoby mohou nadále provozovat živnost za stejných podmínek jako české osoby, pokud z živnostenského nebo jiného zákona nevyplývá něco jiného. Novelizovaná ustanovení živnostenského zákona specifikují zahraniční osobu, za kterou

²⁹ HORZINKOVÁ, Eva a Václav URBAN. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2013. 328 s. ISBN 978-80-86131-97-9. Úvodem. s. 9.

³⁰ Ustanovení § 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³¹ HORZINKOVÁ, Eva a Václav URBAN. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2013. 328 s. ISBN 978-80-86131-97-9. Úvodem. s. 9.

se považuje fyzická osoba s bydlištěm, nebo právnická osoba se sídlem mimo území České republiky. Z následujícího ustanovení vyplývá povinnost pro zahraniční osobu mít podnik nebo jeho organizační složku umístěnou na území České republiky a být zapsána do obchodního rejstříku. Novela umožňuje v rámci sjednocení podmínek provozování živnosti u zahraniční fyzické osoby prokazovat bezúhonnost odpovídajícími doklady jako česká osoba i odpovídajícími doklady vydanými státem, jehož je zahraniční fyzická osoba občanem, jakož i státy, ve kterých se dlouhodobě zdržovala v posledních třech letech. Nově se objevuje i informace o způsobu předkládání dokladů. Zahraniční osoba má povinnost předložit tyto doklady včetně ověřeného českého překladu, pokud ze zákona či jiného právního předpisu nevyplývá něco jiného (např. doklady o odborné způsobilosti). Taktéž má povinnost doložit ověřenou pravost podpisů a razítek na originálech dokladů (tj. superlegalizace); netýká se slovenského jazyka. Novela nadále zachovává vysoce liberální režim pro získání živnostenského oprávnění zahraničními osobami. Postavení státních občanů zemí Evropského společenství není méně výhodné než postavení českých občanů ve smyslu požadavku norem Evropského společenství. Živnostenský zákon vychází z pojetí zahraniční osoby, pro kterou je rozhodující její sídlo, respektive bydliště, bez ohledu na státní občanství.³²

Zákon č. 167/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. 5. 2004

Vstup České republiky do EU, který vyžaduje sladění českého a unijního práva, se promítl do změnového zákona č. 167/2004 Sb. Do živnostenského práva byly implementovány předpisy EU. Zákon zrovnoprávnil podmínky pro vstup občanů z jiných členských států EU do podnikání, sjednotil požadavky na prokazování kvalifikačních předpokladů ve smyslu směrnic 74/556/EHS, 74/557/EHS, 89/48/EHS, 92/51/EHS a 99/42/ES. Nově se do živnostenského

³² Metodický pokyn č. 1/1996 (ZU), k zákonu č. 286/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů ve znění metodického pokynu č. 3/1996). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

práva promítlo zavedení institutu poskytování služeb občany členských států EU.³³

Zákonem č. 427/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, s účinností od 1. 1. 2011

Výše uvedenou novelou byla zrušena povinnost zahraničních fyzických osob podnikajících v režimu živnostenského zákona zapisovat se do obchodního rejstříku. Tato povinnost se vztahovala na státní příslušníky členských států EU, jiných států tvořící Evropský hospodářský prostor, jejich příslušníků a dlouhodobě pobývajících rezidentů a jejich rodinných příslušníků a zahraničních fyzických osob ze třetích zemí. Tato právní úprava znamenala snížení administrativní zátěže rejstříkových soudů a živnostenských úřadů.³⁴

Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství

Spojené království Velké Británie a Severního Irska oznámilo dne 29. 3. 2017 Evropské radě svůj záměr vystoupit z EU. Tímto krokem využilo článek 50 Smlouvy o Evropské unii. Dne 1. 2. 2020 vstoupila v platnost dohoda o podmínkách vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU. Během přechodného období, tj. do 31. 12. 2020, se na Spojeného království Velké Británie a Severního Irska i nadále vztahuje právo EU v plném rozsahu, a to včetně nově přijatých pravidel a jurisdikce Soudního dvora EU.

³³ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Historický nástin jednotlivých dějinných epoch a jejich vliv na oblast živnostenského práva s. 35.

³⁴ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. Předmluva k prvnímu vydání. s. XXXIII.

Spojené království Velké Británie a Severního Irska zůstává po celé přechodné období součástí vnitřního trhu EU.³⁵

Od 1. 1. 2021 se na Spojené království Velké Británie a Severního Irska pohlíží jako na tzv. třetí země pro účely živnostenského podnikání. V souvislosti s tím je třeba při vstupu do podnikání (rovněž i v případech rozšíření stávajících živnostenských oprávnění) u osob ze Spojeného království Velké Británie a Severního Irska řešit nejenom otázku oprávněnosti jejich pobytu na území České republiky, ale i posuzování plnění všeobecných a zvláštních podmínek provozování živnosti dle živnostenského zákona.³⁶

Občané Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, kteří pobývali na území České republiky před 1. 1. 2021, resp. měli pobytové oprávnění, mají toto oprávnění zachováno i po 1. 1. 2021. Pro zachování pobytových oprávnění však museli prokázat legální status. Dosavadní živnostenská oprávnění těchto osob zůstávají zachována. V tomto smyslu je jim zachován status občana EU, včetně jejich rodinných příslušníků. V případě, že budou tyto osoby ohlašovat další živnost nebo podají žádost o vydání koncese, bude se na ně, s ohledem na jejich pobytové oprávnění, pohlížet rovněž jako na občany EU. Status občana EU se však u nich vztahuje pouze na pobyt. Co se týká posuzování bezúhonnosti ve smyslu § 6 a zvláštních podmínek provozování živnosti ve smyslu § 7 živnostenského zákona, zde je již třeba od 1. 1. 2021 pohlížet na občana Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, který se nepovažuje za občana členského státu EU podle § 70 odst. 1 živnostenského zákona, jako na občana třetí země, a to i v případě, že má pobytový status občana EU ve smyslu výše uvedeného. V případě posuzování bezúhonnosti se u občana Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, který se nepovažuje za občana členského státu EU podle § 70 odst. 1 živnostenského zákona, postupuje podle § 46 odst. 1 písm. b) živnostenského zákona. Tzn. musí doložit doklad o bezúhonnosti nebo rovnocenný doklad vydaný ve státě, jehož je osoba

³⁵ HORÁKOVÁ, M. *Metodická informace č. 2/2021 – podmínky podnikání občanů Velké Británie na území České republiky po 1. 1. 2021*. Praha, 2021. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

³⁶ HORÁKOVÁ, M. *Metodická informace č. 2/2021 – podmínky podnikání občanů Velké Británie na území České republiky po 1. 1. 2021*. Praha, 2021. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

občanem. Současně je třeba výpis z evidence Rejstříku trestů, který si vyžádá živnostenský úřad sám elektronickou cestou. Pokud stát, jehož je osoba občanem, doklad nevydá, je zákonem umožněno předložit čestné prohlášení o bezúhonnosti učiněné před notářem nebo orgánem státu posledního pobytu, které nesmí být starší než 3 měsíce.³⁷

³⁷ HORÁKOVÁ, M. *Metodická informace č. 2/2021 – podmínky podnikání občanů Velké Británie na území České republiky po 1. 1. 2021*. Praha, 2021. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

4 Analýza platné právní úpravy

Čtvrtou kapitolou se dostáváme k těžišti diplomové práce, a to k analýze platné právní úpravy s důrazem na živnostenské podnikání zahraničních osob na území České republiky. Výše zmíněný rozbor platné právní úpravy živnostenského zákona obsahuje předmět úpravy, pozitivní definici živnosti, negativní vymezení živnosti a druhy živností. Dále předkládám informace o subjektech, zahraničních osobách oprávněných provozovat živnost a o odpovědném zástupci. Následují všeobecné podmínky a zvláštní podmínky provozování živnosti. Devátá podkapitola se věnuje překážkám provozování živnosti a dále vzniku a rozsahu živnostenského oprávnění. Ve třinácté podkapitole se zmiňuji o provozovnách. Následuje rozbor změny živnostenského oprávnění, pozastavení provozování živnosti a zrušení živnostenského oprávnění. Poslední podkapitola se týká zániku živnostenského oprávnění.

4.1 Předmět úpravy

Živnostenský zákon vychází z čl. 26 Listiny základních práv a svobod, dle kterého má každý právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, ale pouze zákon může stanovit podmínky a omezení výkonu určitých činností nebo povolání. Z čl. 42 lze dovodit, že výše uvedená úprava se vztahuje i na cizince. Obecná definice podnikání je zakotvena v občanském zákoníku. Živnostenský zákon není jediným zákonem, který upravuje podnikání. Existuje značné množství samostatných výdělečných činností, které nejsou považovány za podnikání živnostenské, ale řídí se zvláštními právními předpisy. Prvotní je nejdříve určit, zda podnikatelskou činnost neupravuje jiný právní předpis.³⁸

Živnostenský zákon stanoví podmínky provozování živnosti nezbytné pro získání živnostenského oprávnění. Zákon upravuje v nezbytném rozsahu i kontrolu nad dodržováním podmínek stanovených tímto zákonem a ukládání správních trestů. Obecně řečeno, živnostenský zákon upravuje vztahy mezi

³⁸ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. Živnostenský zákon: komentář, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava I. Předmět úpravy (§ 1 až 4). s. 39-40.

státem a podnikatelem, a to především z hlediska veřejných zájmů. Představuje vztahy vertikální povahy. Tento charakter podtrhuje ta část zákona, která upravuje živnostenskou kontrolu. Z výše uvedeného vyplývá, že předpisy živnostenského zákona mají v podstatě kogentní charakter.³⁹

4.2 Pozitivní definice živnosti

„Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“⁴⁰

Mezi zásadní a prvotní informace pro zahraniční osoby, které chtějí podnikat v režimu živnostenského zákona, je naplnění všech šesti znaků pojmu živnost. Abychom mohli s jistotou konstatovat, že se jedná o živnost, je třeba naplnit tyto znaky současně. Živnostenské podnikání je podmnožinou podnikání, které je vymezeno v občanském zákoníku. *„Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“⁴¹* Z uvedeného vyplývá, že pojem podnikání zahrnuje více podnikatelských činností než jen živnostenské podnikání.⁴²

Soustavnost

Živnost je činností opakovanou v kratších či delších intervalech. Tato aktivita nemusí být provozována každodenně. Zákon neprezentuje slovo pravidelnost, nýbrž jde více o předpoklad k opakování činnosti. Jinak řečeno – nepravidelně uskutečňovaná činnost je živností, pokud se při jednotlivé realizaci

³⁹ HORZINKOVÁ Eva, Václav URBAN a Klára HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon, Praktický komentář*. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 248 s. ISBN 978-80-7598-707-5. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava I. Předmět úpravy (§ 1 až 4). s. 1-2.

⁴⁰ Ustanovení § 2 zákona č. 455/1991 Sb., *o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* v posledním znění.

⁴¹ Ustanovení § 420 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník* v posledním znění.

⁴² KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 1-18. Část první. Všeobecná ustanovení. § 1-4. Hlava I. Předmět úpravy. § 2. Pozitivní vymezení živnosti. s. 4.

činnosti očekává, že se bude opakovat. Nemělo by se jednat o činnost nahodilou, vykonávanou jen příležitostně nebo občas.⁴³

V praxi je posuzování soustavnosti neustále diskutované téma. Je třeba každou činnost hodnotit individuálně, a to vzhledem její k povaze. Soustavnost představuje významný aspekt v oblasti posuzování neoprávněného podnikání.

Samostatnost

Pojem samostatnost má v definici živnosti zvláštní význam. Je základním rysem podnikatelské činnosti, kterým se tato aktivita odlišuje od zaměstnaneckého vztahu. Zahraniční osoba vlastní živnostenské oprávnění, jedná vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, samostatně o své činnosti rozhoduje a sama ji řídí a také v ekonomickém a v právním smyslu organizuje její výsledky. Tak jako soustavnost je nutné i samostatnost vykládat s přihlédnutím ke konkrétním podmínkám a povaze činnosti a řádně odlišit případy zastřené pracovního a subdodavatelského vztahu.⁴⁴

Provozování vlastním jménem

Vlastním jménem provozuje živnost ten, kdo ji vykonává pod označením, kterým je zapsán do živnostenského rejstříku. Zahraniční osoba se do živnostenského rejstříku zapisuje pod jménem a příjmením zahraniční fyzické osoby nezapsané v obchodním rejstříku nebo obchodní firmou zahraniční fyzické a právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku, případně pod názvem zahraniční právnické osoby zapsané v jiném veřejném rejstříku vedeném rejstříkovým soudem.⁴⁵

Provozování na vlastní odpovědnost

Vlastní odpovědnost vyjadřuje podnikatelské riziko. Podnikatel, zahraniční fyzická nebo právnická osoba, odpovídá za své závazky celým svým majetkem.

⁴³ ŠMEJKAL, Viktor. *Živnostenský zákon s komentářem*. Český Těšín: PORADCE, s. r. o., 2022. 271 s. ISBN 978-80-7365-472-6. Soustavnost. s. 17.

⁴⁴ HORZINKOVÁ Eva, Václav URBAN a Klára HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon, Praktický komentář*. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 248 s. ISBN 978-80-7598-707-5. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava I. Předmět úpravy (§ 1 až 4). s. 3.

⁴⁵ ŠMEJKAL, Viktor. *Živnostenský zákon s komentářem*. Český Těšín: PORADCE, s. r. o., 2022. 271 s. ISBN 978-80-7365-472-6. Vlastním jménem. s. 20.

U obchodních společností nadto ručí ještě společníci v rozsahu a způsobem stanoveným předpisy upravujícími jejich poměry.⁴⁶

Účel dosažení zisku

Posledním znakem živnosti je účel dosažení zisku. Rozhodující je úmysl nebo snaha svou činností dosáhnout zisku. Nerozhoduje ani to, zda bylo ve skutečnosti zisku dosaženo. Podnikání s sebou přináší i podnikatelské riziko, spojené s prostředky vloženými do podnikání, které může vést k dosažení zisku, ale i ztráty. Z výše uvedených důvodů je tento znak živnosti nejdiskutabilnější.⁴⁷

Činnost vykonávaná za podmínek stanovených živnostenským zákonem

Pojem živnosti je pojem užší než obecná definice podnikání v obchodním zákoně, proto živnostenský zákon zavedl pro definici živnost ještě jeden znak navíc. A to ten, že živnost je činností, která je vykonávána za podmínek stanovených živnostenským zákonem. Jde tedy o podnikání upravené živnostenským zákonem. Živností nejsou ty činnosti, u kterých je podnikání upraveno jinými právními předpisy, a proto se o živnostenské podnikání nejedná. Může se také jednat o činnosti, které nelze jako podnikatelskou činnost vykonávat. O nich pojednává podkapitola 4.3 Negativní vymezení živnosti.⁴⁸

4.3 Negativní vymezení živnosti

Negativní vymezení živnosti nalezneme v § 3 živnostenského zákona. Taxativně jsou zde uvedeny všechny činnosti, které sice znaky živnosti uvedené v pozitivní definici živnosti naplňují, ale jsou z režimu živnostenského zákona vyloučeny. Důvodem je nenaplnění posledního znaku živnosti, tzn. nelze je

⁴⁶ HORZINKOVÁ Eva, Václav URBAN a Klára HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon, Praktický komentář*. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 248 s. ISBN 978-80-7598-707-5. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava I. Předmět úpravy (§ 1 až 2). s. 4.

⁴⁷ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 1-18. Část první. Všeobecná ustanovení. § 1-4. Hlava 1. Předmět úpravy. § 2. Pozitivní vymezení živnosti. s. 5.

⁴⁸ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 1-18. Část první. Všeobecná ustanovení. § 1-4. Hlava I. Předmět úpravy. § 2. Pozitivní vymezení živnosti. s. 5.

vykonávat v režimu živnostenského zákona. Úprava podnikání je regulována jiným zákonem.⁴⁹

4.4 Druhy živností

Právní úprava rozeznává živnosti koncesované⁵⁰ a tři druhy ohlašovacích živností, a to podle podmínek, které musí žadatel při ohlášení splňovat. Ohlašovací živnosti jsou volná, řemeslná a vázaná.⁵¹

Pro zahraniční osoby je kritérium rozdělení živností velmi významné, a to především rozdělení na živnosti, které provozovat mohou, a na živnosti, které provozovat nemohou. Prakticky jedinou živností, kterou zahraniční osoby ohlašovat nemohou, je živnost koncesovaná, a to pouze v části rozsahu. Jedná se o předmět podnikání „Silniční motorová doprava – nákladní provozovaná vozidly nebo jízdními soupravami o největší povolené hmotnosti přesahující 3,5 tuny určenými k přepravě zvířat nebo věcí, – osobní provozovaná vozidly určenými pro přepravu více než 9 osob včetně řidiče, – nákladní mezinárodní provozovaná vozidly nebo jízdními soupravami a největší povolené hmotnosti přesahující 2,5 tuny a nepřesahující 3,5 tuny určenými k přepravě zvířat nebo věcí.“ Jedná se o tzv. velkou dopravu. Zahraniční osoby nemohou tuto koncesovanou živnost provozovat nikoli proto, že by jim v tom bylo účelově bráněno, ale z důvodu jiného. Argument nalezneme v zákoně č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení § 6 odst. 2 stanovuje, že udělit koncesi pro provozování silniční dopravy velkými vozidly nelze právnické osobě, která nemá sídlo na území České republiky, fyzické osobě, která nesplňuje podmínku pobytu na území České republiky podle živnostenského zákona, je-li jí vyžadována, nebo osobě, která je oprávněna k provozování silniční dopravy velkými vozidly v jiném členském státě než v České republice. Je tak učiněno v souvislosti s nutností splnit zvláštní podmínky v odst. 1 § 6 výše zmíněného zákona, a to podmínky usazení⁵², v návaznosti na Nařízení

⁴⁹ ŠMEJKAL, Viktor. *Živnostenský zákon s komentářem*. Český Těšín: PORADCE, s. r. o., 2022. 271 s. ISBN 978-80-7365-472-6. §3. s. 30-34.

⁵⁰ Ustanovení § 26 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

⁵¹ Ustanovení § 19 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

⁵² Ustanovení § 6 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě v posledním znění.

Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009, kterým se zavádějí společná pravidla týkající se závazných podmínek pro výkon povolání podnikatele v silniční dopravě a zrušuje směrnice Rady 96/26/ES.⁵³

Jediným řešením pro zahraniční osoby je založení české právnické osoby. V podnikatelském prostředí však není o velkou dopravu tak velký zájem, aby to pro zahraniční osoby znamenalo velkou překážku.

Ohlašovací živnosti jsou takové, které mohou být provozovány na základě ohlášení, pokud jsou splněny všeobecné a zvláštní podmínky. Živnostenské oprávnění vzniká dnem ohlášení nebo zápisem do obchodního rejstříku. Dále se člení podle požadované či jiné odborné způsobilosti na:

- živnosti volné, kde není vyžadováno splnění odborné způsobilosti; živnost volná „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ obsahuje 82 oborů činností a jsou uvedeny v příloze č. 4 k živnostenskému zákonu;
- živnosti řemeslné, které pro získání živnostenského oprávnění vyžadují splnění odborné způsobilosti dle § 21 a 22 živnostenského zákona; obsahová náplň je vymezena nařízením vlády v obsahových náplních;
- živnosti vázané, u kterých jsou požadavky na odbornou způsobilost vymezeny obecně, a to v příloze č. 2 živnostenského zákona; „vážou“ se na kvalifikaci vyšší než dosažení vyššího školního vzdělání (spojení vzdělání a praxe).⁵⁴

Koncesované živnosti mohou být provozovány pouze na základě koncese. Žadatel, který hodlá provozovat koncesovanou živnost, musí podat žádost o koncesi. Živnostenské oprávnění vyžaduje státní souhlas a vzniká dnem nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese. Koncesované živnosti zákon přímo nedefinuje, jejich seznam nalezneme v příloze č. 3 zákona a jejich

⁵³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009, kterým se zavádějí společná pravidla týkající se závazných podmínek pro výkon povolání podnikatele v silniční dopravě a zrušuje směrnice Rady 96/26/ES.

⁵⁴ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část druhá. Druhy živností (§ 19 až 27). Hlava I. Živnosti ohlašovací (§ 19 až 25). s. 98-99.

obsahovou náplň v nařízení vlády o obsahových náplních. Z obsahových náplní vyplývá, že jde o činnosti dotýkající se veřejného zájmu ve vyšší než míře živnosti ohlašovací, proto je pro ně stanoven přísnější režim.⁵⁵

4.5 Subjekty oprávněné provozovat živnosti

Právo provozovat živnost získá každá osoba, splní-li podmínky stanovené živnostenským zákonem. Skupinu subjektů vymezují ustanovení § 5 živnostenského zákona, kterému podléhají jak fyzické, tak i právnické osoby. Tyto osoby se dále člení na zahraniční osoby nebo tuzemské osoby.⁵⁶

Právo provozovat živnost může být omezeno podle článku 44 Listiny práv a svobod u zaměstnanců státní a územní samosprávy ve funkcích stanovených zákonem, soudců a prokurátorů, příslušníků bezpečnostních sborů a příslušníků ozbrojených sil. Omezení funkcí veřejnoprávní povahy byla právně upravena celou řadou zvláštních předpisů. Za dodržení omezení, resp. zákazu, odpovídají plně osoby, jichž se takové omezení nebo zákaz týká.⁵⁷

Za zahraniční osobu je považována fyzická osoba, která nemá bydliště na území České republiky nebo právnická osoba, která nemá na území České republiky sídlo. Bydlištěm se rozumí trvalý pobyt na území České republiky. Z uvedeného vyplývá, že také občan České republiky, který nemá trvalý pobyt na jejím území, je z pohledu živnostenského zákona považován za zahraniční osobu. To znamená, že pro posouzení, zda je určitá fyzická osoba zahraniční osobou, není rozhodující její občanství, ale vždy okolnost, zda má na území České republiky trvalý pobyt. V návaznosti na zákon o pobytu cizinců je patrné, že občané členských států EU nepotřebují pro pobyt na území České republiky povolení. Dle ustanovení § 18 zákona o pobytu cizinců může cizinec pobývat

⁵⁵ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část druhá. Druhy živností (§ 19 až 27). Hlava II. Živnosti koncesované (§ 26 až 27). s. 106-107.

⁵⁶ HORZINKOVÁ Eva, Václav URBAN a Klára HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon, Praktický komentář*. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 248 s. ISBN 978-80-7598-707-5. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava I. Předmět úpravy (§ 1 až 4). s. 19.

⁵⁷ HORZINKOVÁ Eva, Václav URBAN a Klára HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon, Praktický komentář*. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 248 s. ISBN 978-80-7598-707-5. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18).. Hlava I. Předmět úpravy (§ 1 až 4). s. 19.

na našem území přechodně i bez víza, jedná-li se o občana EU nebo stanoví-li tak mezinárodní smlouva nebo stanoví-li tak vláda svým nařízením.⁵⁸

Živnostenský zákon u zahraničních osob odlišuje přístup k fyzickým osobám – občanům členského státu EU nebo právnickým osobám se sídlem, ústřední správou nebo hlavním místem své podnikatelské činnosti v členském státě EU, občanům dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občanům Švýcarské konfederace a právnickým osobám se sídlem v těchto státech a k osobám z třetích zemí. Každý podnikatel musí splňovat všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti, pokud to zákon vyžaduje.⁵⁹

Zahraniční osoby, které jsou podnikateli v zemích původu (fyzické i právnické osoby), chtějící se na území České republiky usadit, podnikají na jejím území prostřednictvím odštěpného závodu, který se zapisuje do obchodního rejstříku.⁶⁰

Dle živnostenského zákona mohou zahraniční právnické osoby provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako právnické osoby tuzemské, pokud živnostenský zákon nestanoví jinak. Na zahraniční právnickou osobu je, podobně jako na zahraniční fyzickou osobu, kladeno méně zákonných požadavků než na právnickou osobu z třetích zemí, viz podkapitola 4.5.1 Předložení dokladu a jeho překlad. Za právnickou osobu se sídlem na území členského státu EU se pro účely živnostenského zákona považuje právnická osoba, jejíž vnitřní poměry se řídí právním řádem členského státu EU nebo jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru a která má sídlo, ústřední správu nebo hlavní místo své podnikatelské činnosti na území členského státu EU nebo jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru. Dále je to i právnická osoba, jejíž vnitřní poměry se řídí právním řádem

⁵⁸ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 56.

⁵⁹ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 1-18. Část první. Všeobecná ustanovení. § 5-10. Hlava II. Provozování živnosti. § 5. Subjekty oprávněné provozovat živnost. s. 43.

⁶⁰ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 1-18. Část první. Všeobecná ustanovení. § 5-10. Hlava II. Provozování živnosti. § 5. Subjekty oprávněné provozovat živnost. s. 44.

Švýcarské konfederace a má sídlo, ústřední správu nebo hlavní místo své podnikatelské činnosti na území Švýcarské konfederace.⁶¹

Živnostenský zákon přistupuje k zahraničním fyzickým osobám rozdílně. Ode dne vstupu České republiky do EU mají zahraniční fyzické osoby právo zahajovat a provozovat podnikatelskou činnost v jiném členském státě za stejných podmínek jako tuzemské osoby.⁶² Zvýhodněné postavení má fyzická osoba, které byla udělena mezinárodní ochrana, a její rodinní příslušníci. Tyto osoby mohou provozovat živnost jako osoby české.⁶³

Dle § 70 se se za občana členského státu EU považuje také:

- občan jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občan Švýcarské konfederace;
- rodinný příslušník občana EU nebo osoby uvedené výše;
- osoba, která má na území České republiky povolen trvalý pobyt, a její rodinný příslušník;
- občan třetí země, kterému bylo na území České republiky nebo jiného členského státu EU přiznáno právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta, a jeho rodinný příslušník, kterému byl na území České republiky povolen dlouhodobý pobyt;
- občan třetí země, kterému byl na území České republiky nebo jiného členského státu EU povolen pobyt za účelem vědeckého výzkumu, studia, stáže nebo dobrovolnické služby v Evropské dobrovolné službě, a jeho rodinný příslušník, kterému byl na území České republiky povolen dlouhodobý pobyt;
- občan třetí země, který je obětí obchodování s lidmi nebo obdržel pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a který spolupracuje s příslušnými orgány, byl-li mu na území České republiky nebo jiného členského státu EU povolen pobyt za tímto účelem;
- držitel modré karty EU.⁶⁴

⁶¹ Ustanovení § 70 odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

⁶² KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 56.

⁶³ Ustanovení § 5 odst. 6 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

⁶⁴ Ustanovení § 70 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

Zahraniční fyzické osoby z tzv. třetích zemí mají povinnost mít pro pobyt na území České republiky povolení. Tyto osoby k ohlášení živnosti či k žádosti o koncesi musí doložit doklad prokazující udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu. Avšak tato podmínka se nevztahuje na osoby, které budou živnost provozovat prostřednictvím odštěpného závodu.⁶⁵

V souvislosti se zahraničními osobami je nezbytné zmínit § 69a živnostenského zákona, který se týká dočasného poskytování služeb na území České republiky. Občan členského státu EU, právnická osoba, jejíž vnitřní poměry se řídí právním řádem členského státu EU a která má sídlo, ústřední správu nebo hlavní místo své podnikatelské činnosti v některém z členských států EU, občan dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a Švýcarské konfederace má oprávnění provozovat podnikatelskou činnost na území vyjmenovaných států, a může dočasně poskytovat služby v rozsahu svého podnikatelského oprávnění v souladu s čl. 56 a následujícími smlouvami o fungování EU. Živnostenský zákon se na poskytovatele služeb nevztahuje, s výjimkou povinnosti prokázat při kontrole oprávněnost poskytování služeb a také povinnosti zajistit výkon činností, které jsou obsahem živností uvedených v příloze č. 5 živnostenského zákona, pouze fyzickými osobami splňujícími požadavky odborné způsobilosti stanovenými uvedenou přílohou. Osoby poskytující služby jsou povinny písemně oznámit poskytování služeb uznávacímu orgánu (Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky). Skutečnost, zda je regulovaná činnost vykonávána dočasně a příležitostně, se posuzuje zejména s ohledem na dobu, četnost, trvání, pravidelnost a nepřetržitost výkonu činnosti na území České republiky.⁶⁶

⁶⁵ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ, *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 1-18 Část první. Všeobecná ustanovení. § 5-10 Hlava II. Provozování živnosti. § 5 Subjekty oprávněné provozovat živnost. str. 44.

⁶⁶ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Povinnosti osob dočasně poskytujících služby na území České republiky* [online]. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/povinnosti-osob-docasne-poskytujicich-sluzby-na-uzemi-ceske-republiky--151689/>

4.5.1 Předložení dokladu a jeho překlad

Odlišné požadavky od zahraniční osoby třetích zemí můžeme spatřit v předkládání dokladu prokazujícího určitou skutečnost při ohlášení živnosti nebo při podávání žádosti o koncesi. V tomto případě platí zásada povinnosti překladu potřebného dokumentu do českého jazyka provedeného osobou zapsanou do seznamu znalců a tlumočnicků. Součástí předkládané listiny je též ověření pravosti podpisu a otisku razítka na originálech předkládaných dokladů vydaných v zahraničí. Pro tyto účely slouží nástroje jako apostila a superlegalizace. Apostila je doložka, která se připojuje za oficiální listinu, jež prokazuje ověření podpisu a otisku na listině za účelem jejího použití v zahraničí. Superlegalizace neboli vyšší ověření listin je úkon správního orgánu, který ověřuje veřejnou listinu. Výjimku tvoří skutečnost dle § 73 živnostenského zákona, kdy je uzavřena mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nebo je stát signatářem tzv. Haagské úmluvy. Povinnost překládání dokladů do českého jazyka a jejich případného ověření nemají občané členských států EU, občané dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občané Švýcarské konfederace, ovšem za předpokladu, že nejsou pochybnosti o správnosti překladu, popřípadě o pravosti podpisu a razítka.⁶⁷

4.5.2 Povolení k pobytu

Zahraniční osoby z třetích zemí mají povinnost mít pro pobyt na území České republiky povolení na základě zákona o pobytu cizinců. Tyto osoby musí k ohlášení živnosti nebo k žádosti o udělení koncese doložit doklad prokazující udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu. Živnostenské oprávnění se časově váže na délku povoleného pobytu. To se nevztahuje na osoby, které zamýšlejí provozovat živnosti na území České republiky prostřednictvím odštěpného závodu.⁶⁸

⁶⁷ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 56-57.

⁶⁸ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 1-18. Část první. Všeobecná ustanovení. § 5-10. Hlava II. Provozování živnosti. § 5. Subjekty oprávněné provozovat živnost. s. 44.

Občané EU nepotřebují na území České republiky povolení k pobytu. Postavení osob, jimž byl udělen azyl nebo doplňková ochrana, a jejich rodinných příslušníků je upraveno v zákoně č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, který navazuje na předpisy evropského práva týkající se postavení osob požívajících mezinárodní ochrany.⁶⁹

4.6 Odpovědný zástupce

Zahraněční osoba je povinna ustanovit odpovědného zástupce v případě nesplnění odborné způsobilosti u regulované živnosti. Přednostně ustanoví do funkce odpovědného zástupce vedoucího odštěpného závodu umístěného na území České republiky, který splňuje podmínky pro výkon funkce odpovědného zástupce podle živnostenského zákona. Jestliže nelze odpovědného zástupce ustanovit z výše uvedených zdrojů, ustanovuje podnikatel odpovědného zástupce z jiných osob.⁷⁰

Zahraněční právnická osoba ustanovuje odpovědného zástupce povinně u všech regulovaných činností. Odpovědný zástupce musí splňovat všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti, o nichž budeme hovořit v následující části práce, a nesmí u něj existovat překážka provozování dané živnosti.⁷¹

Odpovědný zástupce může vykonávat svou funkci nejvýše pro čtyři zahraniční osoby. Zahraniční osoba jej může ustanovit pro jednu nebo více živností. Samozřejmě může ustanovit pro jednu živnost i několik odpovědných zástupců.⁷²

Odpovědný zástupce odpovídá za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů. Za provozování živnosti vždy odpovídá zahraniční osoba. Obě strany jsou ve smluvním vztahu a záleží pouze na nich, jakým způsobem smlouvu uzavřou. Forma smluvního vztahu není upravena

⁶⁹ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 58.

⁷⁰ Ustanovení § 11 odst. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

⁷¹ Ustanovení § 11 odst. 1-2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

⁷² KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 80.

živnostenským zákonem ani jiným právním předpisem. Za provozování živnosti vždy odpovídá zahraniční osoba sama. To ale neznamená, že by odpovědný zástupce nenesl žádnou odpovědnost při výkonu své funkce – má např. trestněprávní odpovědnost.⁷³

Existují také překážky pro ustanovení do funkce odpovědného zástupce. Zákon stanoví neslučitelnost členství v dozorčí radě, popř. jiném kontrolním orgánu právnické osoby, s funkcí odpovědného zástupce téže právnické osoby. Odpovědným zástupcem nemůže být také osoba, u níž se vyskytuje překážka podle § 8 živnostenského zákona, dále osoba, které byla zrušena živnost z důvodu závažného porušení živnostenského zákona, jiných právních předpisů nebo podmínek stanovených rozhodnutím o udělení koncese, po dobu jednoho roku od nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení. Toto omezení se nevztahuje na osobu, které bylo zrušeno živnostenské oprávnění z důvodu neprovozování živnosti déle než čtyři roky.⁷⁴

Způsob ustanovení odpovědného zástupce u ohlašovacích živností se odlišuje od živností koncesovaných. U ohlašovacích živností může být činnost odpovědného zástupce vykonávána dnem ustanovení do funkce. Pro koncesovanou živnost je dáno přísnější pravidlo, a to schválení živnostenským úřadem na základě vydaného rozhodnutí s účinností od data nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Ukončení výkonu funkce odpovědného zástupce je upraveno shodně pro oba druhy živnosti. Zahraniční osoba je povinna oznámit ukončení výkonu funkce odpovědného zástupce živnostenskému úřadu do 15 dnů od data, kdy přestal tuto funkci vykonávat. Pokud tak učiní sám odpovědný zástupce, musí prokázat, že o ukončení předem písemně informoval zahraniční osobu. Přestane-li odpovědný zástupce vykonávat funkci nebo nesplňuje-li podmínky, musí zahraniční osoba nejpozději do 15 dnů ustanovit nového. To neplatí, pokud je živnost pozastavena nebo přerušena na základě oznámení zahraničí osoby.⁷⁵

⁷³ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 80.

⁷⁴ Ustanovení § 11 odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

⁷⁵ Ustanovení § 11 odst. 5-8 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

4.7 Všeobecné podmínky provozování živnosti

Splnění všeobecných podmínek provozování živnosti, jimiž jsou plná svéprávnost a bezúhonnost, je základním hmotněprávním předpokladem pro vznik i trvání živnostenského oprávnění. S jejich existencí jsou vznik i trvání živnostenského oprávnění spojeny. Podmínky musí splňovat zahraniční fyzická osoba, která ohlašuje živnost nebo žádá o koncesi, i zahraniční fyzická osoba, která má být ustanovena odpovědným zástupcem. U zahraniční právnické osoby se prokazují všeobecné podmínky u osoby odpovědného zástupce, pokud je u reglementovaných živností ustanoven. Tyto podmínky musejí být splněny po celou dobu provozování živnosti, nejen na jejím počátku. Všeobecné podmínky musejí být splněny současně.⁷⁶

Plná svéprávnost

Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat) ve smyslu občanského zákoníku. Plně svéprávným se člověk stává zletilostí, zletilosti se nabývá dovršením 18. roku věku. Plně svéprávným se může stát i nezletilý na základě rozhodnutí soudu, tzv. přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství. Nezletilý nabývající takto plnou svéprávnost může požádat o vydání živnostenského listu nebo koncese.⁷⁷

Bezúhonnost

Bezúhonnost omezuje základní právo podnikání a jejím významem a smyslem je ochrana základních práv a svobod dalších osob, které by mohly být dotčeny podnikáním provozovaným v rozporu s právními předpisy a dobrými mravy. Požadavkem bezúhonnosti chráníme společnost před živnostenským podnikáním těch osob, které svým jednáním mohou poškodit zájmy jedinců i celé společnosti. Zákon vymezuje bezúhonnost negativně. Hlavním kritériem ztráty

⁷⁶ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 1-18. Část první. Všeobecná ustanovení. § 5-10. Hlava II. Provozování živnosti. § 6. Všeobecné podmínky provozování živnosti. s. 46-47.

⁷⁷ ŠMEJKAL, Viktor. *Živnostenský zákon s komentářem*. Český Těšín: PORADCE, s. r. o., 2022. 271 s. ISBN 978-80-7365-472-6. Plná svéprávnost. s. 50.

bezúhonnosti je pravomocné odsouzení pro trestné činy spáchané úmyslně, jejichž skutková podstata souvisí s podnikáním nebo s předmětem podnikání. Otázku bezúhonnosti musí živnostenský úřad posuzovat v okamžiku získávání živnosti a i v průběhu jejího trvání. Při získávání živnosti buď žadatel doloží opis pravomocného rozhodnutí, nebo si jej živnostenský úřad vyžádá u soudu. V průběhu podnikání dochází k odlišné situaci. V tomto případě zasílá rozsudek soud příslušnému úřadu dle sídla zahraniční osoby. Správní orgán řeší otázku, zda byla naplněna formální a materiální stránka této podmínky, na nichž je bezúhonnost postavena. Formální stránkou je existence pravomocného rozhodnutí, kdežto materiální stránkou je existence souvislosti spáchaného úmyslného trestného činu s podnikáním.⁷⁸

Posouzení bezúhonnosti u zahraniční osoby má odlišný postup. Občan jiného členského státu EU prokazuje bezúhonnost výpisem z evidence trestů nebo rovnocenným dokladem vydaným soudním nebo správním orgánem státu, jehož je občanem, nebo členským státem posledního pobytu; nebo výpisem z evidence Rejstříku trestů s přílohou obsahující informace, které jsou zapsané v evidenci trestů členského státu ze země původu, nebo v evidenci trestů členského státu posledního pobytu. Pokud příslušný členský stát EU nevydá výše uvedené doklady, živnostenský zákon umožňuje doložit bezúhonnost čestným prohlášením. Musí být učiněno před notářem nebo příslušným orgánem členského státu, jehož je občanem, nebo před notářem nebo jiným příslušným orgánem členského státu posledního pobytu. Z kontextu předešlých informací vyplývá, že čestné prohlášení o bezúhonnosti nelze připustit jako libovolnou variantu dokladů o bezúhonnosti. Doklad nesmí být starší než 3 měsíce. Další variantou je doklad o uznání odborné kvalifikace, který obsahuje i potvrzení o bezúhonnosti. Uznávacím orgánem je Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.⁷⁹

Z § 6 odst. 3 živnostenského zákona vychází, že pokud občan jiného členského státu EU prohlásí, že posledním členským státem jeho pobytu je Česká

⁷⁸ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 60-61.

⁷⁹ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 61-62.

republika, postupuje se v jeho případě jako u občana České republiky, tzn. výpis z Rejstříku trestů si tedy obstará živnostenský úřad sám. Z vlastní praxe mám zkušenosti, že to znamená pro občany jiných členských států EU značné ulehčení a oni tuto možnost upřednostňují. Jiné eventuality považují za bezpředmětné.

Živnostenský zákon uvádí, že občané třetích zemí prokazují bezúhonnost dokladem o bezúhonnosti nebo rovnocenným dokladem vydaným ve státě, jehož jsou občany, a současně i výpisem z evidence Rejstříku trestů, který si vyžádá živnostenský úřad sám elektronickou cestou. Pokud stát, jehož jsou osoby občany, doklad nevydá, je zákonem umožněno předložit čestné prohlášení o bezúhonnosti učiněné před notářem nebo orgánem státu posledního pobytu, které nesmí být starší než 3 měsíce. Živnostenský zákon dále umožňuje občanům, kteří mají na území České republiky trvalý pobyt, prokázat bezúhonnost výpisem z Rejstříku trestů, to znamená, že jsou vzhledem k trvalému pobytu považováni za českou osobu.⁸⁰

Výměna informací z Rejstříku trestů mezi členskými státy EU byla umožněna vytvořením Evropského informačního systému rejstříku trestů⁸¹ (dále jen ECRIS), který byl zřízen rozhodnutím Rady 2009/316/SVV ze dne 6. 4. 2009 o zřízení ECRIS podle č. 11 rámcového rozhodnutí 2009/315/SVV. Systém ECRIS poskytuje elektronické propojení mezi členskými státy a usnadňuje tak přístup k informacím o trestné činnosti kteréhokoliv občana EU bez ohledu na to, kde byla tato osoba odsouzena. Ne všechny státy však přílohu k rejstříku trestů poskytují.⁸²

Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, odbor živností a spotřebitelské legislativy, zasílá pravidelné aktualizace v podobě metodické informace týkající se dokládání bezúhonnosti fyzickými osobami třetích zemí. Jedná se o dokument s názvem „Státy vydávající doklad o bezúhonnosti obdobný výpisu z Rejstříku trestů České republiky“ zpracovaný Odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky. Veškeré informace jsou určeny pro potřeby řízení podle zákona o pobytu cizinců na území

⁸⁰ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 62.

⁸¹ Evropský informační systém rejstříku trestů.

⁸² KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část čtvrtá. Vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění (§ 45 až 60). Hlava I. Ohlašování živnosti (§ 45 až 49). s. 143.

České republiky. Živnostenské úřady materiál využívají výhradně pro vnitřní potřebu Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, resp. živnostenských úřadů. Zveřejnění tohoto interního materiálu by mohlo v konečném důsledku vést k ohrožení vnitřního pořádku a bezpečnosti na území České republiky. Ve výše uvedeném dokumentu se nachází abecední seznam států třetích zemí a ke každému jsou připojeny informace, který úřad doklad o bezúhonnosti vydává, zda je potřeba superlegalizace či ověření (apostille) a různá upozornění potřebná k důkladnému posouzení daného dokladu. Pro příklad uvádím:

Palestina (Palestinská samospráva)

- Superlegalizace.
- Vydává: žadateli staršímu 18 let z území Západního břehu Jordánu a z pásma Gazy Ministerstvo vnitra v Ramalláhu, a to prostřednictvím pobočky Ministerstva vnitra v místě trvalého bydliště žadatele. Výpis je v anglickém jazyce nazván „Certificate of good behavior and no criminal record“, tj. „osvědčení o dobrém chování a žádném trestním záznamu“ a je v něm uvedeno „This is to certify that Mr/s is of good conduct an repute and has no criminal record whatsoever“, tj. „tímto potvrzujeme, že pan/í je dobrého chování a pověsti a nemá žádný záznam v trestním rejstříku“.
- Doklad platí 1 rok ode dne vydání, je opatřen číslem jednacím a podpisem zmocněné osoby. V anglickém jazyce je dokument oprávněn podepisovat pouze náměstek ministra vnitra z Ministerstva vnitra v Ramalláhu. Výpis je možné opatřit i v arabštině.⁸³

Pojmem bezúhonnost se v minulosti zabýval náleze Ústavního soudu, který odůvodnil, že „*smyslem a účelem podmínky bezúhonnosti omezující základní právo na podnikání je ochrana základních práv a svobod třetích osob, jež by mohla být podnikáním provozovaným v rozporu s právem a dobrými mravy dotčena*“. Na tento náleze Ústavního soudu reagoval zákonodárce přijetím zákona č. 155/2010 Sb., kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů, ve znění pozdějších předpisů. V souvislosti s nálezem Ústavního soudu Pl. ÚS 35/08 se upravuje prokazování bezúhonnosti, a to v tom smyslu, že bezúhonnost se ztrácí pouze v případě

⁸³ STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 3/2022 – dokládání bezúhonnosti fyzickými osobami*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

pravomocného odsouzení pro úmyslné trestné činy spáchané v souvislosti s podnikáním nebo s předmětem podnikání.⁸⁴

4.8 Zvláštní podmínky provozování živnosti

Zvláštní požadavky se liší podle toho, zda se jedná o živnost řemeslnou, vázanou či koncesovanou. Týkají se převážně odborné způsobilosti, u koncesovaných živností také osobních vlastností, morální a profesionální spolehlivosti podnikatele. Výše předložené požadavky vyjadřuje zákon zvláštními podmínkami provozování živnosti, jimiž jsou odborná nebo jiná způsobilost, které vyžaduje živnostenský zákon, nebo jiné právní předpisy. Zvláštní požadavky se použijí zpravidla u regulovaných činností. Nutno dodat, že podmínka odborné způsobilosti je splněna, pokud je odborně způsobilá zahraniční osoba, nebo ustanovený odpovědný zástupce.⁸⁵

Odbornou způsobilostí se rozumí způsobilost k výkonu odborných činností náležejících do oboru živnosti nebo příbuzného oboru. Příbuzný obor využívá stejných nebo podobných pracovních postupů a odborných znalostí jako obor, vzhledem k němuž je příbuzný obor posuzován.⁸⁶

Živnosti řemeslné

Odbornou způsobilost pro řemeslné živnosti prokazuje zahraniční osoba dokladem o řádném vzdělání v příslušném oboru nebo uznáním odborné kvalifikace, vydaným uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace, nebo dokladem o uznání úplné profesní kvalifikace v Národní soustavě kvalifikací získaných v České republice.⁸⁷ Doklady mohou být nahrazeny dokladem o řádném vzdělání v příbuzném oboru včetně roční praxe, nebo dokladem o řádném ukončení rekvalifikace pro příslušnou pracovní činnost vydaným akreditovaným zařízením včetně 1 roku praxe v oboru, nebo vykonáním

⁸⁴ Nález Pl. Ústavního soudu 35/08 K návrhu na zrušení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (151/2009 Sb.) ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 35/08.

⁸⁵ ŠMEJKAL, Viktor. *Živnostenský zákon s komentářem*. Český Těšín: PORADCE, s. r. o., 2022. 271 s. ISBN 978-80-7365-472-6. Zvláštní podmínky provozování živnosti. s. 64.

⁸⁶ ŠMEJKAL, Viktor. *Živnostenský zákon s komentářem*. Český Těšín: PORADCE, s. r. o., 2022. 271 s. ISBN 978-80-7365-472-6. Zvláštní podmínky provozování živnosti. s. 64.

⁸⁷ Ustanovení § 21 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

šestileté praxe v oboru v České republice. Pro upřesnění uvádím, že praxí v oboru se rozumí výkon odborných činností náležejících do oboru nebo příbuzného oboru.⁸⁸ Občané členských států EU, kteří získali odbornou kvalifikaci nebo činnost vykonávali v jiném členském státě EU, než je Česká republika, v jiném smluvním státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru anebo ve Švýcarské konfederaci, nebo v případě, že jim odborná kvalifikace byla v některém z uvedených států uznána, mohou prokázat odbornou způsobilost dokladem o uznání odborné způsobilosti kvalifikace vydaným uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace. V určitých případech a za podmínek stanovených zákonem č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o uznávání odborné kvalifikace) se tak může jednat i o vzdělávání nebo praxi získané v jiném státě, než jsou státy výše uvedené, tedy v tzv. třetích zemích. Odborná kvalifikace podle zákona o uznávání odborné kvalifikace se týká osob uvedených v § 1 odst. 2 citovaného zákona.⁸⁹ Dokladem je pravomocné rozhodnutí uznávacího orgánu (Ministerstvo průmyslu a obchodu

⁸⁸ Ustanovení § 22 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

⁸⁹ 1. státní příslušník členského státu EU, jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace; 2. osoba s trvalým pobytem na území České republiky, 3. rodinný příslušník osoby uvedené pod číslem 1. nebo 2.; 4. státní příslušník jiného než členského státu, bylo-li mu v České republice nebo jiném členském státě přiznáno právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v EU; 5. státní příslušník jiného než členského státu, byl-li mu na území České republiky nebo jiného členského státu EU povolen pobyt za účelem vědeckého výzkumu, studia, stáže nebo dobrovolnické služby v Evropské dobrovolné službě; 6. rodinný příslušník osoby uvedené v písmenu 4. nebo 5., byl-li mu povolen dlouhodobý pobyt na území České republiky; 7. osoba, které byl na území České republiky udělen azyl nebo doplňková ochrana, nebo její rodinný příslušník, byl-li mu povolen dlouhodobý pobyt na území České republiky; 8. státní příslušník jiného než členského státu, který je obětí obchodování s lidmi nebo obdržel pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a který spolupracuje s příslušnými orgány, byl-li mu na území České republiky nebo jiného členského státu EU povolen pobyt za tímto účelem; 9. žadatel o vydání modré karty EU nebo držitel této karty, žadatel o vydání zaměstnanecké karty nebo držitel této karty, žadatel o oprávnění k pobytu za účelem sezónního zaměstnání nebo držitel tohoto oprávnění, žadatel o vydání karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance jiného členského státu EU nebo držitel této karty, anebo držitel povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky vydaného za jiným účelem než zaměstnání, který je na území zaměstnán.

České republiky). Uznávání se váže na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. 9. 2005 o uznávání odborných kvalifikací.⁹⁰

Další možností, jak získat a prokázat odbornou kvalifikaci, je využití tzv. kompenzačních opatření, jimiž jsou vykonání rozdílové zkoušky nebo doklad o absolvování adaptačního období. Občan jiného členského státu EU může prokázat odbornou způsobilost také doklady podle § 7 odst. 5 živnostenského zákona, které jsou blíže specifikovány v § 21 živnostenského zákona, se zřetelem na možnosti doložení odborné způsobilosti doklady o vykonané praxi nebo vzdělání získaném nebo uznaném v jiném členském státě EU, než je Česká republika, v jiném smluvním státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo ve Švýcarské konfederaci. Osoby, kterým byla udělena mezinárodní ochrana, a jejich rodinní příslušníci mohou provozovat živnost za stejných podmínek jak občané České republiky. Doložení odborné způsobilosti tímto způsobem navazuje na právní úpravu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. 9. 2005 o uznání odborných kvalifikací, která umožňuje doložit odbornou kvalifikaci doklady o praxi anebo vzdělání vydanými nebo uznanými jiným členským státem. Nároky na odbornou kvalifikaci se mění podle charakteru činností, pro něž má být odborná kvalifikace uznána. Pro upřesnění: jedná se o další možnost doložení dokladů v souladu s právem EU přímo živnostenskému úřadu. Což nevylučuje, že tito občané nemohou v plném rozsahu využít možnosti požádat o uznání dle prvního odstavce, stejně jako občané třetích zemí. Odstavec první zohledňuje v plném rozsahu tu skutečnost, že česká právní úprava dána živnostenským zákonem je v některých částech příznivější než úprava dle výše uvedené směrnice. Občan jiného členského státu EU může využít příznivější právní úpravy.⁹¹

⁹⁰ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 19-27. Část druhá. Druhy živností. § 20-21. § 21. Odborná způsobilost řemeslných živností. s. 129-130.

⁹¹ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 19-27. Část druhá. Druhy živností. § 20-21. § 21. Odborná způsobilost řemeslných živností. s. 131-132.

Živnosti vázané

Doklady, kterými se prokazuje odborná způsobilost pro živnosti vázané, jsou uvedeny v příloze č. 2 živnostenského zákona. Odbornou způsobilost je možno definovat ve formálním nebo v materiálním smyslu. Formální smysl odpovídá zjištění, že podnikatel absolvoval administrativní úkon (osvědčení, autorizace, zápis do seznamu registrovaných osob), tzn. požadované vzdělání či odbornou kvalifikaci. Materiální smysl znamená, že podnikatel sám prokázal požadované vzdělání nebo odbornou kvalifikaci. V praxi to představuje doložení vzdělání nebo odborné praxe nebo kombinaci obojího, dokladu o rekvalifikaci v oboru či dokladů vydaných institucemi akreditovanými podle zvláštních právních předpisů.⁹²

Občané jiného členského státu, kteří získali odbornou kvalifikaci nebo činnost vykonávali v jiném členském státě EU, než je Česká republika, v jiném smluvním státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo ve Švýcarské konfederaci, mohou prokázat odbornou způsobilost dokladem o uznání odborné kvalifikace vydaným uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace. Podle výše uvedeného zákona může být kvalifikace uznána pouze u osob uvedených v části 4.8. Zvláštní podmínky provozování živnosti, živnosti řemeslné, viz poznámka pod čarou č. 89. Za určitých podmínek stanovených v zákoně o uznávání odborné kvalifikace se může jednat o vzdělání nebo praxi získané v jiném než v některém z výše uvedených států, tedy v tzv. třetí zemi. Na osoby, jimž byla udělena mezinárodní ochrana, a na jejich rodinné příslušníky pohlížíme jako na občany České republiky, tzn. mohou provozovat živnost za stejných podmínek jako oni. Osobě, která žádá o uznání odborné kvalifikace, se také podle § 7 odst. 5 nabízí možnost jejího prokázání dokladem z jiného členského státu EU přímo živnostenskému úřadu, což je však dle přílohy č. 2 umožněno jen u některých vázaných živností. Výsledkem procesu uznání odborné kvalifikace je pravomocné rozhodnutí uznávacího orgánu, Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky.⁹³

⁹² ŠMEJKAL, Viktor. *Živnostenský zákon s komentářem*. Český Těšín: PORADCE, s. r. o., 2022. 271 s. ISBN 978-80-7365-472-6. Zvláštní podmínky provozování živnosti. s. 65-66, s. 122-123.

⁹³ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN

Poslední variantou dokladu o uznání odborné kvalifikace může být evropský profesní průkaz. Jedná se o elektronický doklad potvrzující splnění všech podmínek uchazeče pro dočasný nebo příležitostný výkon dané činnosti, nebo uznání kvalifikace pro účely usazení. Pro živnost vázanou se jedná o evropský profesní průkaz pro usazení, který vydává v České republice jako v hostitelském státě uznávací orgán (Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky), a to na základě žádosti přijaté IMI⁹⁴ systémem.⁹⁵

Živnosti koncesované

Odborná způsobilost pro koncesované živnosti je stanovena přílohou č. 3 k živnostenskému zákonu nebo je upravena zvláštními právními předpisy. Tak jako u živností vázaných je u živností koncesovaných odbornou způsobilostí míněno vzdělání nebo odborná praxe, případně kombinace obojího. U koncesovaných živnosti se navíc vyžaduje spolehlivost, bezúhonnost všech osob, technické předpoklady, vyjádření orgánů státní správy k žádosti o koncesi apod.⁹⁶

U živností koncesovaných se odkazuje na přílohu č. 3 živnostenského zákona, což je obdobná právní úprava jako u živností vázaných. Dokládání odborné způsobilosti zahraničních osob u živností vázaných se analogicky praktikuje i u živností koncesovaných.⁹⁷

Doklady o vzdělání vydané v zahraničí

Živnostenský zákon v § 46 odst. 4 zakotvuje, že doklady o vzdělání vydané v zahraničí musí být opatřeny nostrifikační doložkou podle § 108 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném

978-80-7552-658-8. § 19-27. Část druhá. Druhy živností. § 23-24. Díl 2. Živnosti vázané. § 23. Živnosti vázané. § 24 Odborná způsobilost. s. 141-144.

⁹⁴ Systém pro výměnu informací o vnitřním trhu určený ke správní spolupráci mezi příslušnými orgány členských států navzájem a příslušnými orgány členských států a Komisí.

⁹⁵ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 19-27. Část druhá. Druhy živností. § 23-24. Díl 2. Živnosti vázané. § 24 Odborná způsobilost. s. 144.

⁹⁶ Příloha 3 koncesované živnosti (k § 26 a 27) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

⁹⁷ Ustanovení § 27 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

a jiném vzdělání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 12/2005, o podmínkách uznání rovnocennosti a nostrifikace vysvědčení vydaných zahraničními školami; v případě dokladů o vysokoškolském vzdělání osvědčením o uznání podle § 89 a § 90 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tato povinnost se nevztahuje na doklady o vzdělání vydané v členském státě EU nebo předkládané osobami z tohoto státu.⁹⁸

Příloha č. 5

Příloha č. 5 živnostenského zákona obsahuje seznam živností, jejichž výkon je zahraniční osoba povinna zajistit pouze fyzickými osobami splňujícími požadavky odborné způsobilosti. Důvodem vzniku této přílohy je potřeba zajistit výkon jistých činností osobami odborně způsobilými, aby nedošlo k ohrožení života, zdraví nebo jiných hodnot (např. Masérské, rekondiční a regenerační služby). Podnikatel je povinen vést evidenci o osobách, které pro něj odborné činnosti vykonávají, po dobu minimálně 3 roky.⁹⁹ Naléhavost zajistit výkon živností obsažených v příloze č. 5 živnostenského zákona pouze fyzickými osobami, které splňují požadavky odborné způsobilosti, potvrzuje i judikatura Nejvyššího správního soudu. Podle stanoviska Nejvyššího správního soudu se *„právnícká osoba dopustila spáchání správního deliktu podle § 62 odst. 1 písm. a) živnostenského zákona tím, že v rozporu s § 7 odst. 6 téhož zákona nezajistila výkon činnosti, která je obsahem živnosti uvedené v příloze č. 5 k živnostenskému zákonu „Masérské, rekondiční a regenerační služby“, pouze fyzickými osobami splňujícími požadavky odborné způsobilosti“*. Certifikáty vydané thajskými organizacemi pro zaměstnance firmy nelze považovat za doklady získané v zařízení akreditovaném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Zmíněné zahraniční organizace nejsou těmi, které mohly vydat certifikáty osvědčující odbornou způsobilost podle požadavků vyplývajících ze živnostenského zákona. Předložené certifikáty nebylo tudíž možno považovat

⁹⁸ Ustanovení § 46 odst. 4-5 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

⁹⁹ Ustanovení § 7 odst. 6 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

za doklady prokazující odbornou způsobilost podle přílohy č. 5 navazující na § 7 odst. 6 živnostenského zákona.¹⁰⁰ Pro úplnost uvádím, že pro ohlášení a následné provozování živnosti s předmětem podnikání „Masérské, rekondiční a regenerační služby“ je právnická osoba povinna ustanovit odpovědného zástupce, který musí splnit odbornou způsobilost dle přílohy č. 2 živnostenského zákona pro živnost vázanou. Navíc musí všichni zaměstnanci, kteří budou vykonávat masérské služby u této firmy, splnit odbornou způsobilost podle přílohy č. 5 živnostenského zákona.¹⁰¹

4.9 Překážky provozování živnosti

Výkon práva provozovat živnost a také vznik živnostenského oprávnění jsou vyloučeny v případech, kdy u zahraniční osoby nastanou nebo trvají překážky provozování živnosti. Týkají se všech zahraničních osob a živnostenský úřad je posuzuje po celou dobu trvání živnostenského oprávnění. Pokud překážka nastane, musí živnostenský úřad zrušit živnostenské oprávnění. Trvá-li překážka provozování živnosti, nemůže podnikatel ohlásit živnost nebo požádat o koncesi. O existenci překážek jsou živnostenské úřady informovány prostřednictvím soudů, před nimiž probíhá insolvenční řízení. Informace, jimiž jsou rozhodnutí o úpadku, rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku, rozhodnutí o způsobu řešení úpadku a zrušení konkursu, se zapisují do živnostenského rejstříku. Zároveň živnostenské úřady získávají oznámení o insolvenčních řízeních týkajících se subjektů zapsaných v obchodním rejstříku prostřednictvím avíz. Ověření probíhá náhledem do insolvenčního rejstříku vedeného Ministerstvem spravedlnosti České republiky.¹⁰²

Konkurs předkládá živnostenský zákon jako první překážku. Živnost nemůže provozovat zahraniční osoba, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs, a to ode dne prodeje podniku jedinou smlouvou v rámci zpeněžení majetkové podstaty. Dále nemůže živnost provozovat zahraniční osoba ode dne právní moci,

¹⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2020, sp. zn. 8 As 206/2017 – 33.

¹⁰¹ Příloha č. 5 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

¹⁰² KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 70-71.

nebo ode dne, který byl určen v rozhodnutí soudu jako den ukončení provozování závodu. Následně živnostenský úřad zruší všechna živnostenská oprávnění dotyčné osoby. Živnostenský úřad zruší živnostenská oprávnění zahraniční osobě, které byl prodán podnik v rámci zpeněžení majetkové podstaty jedinou smlouvou. Všechny výše jmenované překážky zaniknou právní mocí rozhodnutí o zrušení konkursu z jiných důvodů, než je zrušení konkursu z důvodu nepostačujícího majetku pro uspokojení věřitele. Následně může zahraniční osoba opět ohlásit živnost nebo požádat o koncesi.¹⁰³

Překážka pro provozování živnosti nastává i v případě, rozhodne-li soud pravomocně o zamítnutí insolvenčního návrhu z důvodu, že majetek dlužníka nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení, nebo o zastavení insolvenčního řízení z důvodu, že pro uspokojení věřitelů je majetek dlužníka zcela nepostačující. Další překážka nastává, pokud soud rozhodne o zrušení konkursu z důvodu, že majetek dlužníka je zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů. Živnostenský úřad má na základě živnostenského zákona možnost zrušit všechna živnostenská oprávnění, a to po dobu tří let od nabytí právní moci rozhodnutí soudu. Tyto překážky nejsou absolutní, pokud živnostenský úřad rozhodne ve správním řízení o prominutí překážky v těch případech, kdy lze důvodně předpokládat řádné plnění povinností zahraniční osoby a finančních závazků.¹⁰⁴

Pouze s písemným souhlasem předběžného insolvenčního správce může zahraniční osoba činit úkony, které souvisí se vznikem, změnou nebo zrušením živnostenského oprávnění, přerušením nebo pokračováním živnosti, pokud soud v insolvenčním řízení nařídil předběžné opatření, kterým zahraniční osobě omezil nakládání s majetkovou podstatou. Předběžný insolvenční správce vykonává úkony obdobné úkonům insolvenčního správce, ale není účastníkem řízení; tím je nadále zahraniční osoba. Pokud již byl na majetek prohlášen konkurs, opět platí

¹⁰³ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 5-10. Hlava II. Provozování živnosti. § 8 Překážky provozování živnosti. s. 70.

¹⁰⁴ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 5-10. Hlava II. Provozování živnosti. § 8 Překážky provozování živnosti. s. 71.

stejná regule jako u předběžného insolvenčního správce, tzn. vznik, změna, zrušení, přerušení a pokračování živnosti jsou možné pouze s písemným souhlasem insolvenčního správce. Taktéž platí, že účastníkem řízení je nadále pouze zahraniční osoba.¹⁰⁵

Překážkou pro provozování živnosti je také sankční zrušení živnostenského oprávnění živnostenským úřadem. Zahraniční osoba může ohlásit stejnou živnost nebo požádat o koncesi na stejnou živnost až po třech letech od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění. Pro zahraniční osobu je podobnou překážkou také skutečnost, že působila v postavení statutárního orgánu právnické osoby, které bylo zrušeno živnostenské oprávnění v době, kdy došlo k porušení právního předpisu majícího za důvod zrušení živnostenského oprávnění. Statutární orgán se může vyvinut, pokud prokáže živnostenskému úřadu, že vynaložil veškeré úsilí, aby k porušení právního předpisu nedošlo nebo aby mu zabránil. Osoba, která působila v postavení statutárního orgánu, může ohlásit stejnou živnost nebo požádat o koncesi až v době, kdy tato překážka pomine, tedy až po třech letech od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění. Třetí překážkou je pro provozování zahraniční právnické osoby skutečnost, že členem statutárního orgánu je fyzická nebo právnická osoba, které bylo zrušeno živnostenské oprávnění sankčně. Délka překážky se stanovuje na dobu tří let od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění nebo do doby výkonu funkce fyzické či právnické osoby člena statutárního orgánu. Pokud překážka trvá, zahájí živnostenský úřad řízení o zrušení živnostenského oprávnění zahraniční právnické osoby pro stejnou živnost, která byla členovi jejího statutárního orgánu zrušena. V případě vyloučení této osoby ze statutárního orgánu překážka zaniká a živnostenský úřad zahájené řízení zastaví. Za poslední překážku, kterou zde zmiňuji, je považováno provozování živnosti zahraniční právnickou osobou, členem jejíhož statutárního orgánu je fyzická nebo právnická osoba, u které došlo k porušení právního předpisu, jež bylo důvodem pro zrušení živnostenského oprávnění této zahraniční

¹⁰⁵ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 5-10. Hlava II. Provozování živnosti. § 8 Překážky provozování živnosti. s. 71.

právní osobě. Překážka opět trvá po dobu tří let od nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění. I zde je možné se vyvinut. Zahraniční právnická osoba v průběhu správního řízení živnostenskému úřadu prokáže, že člen statutárního orgánu vynaložil veškeré úsilí, které je možno požadovat, aby k porušení právního předpisu nedošlo nebo aby mu zabránil. Naskytá se tu další možnost, a to, aby zahraniční právnická osoba ustanovila nového člena statutárního orgánu. V obou případech zastaví živnostenský úřad řízení o rušení živnostenského oprávnění.¹⁰⁶

Zákaz činnosti je další překážka na straně zahraniční osoby, která trvá po celou dobu vysloveného zákazu soudem nebo správním orgánem. Ohlásit živnost znovu bude moci zahraniční osoba po uplynutí doby vysloveného zákazu. V této souvislosti je nezbytné zmínit možnost vyslovení zákazu činnosti soudem ve spojitosti se spácháním trestného činu. V tomto případě se živnostenský úřad bude zabývat také možnou ztrátou jedné ze všeobecných podmínek provozování živnosti, a to ztrátou podmínky bezúhonnosti, pro kterou by živnostenský úřad zrušil všechna živnostenská oprávnění.¹⁰⁷ Zahraniční právnická osoba neexistenci překážky prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů a též rovnocenným dokladem vydaným příslušným soudním nebo správním orgánem ze státu sídla. Jestliže tento stát nevydá výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad, lze neexistenci překážky prokázat čestným prohlášením učiněným před notářem nebo jiným příslušným orgánem státu sídla.¹⁰⁸ Doklady nesmí být starší než 3 měsíce. Výpis z evidence Rejstřík trestů si může živnostenský úřad vyžádat elektronicky.¹⁰⁹

¹⁰⁶ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 5-10. Hlava II. Provozování živnosti. § 8 Překážky provozování živnosti. s. 73-74.

¹⁰⁷ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 5-10. Hlava II. Provozování živnosti. § 8 Překážky provozování živnosti. s. 72.

¹⁰⁸ KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8. § 5-10. Hlava II. Provozování živnosti. § 8 Překážky provozování živnosti. s. 72.

¹⁰⁹ HORZINKOVÁ Eva, Václav URBAN a Klára HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon, Praktický komentář*. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 248 s. ISBN 978-80-7598-707-5. Část první. Všeobecná ustanovení (§ 1 až 18). Hlava II. Provozování živnosti (§ 5 až 18). s. 37.

Novelou živnostenského zákona č. 527/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zákony související s přijetím zákona o evidenci skutečných majitelů a zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů, byla vytvořena příloha č. 6, kde jsou uvedeny obory živnosti volné (poskytování služeb pro právnické osoby a svěrenské fondy a poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem) a živnost vázaná s předmětem podnikání „Činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence“. Tyto jmenované obory živnosti volné a vázanou živnost nelze provozovat zahraniční právnickou osobou, pokud její skutečný majitel nebo další osoby ve vedení nejsou bezúhonní.¹¹⁰

Při veškerých úkonech, tzn. při ohlášení, přerušení, zrušení živnosti, musí živnostenský úřad kontrolovat existenci překážky. Do systému Registr živnostenského podnikání, jenž používají živnostenské úřady pro svoji činnost, přicházejí elektronickou cestou informace o překážkách zahraničních osob, které se po zpracování a zapsání do systému Registr živnostenského podnikání objeví v elektronickém spisu jednotlivých zahraničních osob. Evidenci skutečných majitelů upravuje zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, ve znění pozdějších předpisů, ve kterém je vymezeno, kdo je skutečným majitelem a které subjekty skutečného majitele nemají. Ministerstvo spravedlnosti České republiky je správcem evidence skutečných majitelů, do které provádí zápisy příslušný soud nebo notář. Evidence skutečných majitelů je již v současné době veřejně přístupná.¹¹¹

4.10 Ohlášení živnosti a řízení o koncesi

Tato část práce podává informace týkající se vzniku živnostenského oprávnění podle druhu živnosti a podnikatelského subjektu. Podnikání je subjektivní právo zahraničních osob, a zda tohoto právo využijí, záleží pouze na jejich uvážení. Právo provozovat živnost je nepřenositelné. Existence výjimky je

¹¹⁰ Příloha č. 6 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

¹¹¹ HORZINKOVÁ Eva, Václav URBAN a Klára HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon, Praktický komentář*. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 248 s. ISBN 978-80-7598-707-5. Část třetí. Rozsah živnostenského oprávnění (§ 28 až 44). s. 39-40.

umožněna živnostenským zákonem, a to v případech úmrtí či přeměny společnosti nebo družstva (§ 13 a 14 živnostenského zákona).¹¹²

Ohlašovatel může ohlášení učinit osobně u kteréhokoliv obecního živnostenského úřadu nebo zaslat poštou nebo podat zaručeným elektronickým podpisem nebo do datové schránky tohoto úřadu. Na začátku roku 2023 bude postupně všem podnikajícím zahraničním fyzickým osobám, a také zahraničním právnickým osobám, které doposud tuto povinnost doposud neměly, povinně zřízena datová schránka.¹¹³

Zahraniční fyzická osoba, která hodlá na území České republiky podnikat, v ohlášení uvede údaje stanovené v § 45 odst. 2 živnostenského zákona. Prioritně musí žadatel splňovat hmotněprávní předpoklady, které jsou uvedeny v části 4.7 Všeobecné podmínky provozování živnosti a 4.8 Zvláštní podmínky provozování živnosti. Požadované údaje při ohlášení živnosti se týkají identifikace ohlašovatele: jedná se o jméno, příjmení, rodné příjmení, popřípadě obchodní firmu, rodné číslo, státní občanství, titul nebo vědeckou hodnost, pokud je bude ohlašovatel používat, adresu bydliště mimo území České republiky, adresu místa pobytu v České republice (pokud byl povolen, ve smyslu zákona o pobytu cizinců), dobu povoleného pobytu, na kterou se váže doba platnosti živnostenského oprávnění, označení a umístění odštěpného závodu v České republice. Je-li odpovědným zástupcem osoba s bydlištěm mimo území České republiky, uvede též adresu místa pobytu v České republice, pokud jí byl pobyt povolen, a její jméno, příjmení, rodné příjmení, bydliště, pokud ho má na území České republiky, státní občanství, rodné číslo, bylo-li přiděleno, místo narození a rodné příjmení, rovněž pak titul nebo vědeckou hodnost, pokud je bude odpovědný zástupce používat. Dále zahraniční osoba uvede adresu sídla; předmět podnikání s dostatečnou určitostí a jednoznačností u ohlašovací živnosti; předmět podnikání v úplném nebo v částečném rozsahu u žádosti o koncesi; identifikační číslo, pokud bylo přiděleno; údaje o provozovně; údaje o adrese pro doručování všemi

¹¹² Ustanovení § 10 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

¹¹³ HORZINKOVÁ Eva, Václav URBAN a Klára HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon, Praktický komentář*. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 248 s. ISBN 978-80-7598-707-5. Část čtvrtá. Vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění, živnostenský rejstřík (§ 45 až 60). Hlava I. Ohlášení živnosti (§ 45 až 49). s. 91.

živnostenskými úřady. Zahraniční fyzická osoba připojí k ohlášení doklady o bezúhonnosti, včetně bezúhonnosti odpovědných zástupců, jsou-li do funkce ustanoveni. Odkazují na podkapitulu 4.7 Všeobecné podmínky provozování živnosti. Taktéž tyto osoby připojí doklady prokazující jejich odbornou způsobilost, popřípadě odbornou způsobilost odpovědných zástupců, pokud ji zákon vyžaduje, viz 4.8 Zvláštní podmínky provozování živnosti. Dále zahraniční fyzická osoba doloží doklad o pobytu. Pokud zřizuje na území České republiky odštěpný závod, doloží doklad prokazující, že má závod mimo území České republiky, a doklady o jeho provozování. Doklad o provozování závodu nedokládá občan členského státu EU. Dalšími doklady je doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor, do nichž umístila sídlo, liší-li se od adresy, do níž umístila na území České republiky odštěpný závod. Dále se připojuje prohlášení odpovědného zástupce s úředně ověřeným podpisem nebo podpisem učiněným přímo na živnostenském úřadě a doklad o zaplacení správního poplatku.¹¹⁴

Zahraniční právnická osoba v ohlášení uvede obchodní firmu nebo název, adresu sídla, u fyzické osoby, která je členem jejího statutárního orgánu nebo osobou oprávněnou zastupovat zahraniční právnickou osobu, která je členem statutárního orgánu, jméno, příjmení, rodné číslo, bylo-li přiděleno, datum narození, adresu bydliště nebo adresu místa pobytu na území České republiky, pokud byl povolen, datum vzniku funkce a u právnické osoby, která je členem statutárního orgánu, obchodní firmu nebo název, adresu sídla a identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno, a datum vzniku funkce; údaje členů statutárního orgánu neuvádí zahraniční právnická osoba, která vzniká zápisem do veřejného rejstříku vedeného rejstříkovým soudem. Je-li odpovědným zástupcem osoba s bydlištěm mimo území České republiky, uvede též adresu místa jejího pobytu v České republice, pokud jí byl pobyt povolen, a její jméno, příjmení, rodné příjmení, bydliště, pokud ho má na území České republiky, státní občanství, rodné číslo, bylo-li přiděleno, místo narození a rodné příjmení; titul nebo vědecká hodnost, pokud je bude odpovědný zástupce používat. Zahraniční právnická osoba dále uvede označení a adresu odštěpného závodu v České republice; předmět podnikání s dostatečnou určitostí a jednoznačností u ohlašovací živnosti;

¹¹⁴ Ustanovení § 45 odst. 1, § 46 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

předmět podnikání v úplném nebo v částečném rozsahu u žádosti o koncesi; identifikační číslo, je-li přiděleno; údaje o provozovně; titul nebo vědecká hodnost, pokud je budou osoby spojené se zahraniční právnickou osobou používat; adresu pro doručování všemi živnostenskými úřady. Zahraniční právnická osoba připojí k ohlášení výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad vydaný příslušným soudním nebo správním orgánem tohoto státu, prokazující, že u ní není překážka provozování živnosti; tyto doklady nesmí být starší než 3 měsíce. Nevydá-li cizí stát tento výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad, doloží zahraniční právnická osoba čestné prohlášení učiněné před notářem nebo jiným příslušným orgánem tohoto státu o neexistenci překážky; tyto doklady nesmí být starší než 3 měsíce. Dále zahraniční právnická osoba doloží doklad prokazující odbornou způsobilost odpovědného zástupce včetně dokladů týkajících se jeho bezúhonnosti. Dalšími doklady jsou výpis z obchodního nebo obdobného rejstříku vedeného ve státě sídla a doklad o provozování závodu v zahraničí; doklad o provozování závodu v zahraničí nepředkládá zahraniční právnická osoba se sídlem, ústřední správou nebo hlavním místem své podnikatelské činnosti v členském státu EU; výpis z rejstříku nesmí být starší než 3 měsíce. Následující doklady se týkají právního důvodu pro užívání prostor, v nichž je na území České republiky umístěn odštěpný závod zahraniční osoby, není-li ohlašovaná adresa již zapsána v obchodním rejstříku nebo v jiné evidenci; dále prohlášení odpovědného zástupce s úředně ověřeným podpisem nebo podpisem učiněným přímo na živnostenském úřadě a doklad o zaplacení správního poplatku. Je-li zahraniční právnickou osobou ohlašující živnost¹¹⁵ nebo obor živnosti volné¹¹⁶ podle přílohy č. 6 živnostenského zákona, doloží doklad obsahující seznam osob, které jsou jejím skutečným majitelem, členem jejího statutárního orgánu, zástupcem právnické osoby v tomto orgánu anebo v postavení obdobném postavení člena statutárního orgánu, pokud tyto údaje nejsou zjistitelné z veřejného rejstříku nebo z evidence skutečných majitelů. Pokud zahraniční právnická osoba ohlašuje živnost nebo obor živnosti podle přílohy č. 6, doloží doklady o bezúhonnosti skutečných majitelů s rozlišením, zda se jedná o občany

¹¹⁵ Živnost vázaná – činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence.

¹¹⁶ Živnost volná v oboru činnosti – a) poskytování služeb pro právnické osoby a svěřenské fondy, b) poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem.

členského státu EU nebo jiného státu než členského státu EU a nemá-li na území České republiky povolen trvalý pobyt.¹¹⁷

Zahraniční fyzická i právnická osoba není povinna připojit k ohlášení doklady, které je úřad schopen si zajistit ze základních registrů nebo si je bezúplatně ověřit dálkovým přístupem z údajů katastru nemovitostí. Určené doklady (doklad k sídlu, doklady k odborné způsobilosti atd.), které jsou vytvořeny v listinné podobě, ukládá živnostenský úřad v elektronické podobě do živnostenského rejstříku.¹¹⁸

4.11 Vznik živnostenského oprávnění

Splňuje-li ohlašovatel všechny podmínky stanovené zákonem (viz 4.7 Všeobecné podmínky provozování živnosti a 4.8 Zvláštní podmínky provozování živnosti), provede živnostenský úřad zápis do živnostenského rejstříku do pěti pracovních dnů ode dne doručení ohlášení a vydá podnikateli výpis.¹¹⁹

Zahraniční fyzické osoby, které hodlají na území České republiky provozovat živnost prostřednictvím odštěpného závodu nebo zahraniční právnické osoby, které zřizují na území České republiky odštěpný závod, mohou ohlásit živnost nebo požádat o koncesi. Živnostenský úřad jim po splnění podmínek vydá výpis ze živnostenského rejstříku. Právo provozovat živnost vznikne dnem zápisu do výše uvedeného rejstříku. Zahraniční osoby musí do 90 dnů ode dne doručení výpisu požádat o zápis do příslušného rejstříku. Pokud nepožádají o zápis do příslušného rejstříku nebo není-li návrhu vyhověno, živnostenský úřad rozhodne ve správním řízení o tom, že ohlašovatel nesplnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění. Pokud se jedná o koncesovanou živnost, správní řízení živnostenský úřad nezahájí, ale pouze poznamená tuto skutečnost do spisu

¹¹⁷ Ustanovení § 45 odst. 2, § 46 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

¹¹⁸ Ustanovení § 46 odst. 6-7 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

¹¹⁹ Ustanovení § 47 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

a zapíše do živnostenského rejstříku. V případě koncese tuto skutečnost poznamená do spisu a je učiněn zápis do živnostenského rejstříku.¹²⁰

Zahraniční fyzické osobě, občanu jiného členského státu EU, která nemusí dokládat doklad o povolení k pobytu, vzniká oprávnění u ohlašovacích živností dnem ohlášení živnosti a u koncesovaných živností dnem nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese.¹²¹

Zahraniční fyzická osoba, občan třetí země, která je povinna k ohlášení doložit doklad o povolení k pobytu a která prokázala splnění všech podmínek s výjimkou povolení k pobytu, vydá živnostenský úřad výpis bez data platnosti živnostenského oprávnění. Pokud zahraniční fyzická osoba doloží doklad o povolení k pobytu do 6 měsíců a současně do 3 dnů od ohlášení místa pobytu cizinců na území České republiky, živnostenský úřad do 5 pracovních dnů vydá výpis. Nedoloží-li ohlašovatel doklad o povolení k pobytu ve stanovené lhůtě, živnostenský úřad rozhodne, že nebyly splněny podmínky pro vznik živnostenského oprávnění. Nemůže-li živnostenský úřad ze závažných důvodů provést zápis do živnostenského rejstříku a vydat výpis v dané pětidenní lhůtě, a nejedná-li se o postup z důvodu absentujících náležitostí ohlášení, požádá nadřízený orgán o prodloužení lhůty k jeho vydání. Následně o prodloužení lhůty informuje ohlašovatele.¹²² Může nastat situace, že zahraniční fyzická osoba, občan třetí země, která je povinna k ohlášení doložit doklad o povolení k pobytu, doklad k pobytu doloží. Živnostenský úřad výpis vydá s tím, že oprávnění u ohlašovacích živností vzniká dnem ohlášení živnosti a u koncesovaných živností dnem nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese. Výpis je vydán na dobu určitou, váže se na dobu délku pobytu.¹²³

Pokud ohlášení nemá veškeré náležitosti, vyzve živnostenský úřad ohlašovatele k odstranění závad a stanoví přiměřenou k lhůtu k jejich odstranění, nejméně 15 dnů. Jedná-li se o závažné důvody, lze na žádost ohlašovatele

¹²⁰ Ustanovení § 10 odst. 4 a 5 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

¹²¹ Ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

¹²² Ustanovení § 47 odst. 7-9 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

¹²³ Ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

prodloužit lhůtu i opakovaně. Lhůta může být prodloužena i ze strany živnostenského úřadu, a to především ze závažných důvodů. Živnostenský úřad musí požádat o prodloužení termínu nadřízený orgán a následně o tom úkonu a důvodu informuje ohlašovatele. Po tuto dobu lhůta k vydání výpisu neběží. Odstraní-li ohlašovatel závady, považuje se ohlášení od počátku za bezvadné a následně může živnostenský úřad výpis vydat. Neodstraní-li ohlašovatel závady ve stanovené či prodloužené lhůtě, živnostenský úřad zahájí řízení a rozhodne o tom, že oprávnění nevzniklo.¹²⁴

Informační povinnost živnostenského úřadu

Živnostenský úřad má povinnost neprodleně oznámit Ministerstvu vnitra České republiky vydání výpisu zahraniční fyzické osobě, která dokládá k ohlášení doklad o povolení k pobytu. Oznamuje mu i vznik, pozastavení, přerušení, zrušení živnostenského oprávnění. Dále sděluje živnostenský úřad Ministerstvu vnitra České republiky informace o tom, že zahraniční osoba nesplnila podmínky pro vznik oprávnění, rozhodnutí o zastavení řízení o udělení koncese a rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení koncese.¹²⁵

4.12 Rozsah živnostenského oprávnění

Rozsah oprávnění

Část třetí živnostenského zákona stanovuje obecná pravidla pro vymezení rozsahu živnostenského oprávnění a rozlišení živností mezi sebou navzájem. Rozsah podnikání vymezuje uvedený předmět podnikání. Vláda vymezila obsahové náplně k jednotlivým živnostem a prostřednictvím nich je možno naprosto přesně charakterizovat živnost dle jejího rozsahu, což posílilo právní jistotu jak na straně zahraničních osob, tak na straně spotřebitelů. Výjimku tvoří živnost volná, kterou je zahraniční osoba oprávněna vykonávat v celém jejím rozsahu, nehledě na kterýkoliv ohlášený obor, aniž by se dopustila

¹²⁴ Ustanovení § 47 odst. 4-7 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

¹²⁵ Ustanovení § 48 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

neoprávněného podnikání. V případě pochybností zahraniční osoby rozhodne živnostenský úřad. Rozhodnutí, pokud bude vedeno v samostatném řízení, bude potvrzovat *status quo* stanovené a vymezené ve smyslu § 73a živnostenského zákona (obsahová náplň jednotlivých živností).¹²⁶

Následující rozdělení je dle povahy provozované živnosti, a to obchodní povahy. Podmínkou těchto přesahů je zachování povahy živnosti vyplývající z živnostenského zákona, v tom případě může zahraniční osoba vykonávat taktéž doplňkové činnosti a služby. Příčina tohoto ujednání je jistá flexibilita a komplexnost předmětu podnikání při provozování živností. Ty jsou vymezeny v § 34 živnostenského zákona. Pro představu se jedná např. o výměnu vadných součástí u dodaného zboží, provedení montáže zboží dodaného zákazníkovi atd. Další rozdělení je dle výrobní povahy. Platí zde stejné zásady jako u zásad obchodní povahy, a to nutnost zachování povahy živnosti vyplývající ze živnostenského zákona. Vymezení obsahuje § 42 živnostenského zákona, např. zahraniční osoba má právo vyrábět a potiskovat obaly, etikety a jiné pomocné prostředky umožňující prodej produktů, které vyrábí, nebo provádět montáž, seřízení a údržbu výrobků atd. Rozsah se dále vztahuje na zahraniční osoby, které provozují živnost, při níž poskytují opravy anebo údržbu věcí, přepravu osob nebo věcí, ubytování, hostinskou činnost, zastavárenskou činnost a jiné práce, zůstane-li zachována povaha věci. V zákoně jsou následně vymezena práva při přepravě. Zahraniční osoba, která podniká v přepravních službách osob a zboží, může vykonávat činnost související se zajištěním bezpečnosti a pohodlí cestujících, provozovat úschovu a poskytovat pohostinství v dopravních prostředcích i překládat, a skladovat a balit zásilky.¹²⁷

Povinnosti zahraničních osob lze rozdělit do tří skupin. První definuje základní povinnosti. Významné je zajištění účasti odpovědného zástupce při provozování v potřebném rozsahu vyplývající z existence smluvního vztahu mezi zahraniční osobou a odpovědným zástupcem. O ustanovení odpovědného zástupce je pojednáváno v podkapitole 4.6 Odpovědný zástupce. Následující

¹²⁶ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část třetí. Rozsah živnostenského oprávnění (§ 28 až 44). s. 110.

¹²⁷ Ustanovení § 34, 42, 43, 44 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

povinností zahraničních osob je prokázat živnostenskému úřadu na jeho žádost právní důvod pro užívání prostor, v nichž má na území České republiky sídlo a odštěpný závod. Nesplnění této povinnosti má za následek zrušení živnostenských oprávnění. Poslední základní povinností zahraniční osoby je prokázání způsobu nabytí prodávaného zboží nebo materiálu používaného k poskytování služeb, a to na žádost kontrolního orgánu v jím stanovené lhůtě.¹²⁸

Do druhé skupiny povinností zahraničních osob patří povinnost identifikovat použité zboží nebo zboží bez dokladu při jeho nákupu, a to při jeho přijímání do zástavy nebo při zprostředkování jeho nákupu. Zákon dále uvádí, co se rozumí pod slovy identifikace účastníků a předmětu smluvního vztahu, a ukládá povinnost evidovat příslušné údaje po dobu 5 let. Smluvní vztah nelze uzavřít, pokud se účastníci nepodrobí identifikaci. Porušení dané povinnosti ze strany zahraniční osoby zakládá okamžité důvody k sankčnímu postihu. Další povinností je výlučná odpovědnost zahraničních osob za znalost českého nebo slovenského jazyka osobami přítomnými v prodejně nebo v provozní době v provozovně. Následná povinnost je odpovědnost za splnění zásady bezúhonnosti zaměstnanců, pokud živnostenský zákon nebo zvláštní předpis podmínku bezúhonnosti vyžaduje. Zahraniční osoba a fyzické osoby provozující činnost jsou povinny živnostenskému úřadu prokázat totožnost. Další povinnosti se vztahují na přerušování živnosti. Pokud má zahraniční fyzická osoba živnostenské oprávnění na dobu určitou, tzn. vázané na délku pobytu, lze přerušit živnost nejdéle na dobu trvání délky pobytu. Pokračování živnosti je zahraniční osoba povinna učinit písemně, a to nejdříve dnem doručení oznámení o pokračování nebo datem pozdějším učiněným písemně.¹²⁹

Další povinností je vydání dokladu o prodeji zboží a o poskytnutých službách zákazníkovi na jeho žádost. Následující závazek se týká povinnosti zahraniční osoby sdělit na žádost živnostenského úřadu, zda živnost provozuje a doložit doklady prokazující provozování živnosti. Některé povinnosti, zavazující zahraniční osobu, se týkají jejích zaměstnanců. Jedná se o odpovědnost

¹²⁸ Ustanovení § 31 odst. 1-3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

¹²⁹ Ustanovení § 31 odst. 4-11 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

zahraniční osoby za to, že její zaměstnanci prokázali splnění podmínky bezúhonnosti, pokud ji živnostenský zákon či zvláštní právní předpis vyžaduje. Dále se u zaměstnanců vyžaduje znalost bezpečnostních předpisů a předpisů o ochraně veřejného zdraví. Existuje ještě povinnost řídit se zvláštními předpisy v případě přípravy mládeže na povolání.¹³⁰

4.13 Provozovny

Provozovnu živnostenský zákon vymezuje jako prostor, v němž je uskutečňována určitá podnikatelská činnost. Za provozovnu lze považovat i automat, stánek, pojízdnou prodejnu či obdobné zařízení, tzv. mobilní provozovny. Za mobilní provozovnu se považuje provozovna, která je přemístitelná a není umístěna na jednom místě po dobu delší než tři měsíce. Na žádost živnostenského úřadu je zahraniční osoba povinna prokázat právní důvod užívání prostor pro užívání provozovny. To neplatí u mobilních provozoven a automatů, kde se prokazuje oprávněnost umístění provozovny. Do bytu lze umístit provozovnu pouze se souhlasem vlastníka. Vlastnické nebo užívací právo neprokazuje zahraniční osoba při ohlášení živnosti či provozovny samotné. Právní titul předkládá pouze na základě žádosti živnostenského úřadu při kontrole v provozovně. Povinnost zajistit, aby provozovna byla způsobilá pro provozování živnosti podle zvláštních právních předpisů (především požárních, stavebních a hygienických), patří včetně ustanovení osoby odpovědné za činnost v provozovně mezi další vyžadovaná pravidla.¹³¹

Provozovna musí být trvale a viditelně označena jménem a příjmením zahraniční osoby či obchodním názvem, identifikačním číslem; dále zde musí být zveřejněna provozní nebo prodejní doba a při styku se spotřebiteli i jméno a příjmení osoby odpovědné za činnost provozovny; ubytovací zařízení poskytující přechodné ubytování musí být označeno kategorií a třídou. Na mobilní provozovnu a automat se provozní či prodejní doba nevztahuje. Mobilní

¹³⁰ Ustanovení § 31 odst. 12-19 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

¹³¹ Ustanovení § 17 odst. 1-4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

provozovny a automaty musí být navíc označeny údajem o sídle zahraniční fyzické osoby nebo o adrese, na které je umístěn odštěpný závod zahraniční osoby.¹³²

Zahraníční osoba je povinna zahájení a ukončení provozování živnosti v provozovně předem oznámit živnostenskému úřadu. Tento závazek nemá, pokud je provozovna uvedena v ohlášení živnosti nebo v žádosti o koncesi.¹³³ Při uzavření provozovny je třeba tímto údajem informovat veřejnost, nebrání-li tomu závažné důvody, označit počátek a konec uzavření předem na vhodném a zvenčí a viditelném místě; s výjimkou mobilních provozoven a automatů.¹³⁴

4.14 Změna živnostenského oprávnění

Podnikatelské prostředí je velmi dynamické pro všechny podnikatele, zahraniční osoby nevyjímaje. I pro ně znamená neustálé změny v jejich činnosti. Mezi základní povinnosti patří oznamování všech změn a doplňování údajů a dokladů, které se uvádějí při ohlášení živnosti nebo při žádosti o koncesi. Pokud dojde v průběhu podnikání ke změně uvedených údajů, je zahraniční osoba povinna ji v zákonné lhůtě oznámit živnostenskému úřadu. Plněním ohlašovací povinnosti je zaručeno transparentní podnikatelské prostředí a aktuálnost živnostenského rejstříku.¹³⁵

Všechny změny údajů a dokladů uvedených zahraniční osobou při ohlášení živnosti, ke kterým v průběhu podnikání dochází, je zahraniční osoba povinna ohlásit živnostenskému úřadu do 15 dnů ode dne, kdy nastaly. Výjimku tvoří údaje zapsané v základních registrech, obchodním nebo jiném veřejném rejstříku, informačním systému obyvatel a informačním systému cizinců. Zahraniční fyzická osoba nemusí tedy oznamovat změnu jména a příjmení, obchodní firmy, adresy místa pobytu v České republice. Zahraniční právnická osoba neoznamuje živnostenskému úřadu změnu obchodní firmy, zahájení či ukončení funkce

¹³² Ustanovení § 17 odst. 7 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

¹³³ Ustanovení § 17 odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

¹³⁴ Ustanovení § 17 odst. 9 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

¹³⁵ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část čtvrtá. Vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění, živnostenský rejstřík (§ 45 až 60). Hlava I. Ohlášení živnosti (§ 45 až 49). s. 158.

statutárního orgánu nebo změnu adresy jeho bydliště či adresy pobytu v České republice apod. ani přidělení identifikačního čísla a výmaz z veřejného rejstříku. Totéž se týká i změn identifikačních údajů odpovědných zástupců. Jedná se tedy o ohlašování změn informačního charakteru. Živnostenský úřad musí změny a doplnění bez zbytečného odkladu zapsat do živnostenského rejstříku, výpis zahraniční osobě nevydá a ani ji o zápisu změny v živnostenském rejstříku neinformuje. V současné době se s vývojem elektronizace veřejné správy snížil počet případů, kdy je podnikatel povinen oznamovat živnostenskému úřadu změny. Tyto informace si živnostenský úřad sám zabezpečí elektronickou cestou z různých registrů a evidencí, stejně jako ukládání trvale platných dokumentů do datového úložiště. Jedná se o doklady odborné způsobilosti zahraničních osob a odpovědného zástupce, doklady k sídlu a doklady k bezúhonnosti.¹³⁶

Změny se mohou týkat také obsahu živnostenského oprávnění v předmětu podnikání nebo i v oboru činnosti živnosti volné, přerušování nebo pokračování v provozování živnosti, zahajování nebo ukončování provozování živnosti v provozovně, zahajování nebo ukončování funkce odpovědného zástupce atd. Jedná se o změny, které živnostenský úřad potvrdí zapsáním těchto změn a doplní do živnostenského rejstříku vydáním výpisu, nebo formou vyznění.¹³⁷

4.15 Pozastavení provozování živnosti, zrušení živnostenského oprávnění

Živnostenský zákon předkládá v § 58 možnost zrušení živnostenského oprávnění a pozastavení provozování živnosti. Jedná se o dva zcela odlišné instituty. Zrušení živnostenského oprávnění, s výjimkou zrušení na vlastní žádost zahraniční osoby a z důvodu neprovozování živnosti po dobu delší než 4 roky, nebo pozastavení provozování živnosti, je možno považovat za úkony preventivní povahy. Pokud zahraniční osoba ohrožuje zájmy společnosti a její podnikatelská činnost není v souladu s právními předpisy, může živnostenský úřad provozování živnosti na určitou dobu znemožnit pozastavením jejího živnostenského oprávnění

¹³⁶ Ustanovení § 49 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

¹³⁷ Ustanovení § 49 odst. 4-5 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v posledním znění.

nebo jejím vyloučením z podnikatelského prostředí zrušením jejího oprávnění. Živnostenský úřad bere v potaz konkrétní okolnosti každého případu a podle toho učiní dané rozhodnutí. Zákonná úprava rozlišuje mezi obligatorními a fakultativními důvody zrušení živnostenského oprávnění či pozastavení provozování živnosti.¹³⁸

Mezi obligatorní důvody, kdy je živnostenský úřad povinen přistoupit ke zrušení živnostenského oprávnění, je nesplnění všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti či nastanou překážky podle § 8 nebo 8a živnostenského zákona, o nichž bylo jednáno v podkapitole 4.9 Překážky provozování živnosti, nejedná-li se o překážku podle § 8 odst. 5 u živnosti volné; zahraniční osoba o to požádá nebo neprokáže právní důvod užívání prostor. Jestliže zahraniční osoba závažným způsobem porušuje nebo porušila podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese, tímto zákonem nebo zvláštními právními předpisy, je to dalším obligatorním důvodem pro zrušení nebo pozastavení provozování živnosti živnostenským úřadem. Další podmínkou je, že o zrušení nebo pozastavení provozování živnosti požádá správní orgán, který vydává stanovisko. Živnostenský úřad může živnostenské oprávnění zrušit též na návrh příslušné správy sociálního zabezpečení, pokud zahraniční osoba neplní závazky vůči státu.¹³⁹ Velmi zajímavý rozsudek přinesl Krajský soud v Ostravě, který zrušil rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje a rozhodnutí Městského úřadu Český Těšín a věc vrátil Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje k dalšímu řízení. Prvostupňovým „*rozhodnutím bylo podle § 58 odst. 3 živnostenského zákona zrušeno zahraniční právnické osobě, resp. její organizační složce v České republice, živnostenské oprávnění*“. Okresní správa sociálního zabezpečení podala na Městský úřad Český Těšín návrh na zrušení živnostenského oprávnění organizační složce zahraniční právnické osoby z důvodu neplnění závazků vůči státu (dluh na sociálním pojistném za zaměstnance). Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené

¹³⁸ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část čtvrtá. Vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění, živnostenský rejstřík (§ 45 až 60). Hlava III. Zánik živnostenského oprávnění (§ 57 až 59). s. 178-179.

¹³⁹ Ustanovení § 58 odst. 1-3, 6-7 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Důvodná ve věci pochybností o příslušnosti České republiky v oblasti sociálního zabezpečení, tedy v oblasti pojistného u zaměstnanců zahraniční právnické osoby, a správní orgány obou stupňů neměly zjištěn skutkový stav. Jinými slovy, nelze hovořit o nedoplatku na pojistném na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti zaměstnavatele u pojistné osoby, u níž je sporné, zda je v České republice příslušná k výběru pojistného. Pro živnostenský úřad je dle rozsudku podstatná samotná existence a skutečná výše dluhu. Rozsah případného neplnění závazků zahraniční právnické osoby jsou zcela zásadními faktory, které musí hrát podstatnou roli při úvahách živnostenského úřadu v rámci správního uvážení. Krajský soud zdůrazňuje, že na všech skutečnostech nemůže nic změnit ani to, že předmětná organizační složka zahraniční právnické osoby je vymazána z veřejného rejstříku, neboť uvedené je pouze následkem nezákonného postupu správních orgánů.¹⁴⁰

Další povinnost živnostenského úřadu je pozastavit provozování živnosti v provozovně, pokud jsou při provozování živnosti závažným způsobem porušeny nebo porušovány povinnosti dané živnostenským zákonem nebo zvláštními právními předpisy. Zrušení živnostenského oprávnění na vlastní žádost zahraniční osoby patří mezi obligatorní povinnost živnostenského úřadu.¹⁴¹

Fakultativní důvody představují možnost živnostenského úřadu zrušit živnostenské oprávnění nebo pozastavit provozování živnosti, i když tak nemusí učinit. Živnostenský úřad považuje za povinný důvod ke zrušení živnostenského oprávnění skutečnost, že zahraniční fyzická osoba, která může provozovat živnost jen za předpokladu, že zde má povolený pobyt, podmínku pobytu nesplňuje. V tomto případě živnostenský úřad zruší této osobě živnostenské oprávnění. Variantu pozastavení živnosti zákon v takových případech neumožňuje. Pokud zahraniční osoba závažným způsobem porušuje nebo porušila podmínky stanovené v rozhodnutí o udělení koncese živnostenským zákonem nebo zvláštními právními předpisy a tuto skutečnost zjistí sám živnostenský úřad

¹⁴⁰ Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 6. 2020, č. j. 22A 53/2019 – 39.

¹⁴¹ Ustanovení § 58 odst. 1-3, 6-7 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

nebo to navrhne příslušná správa sociálního zabezpečení, je to též důvod ke zrušení oprávnění. Je tu daná možnost v odpovídajícím rozsahu pozastavit provozování živnosti. V rozhodnutí o pozastavení, týkajícího se výše uvedené koncese na návrh orgánu státní správy nebo živnostenského úřadu, nebo vyneseno v důsledku neplnění závazku vůči státu na návrh správy sociálního zabezpečení, musí být vždy uvedena doba pozastavení živnosti, jež nesmí být delší než 1 rok. Nebudou-li ve stanovené lhůtě odstraněny důvody, které vedly k pozastavení, živnostenský úřad opětovně rozhodne o pozastavení provozování živnosti v provozně nebo živnostenské oprávnění zahraniční osoby zruší. Mezi další fakultativní důvody patří zrušení živnostenského oprávnění ze strany živnostenského úřadu, pokud zahraniční osoba neprovozuje živnost po dobu delší než 4 roky.¹⁴²

4.16 Zánik živnostenského oprávnění

Živnostenské oprávnění zahraniční osoby zaniká buď rozhodnutím živnostenského úřadu o zrušení živnostenského oprávnění, nebo ze zákona. Zanikne-li živnostenské oprávnění *ex lege*, informaci o zániku oprávnění živnostenský úřad pouze poznamená do živnostenského rejstříku a oznámí ji příslušným orgánům. Mezi orgány, vůči kterým má živnostenský úřad oznamovací povinnost, patří: zdravotní pojišťovna, příslušná správa sociálního zabezpečení, příslušný správce daně, Český statistický úřad, odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky, případně rejstříkový soud a orgány státní správy vydávající stanoviska ke koncesi. Živnostenský zákon stanoví taxativním výčtem důvody zániku živnostenského oprávnění.¹⁴³

Nyní blíže specifikujeme jednotlivé důvody zániku živnostenského oprávnění. Nejde-li o případy dle § 13, zaniká živnostenské oprávnění smrtí zahraniční fyzické osoby. Další důvod zániku živnostenského oprávnění je zánik zahraniční právnické osoby, s výjimkou § 14. V obou případech může

¹⁴² Ustanovení § 58 odst. 2-3, 5, 8 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

¹⁴³ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část čtvrtá. Vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění, živnostenský rejstřík (§ 45 až 60). Hlava III. Zánik živnostenského oprávnění (§ 57 až 59). s. 174.

pokračovatel provozovat živnost, toto oprávnění je však časově omezeno a povětšinou se na ně váže následný vznik oprávnění pokračovatelů. Živnostenské oprávnění rovněž zaniká v případě, kdy tak stanoví zvláštní právní předpis. Jiným důvodem zániku živnostenského oprávnění je rozhodnutí živnostenského úřadu o zrušení živnostenského oprávnění buď na základě projevu vůle zahraniční osoby, na základě jeho žádosti, nebo ze strany správního orgánu v důsledku závažného porušení zákona ze strany podnikatele. Blíže k zániku bylo předloženo v podkapitole 4.15 Pozastavení provozování živnosti, zrušení živnostenského oprávnění.¹⁴⁴ Platnost živnostenského oprávnění, které se váže na dobu pobytu na území České republiky, je časově omezená pouze pro zahraniční fyzické osoby. Oprávnění pro ně zaniká uplynutím doby, na kterou byl pobyt povolen. Zahraniční fyzická osoba má však možnost před uplynutím této doby oznámit živnostenskému úřadu, že hodlá pokračovat v provozování živnosti nebo požádat o změnu rozhodnutí o udělení koncese vydaného na dobu určitou. Učiní tak s doložením nového prodlouženého povolení k pobytu. Živnostenský úřad změnu zapíše a vydá výpis. Pokud zahraniční fyzická osoba nedoloží prodloužený pobyt, na základě její žádosti živnostenský úřad stanoví přiměřenou lhůtu k doložení prodloužení pobytu. Délka této lhůty záleží na správním uvážení jednotlivých živnostenských úřadů. V případě, že ani v této lhůtě zahraniční fyzická osoba doklad o povolení k pobytu nedodá, zaniká živnostenské oprávnění posledním dnem této lhůty. Informační povinnost vůči Ministerstvu vnitra České republiky je závazná ve všech uvedených případech.¹⁴⁵

Podle zákona o veřejných rejstřících se do obchodního rejstříku povinně zapisuje odštěpný závod zahraniční fyzické osoby s bydlištěm mimo EU a odštěpný závod zahraniční právnické osoby se sídlem mimo EU. Živnostenské oprávnění těchto osob zaniká výmazem z rejstříku, popřípadě výmazem předmětu jejich podnikání.¹⁴⁶

¹⁴⁴ Ustanovení § 57 odst. 1 a), b), d) – f) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

¹⁴⁵ KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. Část čtvrtá. Vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění, živnostenský rejstřík (§ 45 až 60). Hlava III. Zánik živnostenského oprávnění (§ 57 až 59). s. 176-177.

¹⁴⁶ Ustanovení § 57 odst. 1 písm. d) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v posledním znění.

5 Ukrajina

Ohlášení živnosti nebo žádost o koncesi občanů z Ukrajiny má v současné době své specifické požadavky, které se v důsledků vývoje situace na Ukrajině neustále vyvíjí a mění. Zcela zásadní informací je, že zákonodárci přímo nezasahují do živnostenského zákona. Instrukce, jak postupovat, jsou živnostenským úřadům předávány odborem živností a spotřebitelské legislativy prostřednictvím metodických pokynů či metodických informací skrze krajské úřady. Pátá kapitola podává ucelený pohled na podmínky při ohlašování živnosti nebo při podání žádosti o koncesi občany Ukrajiny v časové souslednosti, tzn. od počátku invaze vojsk Ruské federace do současnosti.

V souladu s § 46 odst. 1 písm. e) živnostenského zákona je občan Ukrajiny v postavení zahraniční fyzické osoby, která je povinna předložit k ohlášení živnosti (případně k žádosti o koncesi) doklad o pobytu podle § 5 odst. 5 živnostenského zákona. Vzhledem ke skutečnosti, že občanům Ukrajiny, kteří nově přicházejí na území České republiky (případně těm, jimž končí na území České republiky pobyt, který již nelze prodloužit), je s níže uvedeným usnesením vlády udělováno speciální dlouhodobé vízum. O podmínkách provozování živnosti bylo pojednáno v kapitole 4. Analýza platné právní úpravy. Následující podkapitoly seznámí čtenáře s odchylkami, které přinesla tato výjimečná situace válečného konfliktu na Ukrajině.

5.1 Povolení k pobytu

Vláda dne 2. 3. 2022 přijala usnesení č. 147 a v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů, vyhlásila pro území České republiky z důvodu nutnosti reagovat na migrační vlnu velkého rozsahu na dobu 30 dnů nouzový stav, a to ode dne 4. 3. 2022 od 00:00 hodin. Tímto usnesením vláda uložila Policii České republiky udělovat a vyznačovat státním občanům Ukrajiny, kteří splňují důvody pro udělení speciálního typu víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění jejich pobytu na území České republiky ve smyslu § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Toto vízum udělovala v souladu s platnou právní úpravou zákona o pobytu cizinců rovněž pracoviště odboru azylové a migrační politiky

Ministerstva vnitra České republiky. Víza nesla rozlišovací kód D/VS/U a byla vyznačována formou vízových štítků do cestovních dokladů, pokud jimi cizinci disponovali, nebo na zadní stranu hraniční průvodky, která byla vydána odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky nebo Policií České republiky, pokud cizinci cestovním dokladem nedisponovali. Jestliže na vízovém štítku nebo v hraniční průvodce není umístěna fotografie cizince, byla v příslušné rubrice uvedena informace „PLATNÉ BEZ FOTOGRAFIE / VALID WITHOUT PHOTO“. S ohledem na místní podmínky byla víza v řadě případů vyznačována i razítkem červené barvy, do kterého se vpisovaly údaje o době platnosti.¹⁴⁷

Dne 21. 3. 2022 nabyl účinnosti „lex Ukrajina“, zákon č. 65/2022, o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a od 22. 3. 2022 se tedy při řešení pobytu osob prchajících před válečným konfliktem na Ukrajině postupuje podle něho. Zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaném invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, aktivoval v souladu s rozhodnutím Rady EU pro uprchlíky z Ukrajiny statut dočasné ochrany. Víza vydává odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky a Policie České republiky. Z hlediska zákona o pobytu cizinců se opět jedná o víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu za území České republiky. Vízum se uděluje s maximální dobou platnosti do 31. 3. 2023. Tato dočasná ochrana se vztahuje na ukrajinské státní příslušníky a jejich rodinné příslušníky, kteří pobývali na Ukrajině před 24. 2. 2022; a také na osoby bez státní příslušnosti a na státní příslušníky třetích zemí jiných než Ukrajina, kterým byla před 24. 2. 2022 poskytnuta na Ukrajině mezinárodní nebo obdobná ochrana, a na jejich rodinné příslušníky. Všechna speciální víza platná k tomuto dni se ze zákona začala automaticky považovat za víza za účelem dočasné ochrany. Nedochozí k jejich nahrazení novými vízovými štítky nebo razítky. Držitelé víz získali automaticky i volný přístup na trh práce v České republice a považují se

¹⁴⁷ STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 2/2022 – mimořádný postup při ohlašování živnosti, příp. žádosti o koncesi ve vztahu k občanům z Ukrajiny*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

pro účely zaměstnávání za cizince s trvalým pobytem v České republice. (Mohou se proto např. stát i evidovanými uchazeči o zaměstnání na Úřadu práce České republiky). V závislosti na tom, které osobě je vízum udělováno, nese příslušný doklad některý z následujících kódů:

- D/DO/667 = občan Ukrajiny,
- D/DO/668 = rodinný příslušník občana Ukrajiny – držitele dočasné ochrany,
- D/DO/669 = dočasná ochrana z důvodů hodných zřetele.

Víza jsou vyznačována vízovými štítky do cestovních pasů, pokud jimi cizinci disponují, nebo na zadní stranu hraniční průvodky, pokud cestovním dokladem nedisponují. Není-li na vízovém štítku nebo v hraniční průvodce fotografie cizince, je v příslušné rubrice uvedena informace „PLATNÉ BEZ FOTOGRAFIE / VALID WITHOUT PHOTO“. Dočasně mohou být víza vyznačována rovněž razítkem červené barvy, do kterého se vpisují údaje o době platnosti.¹⁴⁸

Občanům Ukrajiny, kterým na území České republiky končí nebo bude končit platnost povolení k dlouhodobému pobytu, by měli požádat o prodloužení dlouhodobého pobytu standardní cestou v souladu se zákonem o pobytu cizinců. Občané Ukrajiny disponující živnostenským oprávněním, které jim uplynutím doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu zanikne, mají možnost oznámit, že hodlají v provozování živnosti pokračovat. K oznámení je třeba doložit nové povolení k pobytu. V případě, že podnikatel tak neučiní, živnostenský úřad ho vyzve, aby tak učinil, přičemž mu stanoví přiměřenou lhůtu, a to minimálně na dobu povoleného pobytu. Pokud podnikatel povolení k pobytu nedoloží ve stanovené lhůtě, živnostenské oprávnění mu zanikne posledním dnem této lhůty. V případě, že podnikatel neoznámí živnostenskému úřadu, že hodlá v provozování živnosti pokračovat, živnostenské oprávnění mu zanikne uplynutím doby, na které bylo omezeno. Vzhledem k mimořádné situaci doporučuje Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, odbor živností a spotřebitelské legislativy ve vztahu k zahraničním osobám (nejenom k občanům Ukrajiny)

¹⁴⁸ STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 2/2022 – mimořádný postup při ohlašování živnosti, příp. žádosti o koncesi ve vztahu k občanům z Ukrajiny*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

stanovit lhůty spíše vstřícnější, a to i s ohledem na aktuální vytíženost odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky a jeho pracovišť.¹⁴⁹

Dne 21. 3. 2022 vstoupil v platnost a v účinnost zákon č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, odbor živností a spotřebitelské legislativy, zanalyzoval výše uvedený zákon a vydal metodickou informaci č. 4/2022 dne 27. 4. 2022. V metodické informaci bylo živnostenským úřadům sděleno, že občan Ukrajiny, kterému bylo uděleno speciální vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území České republiky podle zákona o pobytu cizinců, je považován za cizince s povoleným trvalým pobytem. Důvodem je, že zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, jej nezmiňuje ve výčtu § 32 zákona o pobytu cizinců. Proto se cizinec požívající dočasné ochrany považuje za cizince s povoleným trvalým pobytem. Z výše uvedeného vyplývá, že občan Ukrajiny, na něhož se vztahuje dočasná ochrana a který se pro účely samostatné výdělečné činnosti považuje za cizince s povoleným trvalým pobytem podle zákona o pobytu cizinců, je zároveň v souvislosti s dokládáním bezúhonnosti považován pro účely živnostenského zákona za občana členského státu Evropské unie. Pro ujasnění v metodické informaci dál stojí, že pro platnost živnostenského oprávnění zůstávají podmínky stále stejné, tzn. výpis je vydán na dobu určitou v souladu s platností přechodného pobytu uvedenou v Cizineckém informačním systému. Ovšem občan Ukrajiny, který pobýval na území České republiky již před propuknutím ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, se nadále považuje za zahraniční fyzickou osobu.¹⁵⁰

Dne 24. 1. 2023 nabyl účinnosti zákon č. 20/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolanými invazí vojsk Ruské federace, ve znění

¹⁴⁹ STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 2/2022 – mimořádný postup při ohlašování živnosti, příp. žádosti o koncesi ve vztahu k občanům z Ukrajiny*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

¹⁵⁰ STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 4/2022 – aktualizace metodické informace č. 2/2022 (mimořádný postup při ohlašování živnosti, příp. žádosti o koncesi ve vztahu k občanům z Ukrajiny)*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

pozdějších předpisů, a další související zákony. Upravuje zejména postup prodloužení dočasné ochrany občanů Ukrajiny na území České republiky. V návaznosti na tuto právní úpravu bude prodlužování dočasné ochrany probíhat ve 2 etapách, a to na základě žádosti v místě pracoviště odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky. Nejprve do 30. 9. 2023 a následně pak do 31. 3. 2024 bude probíhat s tím související prodlužování platnosti živnostenského oprávnění podle živnostenského zákona na základě vízových štítků, pokud o to podnikatel požádá. Pro občany, kteří mají udělené vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění (kód víza D/VS/91), platí jiný postup. Platnost jejich víz se prodlužuje automaticky do 31. 3. 2024, tzn. osobám disponující vízem s kódem D/VS/91 nebude vylepován nový vízový štítek. Následující postup je již shodný s výše uvedeným postupem u občanů Ukrajiny s dočasnou ochranou na území České republiky, tzn. živnostenské oprávnění bude prodlouženo na základě žádosti do výše uvedeného data 31. 3. 2024.¹⁵¹

5.2 Bezúhonnost

Podle § 6 odst. 3 živnostenského zákona se u osob, které nejsou občany České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie, prokazuje bezúhonnost doklady podle § 46 odst. 1 písm. b) cit. zákona a výpisem z evidence Rejstříku trestů České republiky. V současné době přicházejí v úvahu dvě možnosti. První možnost je výpis z evidence trestů z Ukrajiny nebo rovnocenný doklad. Nevydá-li Ukrajina výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad, přichází v úvahu druhá možnost, a to čestné prohlášení o bezúhonnosti učiněné před notářem nebo jiným příslušným orgánem státu nebo před notářem nebo jiným příslušným orgánem státu posledního pobytu. Za standardní situace vydává stát Ukrajina pro své občany doklad o bezúhonnosti. Tento doklad lze za běžných okolností získat i na zastupitelském úřadu Ukrajiny v České republice. Podle aktuálních informací, které živnostenské úřady získaly ze zastupitelského úřadu Ukrajiny v České republice, však nelze v současné době (dočasně) doklad

¹⁵¹ STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 2/2023 k zákonu č. 20/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (tzv. „Lex Ukrajina IV“)*. Praha, 2023. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

o bezúhonnosti vydávat. Vzhledem k těmto okolnostem může živnostenský úřad dočasně aplikovat postup dle druhé možnosti uvedený výše. Za jiný příslušný orgán, kde by bylo možno učinit čestné prohlášení, lze považovat i obecní živnostenské úřady. V této souvislosti je třeba zároveň upozornit na to, že pokud by občan Ukrajiny předložil nepravdivé čestné prohlášení o bezúhonnosti učiněné v souladu s § 46 odst. 1 písm. b) živnostenského zákona, pak by se podle § 61 odst. 2 písm. b) téhož zákona dopustil přestupku, za který je možno uložit pokutu do výše 100 000 Kč.¹⁵²

Vzhledem k metodické informaci č. 4/2022 vydané dne 27. 4. 2022, kdy pro občana Ukrajiny, na kterého se vztahuje dočasná ochrana v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině, se pro účely prokazování bezúhonnosti mění podmínky. Občan Ukrajiny prokazuje bezúhonnost stejně jako občan České republiky, tzn. pouze výpisem z evidence Rejstříku trestů České republiky.¹⁵³

5.3 Odborná kvalifikace

Pokud je živnostenským zákonem k získání živnostenského oprávnění pro regulovanou činnost vyžadováno splnění podmínky odborné způsobilosti, je občan Ukrajiny povinen prokázat splnění této podmínky příslušnými doklady o odborné způsobilosti, včetně nostrifikační doložky dle zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů, v případě dokladů o vysokoškolském vzdělání, pokud jsou vydané v zahraničí.¹⁵⁴ Podle § 9 zákona č. 67/2022 S., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, je občan Ukrajiny požívající dočasnou ochranu osvobozen od úhrady poplatku na nostrifikaci a také od poplatku za úkony spojené s řízením o žádosti

¹⁵² STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 2/2022 – mimořádný postup při ohlašování živnosti, příp. žádosti o koncesi ve vztahu k občanům z Ukrajiny*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

¹⁵³ STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 4/2022 – aktualizace metodické informace č. 2/2022 (mimořádný postup při ohlašování živnosti, příp. žádosti o koncesi ve vztahu k občanům z Ukrajiny)*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

¹⁵⁴ STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 4/2022 – aktualizace metodické informace č. 2/2022 (mimořádný postup při ohlašování živnosti, příp. žádosti o koncesi ve vztahu k občanům z Ukrajiny)*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání.¹⁵⁵ Kromě nostrifikace má občan Ukrajiny požívající dočasnou ochranu možnost požádat o uznání odborné kvalifikace pro výkon regulované činnosti na území České republiky podle zákona o uznávání odborné kvalifikace, přičemž uznávacím orgánem je Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. Vzhledem ke skutečnosti, že Ukrajina má s Českou republikou uzavřenou bilaterální dohodu o právní pomoci, nemusí být pravost podpisů a otisků razítek na originále dokladu o odborné způsobilosti ověřena (není vyžadována tzv. superlegalizace ani apostilní doložka).¹⁵⁶

¹⁵⁵ Ustanovení § 9 zákona č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace v posledním znění.

¹⁵⁶ STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 4/2022 – aktualizace metodické informace č. 2/2022 (mimořádný postup při ohlašování živnosti, příp. žádosti o koncesi ve vztahu k občanům z Ukrajiny)*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

6 Připravované legislativní změny

Cílem této kapitoly je předložit připravované právní úpravy. V současné době je rozpracováno 8 připravovaných legislativních změn. Pouze jedna se týká přímého zásahu do živnostenského zákona, ostatní se dotknou živnostenského zákona v souvislosti se změnou jiných právních předpisů. Jejich postupné kroky předkládám v časové souslednosti.

1. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Živnostenský zákon se mění takto:

v § 3 se na konci odstavce 3 živnostenského zákona tečka nahrazuje čárkou a doplňuje písmeno a), které včetně poznámky pod čarou č. 72 zní:

a) poskytování služby o dítě v dětské skupině označované jako mikrojesle podle jiného právního předpisu⁷²⁾.

⁷²⁾ Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Stav materiálu:

Meziresortní připomínkové řízení 5. 10. 2018.

Termín připomínek 5. 10. 2018 – 2. 11. 2018. Připomínkové řízení ukončeno.

Popis:

Zavedení nového typu malé dětské skupiny „mikrojeslí“, která je zaměřená na nejmladší věkovou skupinu dětí a která je provozovaná v zařízení poskytovatele nebo v domácnosti pečující osoby; zavedení stabilního financování dětských skupin a nového typu malé dětské skupiny „mikrojesle“ ze státního rozpočtu za účelem zvýšení dostupnosti služeb péče o děti.

Důvodová zpráva:

V souvislosti s rozšířením okruhu poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině o mikrojesle je nezbytné vyloučit v § 3 živnostenského zákona činnosti poskytování péče v dětské skupině. Tato činnost se vylučuje z režimu živnostenského zákona v návaznosti na zavedení specifické úpravy činnosti péče o dítě v mikrojeslích.¹⁵⁷

2. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Živnostenský zákon se mění takto:

V příloze č. 3 živnosti koncesované u živnosti s předmětem podnikání „Provozování pohřební služby“ se slova „krajské hygienické stanice“ nahrazují slovy „Státní hygienická služba“.

V příloze č. 3 živnosti koncesované u živnosti s předmětem podnikání „Provádění balzamace a kozervace“ se slova „krajské hygienické stanice“ nahrazují slovy „Státní hygienická služba“.

V příloze č. 3 živnosti koncesované u živnosti s předmětem podnikání „Provozování krematoria“ se slova „krajské hygienické stanice“ nahrazují slovy „Státní hygienická služba“.

Stav materiálu:

Meziresortní připomínkové řízení 30. 11. 2020.

Termín připomínek 30. 11. 2020 – 7. 12. 2020. Připomínkové řízení ukončeno.

¹⁵⁷ PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNB58JKBNC/>

Popis:

Cílem návrhu zákona je reagovat na dopady související s šířením onemocnění COVID-19 a přijatá opatření v souvislosti s touto skutečností. Podstatou návrhu je provést centralizaci systému hygienické služby. Nově vzniklá Státní hygienická služba však bude, podobně jako stávající krajské hygienické stanice a jejich zaměstnanci, zařazena do režimu státní služby.¹⁵⁸

3. Návrh zákona o omezení odpadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí a o změně některých zákonů (zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí)

Živnostenský zákon se mění takto:

v § 3 odst. 3 na konci písmene ad) se tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno ae), které včetně poznámky pod čarou č. 23l) zní:

„ae) činnost autorizovaných obalových společností podle zvláštního právního předpisu.^{23l)}).

^{23l)} Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech).

Stav materiálu:

Projednáno. Datum schůze vlády 25. 1. 2021.

Popis:

Cílem předkládaného návrhu zákona je transpozice ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 6. 7. 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí do českého právního řádu.

¹⁵⁸ PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony* [online]. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNBUUHU7WL/>

Důvodová zpráva:

Návrh v § 3 odst. 3 písm. am) doplňuje, že kromě provozovatelů kolektivních systémů podle zákona o výrobcích s ukončenou životností se také v případě kolektivních systémů podle živnostenského zákona jedná o činnost, která životností není.

Vypořádání připomínek: Dle čl. 26 odst. 6 Legislativních pravidel vlády, jsou-li všechna písmena vyčerpána, nepoužijí se zdvojená písmena, ale další pododstavec.¹⁵⁹

4. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Živnostenský zákon se mění takto:

v § 21 odst. 1 na konci písmene f) tečka se nahrazuje čárkou a doplňuje se odstavce:

g) získání příslušné mistrovské kvalifikace⁷³⁾.

⁷³⁾ Zákon č. .../2021 Sb., o mistrovské kvalifikaci a mistrovské zkoušce a o změně souvisejících zákonů (zákon o mistrovské kvalifikaci a mistrovské zkoušce).

Stav materiálu:

Zaevidováno Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky. Datum schůze vlády 23. 8. 2021.

Popis:

Cílem návrhu zákona je zavedení institutu mistrovské zkoušky v České republice.

¹⁵⁹ PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí a o změně některých zákonů (zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí)* [online]. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/ALBSBT8HKQUP/>

Důvodová předložení:

Důvodem předložení návrhu zákona je snaha o rozvoj řemesel a řešení nezájmu mladé generace o některé obory, který je příčinnou nedostatku řemeslníků na trhu práce.¹⁶⁰

5. Návrh poslanců Tomia Okamury, Radima Fialy, Jana Hrnčíře a dalších na vydání zákona o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti se zrušením soudních exekutorů (sněmovní tisk č. 5)

Stav materiálu:

Signováno. Datum schůze vlády 13. 12. 2021.

Popis:

Cílem návrhu zákona je zrušení soudních exekutorů a vrácení exekucí zpět do rukou státu. Cílem nově zakotvené regulace je možnost vpustit do procesu výkonu rozhodnutí subjekt, který ve vlastním zájmu bude usilovat o co nejrychlejší vymožení rozhodnutí s co nejvyšší výnosností pro oprávněné subjekty.¹⁶¹

6. Návrh Zastupitelstva hlavního města Prahy na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 41)

Stav materiálu:

I. čtení 28. 1. 2022, projednáno, novela zákona odročena.

¹⁶⁰ PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony* [online]. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNBKJ68TY/>

¹⁶¹ PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh poslanců Tomia Okamury, Radima Fialy, Jana Hrnčíře a dalších na vydání zákona o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti se zrušením soudních exekutorů (sněmovní tisk č. 5)* [online]. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/ALBSC8ZKYUUM/>

Popis:

Cílem návrhu zákona je zmocnit obce k vydání nařízení regulujícího ubytovací služby.¹⁶²

7. Návrh zákona o bezpečnostní činnosti podnikajících osob a o změně souvisejících zákonů

V § 3 odst. 3 na konci písmene am) se tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno an), které včetně poznámky pod čarou č. 73) zní:

„an) výkon soukromé bezpečnostní činnosti⁷³⁾).

⁷³⁾ Zákon č. .../2023 Sb., o bezpečnostní činnosti podnikajících osob a o změně některých zákonů.

Z přílohy č. 3 koncesované živnosti jsou odstraněny živnosti „Ostraha majetku a osob“, „Služby soukromých detektivů“, „Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob“. Z přílohy č. 5 jsou odstraněny živnosti „Ostraha majetku a osob“, „Služby soukromých detektivů“.

Stav materiálu:

Meziresortní připomínkové řízení 12. 7. 2022.

Termín připomínek 12. 7. 2022 – 9. 8. 2022. Připomínkové řízení ukončeno.

Popis:

Cílem návrhu zákona je vytvořit moderní zákonný rámec soukromé bezpečnostní činnosti, posílit vnitřní bezpečnost, ochranu měkkých cílů, zvýšit profesní kvality zaměstnanců soukromých bezpečnostních služeb a snížit počet excesů ze strany bezpečnostních pracovníků vůči veřejnosti.¹⁶³

¹⁶² PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh Zastupitelstva hlavního města Prahy na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 41)* [online]. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/ALBSC92E3QPA/>

¹⁶³ PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona o bezpečnostní činnosti podnikajících osob a o změně souvisejících zákonů* [online]. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCG99557N/>

8. Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných dražbách

V příloze č. 2 živnosti vázané u předmětu podnikání „Provádění dobrovolných dražeb movitých věcí podle zákona o veřejných dražbách“ text ve sloupci 1 zní: „Provádění veřejných dražeb s výjimkou dražeb nucených“ a následně se mění i požadovaná odborná způsobilost.

V příloze č. 3 koncesované živnosti u předmětu podnikání „Provádění nucených dražeb – dobrovolných, nedobrovolných“ text ve sloupci 1 zní: „Provádění nucených dražeb“ a následně se mění požadovaná odborná způsobilost.

Další změny se týkají přechodného ustanovení v souvislosti s výše uvedenými změnami.

Stav materiálu:

Signováno. Datum schůze vlády 21. 12. 2022. Návrh zákona prošel 1. čtením 21. 2. 2023.

Popis:

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných dražbách, podstatným způsobem zjednodušuje přípravu a provedení dražby, a to především dražby na návrh osoby, která je oprávněná předmět dražby převést, nebo osoby, která je oprávněna předmět dražby zpeněžit ve veřejné dražbě.¹⁶⁴

¹⁶⁴ PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných dražbách* [online]. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/ALBSCJRFUEZD/>

7 Exkurz do slovenské právní úpravy

Slovenská právní úprava zákon č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění neskorších predpisov (dále jen slovenský živnostenský zákon), vychází ze společných základů, což napovídá číslo zákona. Na českém a slovenském živnostenském zákoně se usneslo Federální shromáždění České a Slovenské Federální shromáždění dne 15. 11. 1991. I přesto, že slovenskou právní úpravu můžeme považovat za podobnou a prošla řadou novel, vlivem politické, sociální, ekonomické, demografické situace se po více než třech desetiletích diferencuje od české právní úpravy.¹⁶⁵ Základ slovenské právní úpravy nalezneme v článku 35 ústavního zákona č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky, ve znění neskorších predpisov.¹⁶⁶ Sedmá kapitola obsahuje pouze zevrubný exkurz do slovenské právní úpravy zaměřující se na živnostenské podnikání zahraničních osob na území Slovenské republiky.

Slovenský živnostenský zákon vychází při vymezování pojmu živnost ze stejných pojmů jako ten český. I zde nacházíme pozitivní vymezení živnosti s použitím definičních atributů. Slovenská právní úprava obsahuje také negativní vymezení živností prostřednictvím enumerativního výčtu činností.¹⁶⁷

Pokud chce zahraniční osoba provozovat živnost, musí požádat o živnostenské oprávnění. Živnostenské oprávnění je právo vykonávat živnost a platí pro celé území Slovenské republiky.¹⁶⁸ Dle slovenského živnostenského zákona fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osob usazená mimo území Slovenské republiky může na území Slovenské republiky provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako slovenská fyzická nebo právnická osoba. Za slovenskou fyzickou osobu se považuje fyzická osoba s bydlištěm na území Slovenské republiky a slovenskou právnickou osobou právnická osoba se sídlem na území Slovenské republiky. Za zahraniční osobu

¹⁶⁵ Zákon č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁶⁶ Článek 35 ústavního zákona č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky v posledním znení.

¹⁶⁷ Ustanovení § 5 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁶⁸ Ustanovení § 3 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

se pokládá osoba s bydlištěm nebo sídlem mimo území Slovenské republiky. Zahraniční fyzická osoba může na území Slovenské republiky provozovat živnost jako slovenská osoba v závislosti na typu uděleného pobytu.¹⁶⁹ Zahraniční osoba s bydlištěm mimo území Slovenské republiky je zahraniční osoba, která zde nemá udělený trvalý pobyt.¹⁷⁰

Bydlištěm na území Slovenské republiky se rozumí trvalý pobyt na území Slovenské republiky nebo trvalý pobyt na území Slovenské republiky na základě uděleného pobytu podle zvláštního předpisu.¹⁷¹

Občan třetí země (občan mimo státy Evropské unie, Dohody o Evropském hospodářském prostoru a Švýcarské konfederace)

Občan třetí země, který má na území Slovenské republiky trvalý pobyt, se považuje za slovenskou fyzickou osobu. K tomu, aby mohl podnikat, postačuje pouze získání živnostenského oprávnění, tedy ohlášení živnosti. Živnostenské oprávnění vzniká dnem ohlášení u místně příslušného úřadu. V takovém případě není potřeba zápis do obchodního rejstříku.¹⁷²

Občan třetí země, který má na území Slovenské republiky přechodný pobyt, ohlásí živnost místně příslušnému živnostenskému úřadu a následně požádá o zápis do obchodního rejstříku. Po splnění těchto podmínek občan třetí země bude provozovat živnost jako zahraniční slovenská osoba s tím, že začít podnikat může až dnem zápisu do obchodního rejstříku. Občan třetí země, který nemá na území Slovenské republiky udělen žádný pobyt, musí ustanovit odpovědného zástupce, získat živnostenské oprávnění, získat přechodný pobyt na území Slovenské republiky a zapsat se do obchodního rejstříku. I v tomto případě platí, že občan třetí země může provozovat živnost jedině jako zahraniční fyzická osoba. Začít podnikat může až dnem zápisu do obchodního rejstříku. Občané třetí země, kteří nemají trvalý pobyt na území Slovenské republiky, musí při ohlášení doložit:

¹⁶⁹ Ustanovení § 3 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁷⁰ Ustanovení § 5 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁷¹ Ustanovení § 5 odst. 4 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁷² Ustanovení § 45-46 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

1. zahraniční fyzická osoba – jméno, příjmení, titul, datum narození, rodné číslo, pokud bylo přiděleno, státní příslušnost, pohlaví, bydliště mimo území Slovenské republiky, adresu pobytu na území Slovenské republiky, údaje o zákazu činnosti soudem nebo správním orgánem; zahraniční právnická osoba – právní formu, sídlo, jméno, příjmení, titul, datum narození, rodné číslo, pokud bylo přiděleno, státní příslušnost, bydliště a adresu pobytu na území Slovenské republiky, bydliště na území Slovenské republiky, osoby, které jsou jejím statutárním orgánem, způsob jednání za právnickou osobu,
2. obchodní jméno zahraniční osoby, předmět podnikání podniku nebo organizační složky podniku, identifikační číslo podniku nebo organizační složky podniku, pokud bylo přiděleno, označení podniku nebo organizační složky podniku, osobní údaje vedoucího podniku nebo vedoucího organizační složky, adresy provozoven, dobu podnikání, den zahájení živnosti, označení obchodního nebo jiného rejstříku, do kterého je zahraniční osoba zapsána,
3. výpis z rejstříku trestů domovského státu nebo státu, jehož je občan třetí země státním příslušníkem, nebo ve kterém v posledních pěti letech nepřetržitě pobýval nejméně šest měsíců; výpis nesmí být starší tří měsíců, musí být úředně přeložen do slovenského jazyka; v případě, že je udělen pobyt na území Slovenské republiky déle než šest měsíců, postačí, pokud předloží výpis z rejstříku trestů Slovenské republiky;
4. oprávnění používat nemovitost, která je místem podnikání; prokazuje se listem vlastnictví nebo nájemní smlouvou nebo čestným prohlášením vlastníka nemovitosti o užívání;
5. doklad o odborné způsobilosti nebo způsobilost odpovědného zástupce k provozování živnosti;
6. doklad o zaplacení správního poplatku.

Po splnění všech podmínek živnostenský úřad vydá nejpozději do tří pracovních dnů osvědčení o živnostenském oprávnění.

Zahraniční osoba může na území Slovenské republiky podnikat jako:

1. podnik zahraniční osoby (není v místě svého trvalého pobytu podnikatelem nebo míní podnikat na území Slovenské republiky v jiném předmětu podnikání než je místo trvalého pobytu),

2. organizační složka zahraniční osoby (v místě svého trvalého pobytu je podnikatelem ve stejném předmětu podnikání).¹⁷³

Občané Evropské unie, občané dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občané Švýcarské konfederace

Občané EU, občané dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občané Švýcarské konfederace, kteří mají ve Slovenské republice trvalý pobyt, mohou provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako občané Slovenské republiky. Pokud má tato výše uvedená osoba trvalý pobyt na území Slovenské republiky, považuje se za slovenskou fyzickou osobu a pro získání živnostenského oprávnění jí stačí ohlásit živnost příslušnému živnostenskému úřadu podle místa trvalého pobytu. Občané EU, občané dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občané Švýcarské konfederace, kteří nemají ve Slovenské republice trvalý pobyt, se považují za zahraniční fyzické osoby. Pro splnění podmínek ohlášení živnosti musí ustanovit odpovědného zástupce, jehož prostřednictvím bude zajišťovat odborný výkon činnosti, a získat živnostenské oprávnění. Občané EU, občané dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občané Švýcarské konfederace s trvalým pobytem v některém členském státě EU nemusí pro získání živnostenského oprávnění provést zápis do obchodního rejstříku. Naopak se od obchodního rejstříku povinně zapisují jako zahraniční fyzické osoby s trvalým pobytem mimo členské státy EU nebo Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Splnění zvláštních podmínek musí občan EU, občan dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občan Švýcarské konfederace prokazovat např. osvědčením o absolvování specifického vzdělávání nebo přípravy, dokladem o ukončení vzdělávání a o délce praxe v daném oboru nebo i rozhodnutím o uznání odborné praxe nebo odborné kvalifikace. Dále musí občan EU, občan dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občan Švýcarské konfederace předložit:

1. obdobné identifikační údaje jako občané třetí země

¹⁷³ Ustanovení § 45-46 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v poslednom znení.

2. doklad o bezúhonnosti (výpis z rejstříku trestů členského státu EU, dalšího smluvního státu Dohody o Evropském prostoru a Švýcarské konfederace, jehož je státním příslušníkem, nebo ve kterém v posledních pěti letech nepřetržitě pobýval nejméně šest měsíců), výpis nesmí být starší tří měsíců a musí být úředně přeložen do slovenského jazyka; pokud má tato osoba udělený pobyt na území Slovenské republiky déle než šest měsíců, stačí výpis z rejstříku trestů Slovenské republiky;

3. oprávnění používat nemovitost, která je místem podnikání; prokazuje se listem vlastnictví nebo nájemní smlouvou nebo čestným prohlášením vlastníka nemovitosti o užívání;

3. doklad o odborné způsobilosti nebo způsobilosti odpovědného zástupce k provozování živnosti (řemeslná a vázaná živnost);

4. doklad o zaplacení správního poplatku.

Po splnění všech podmínek živnostenský úřad vydá nejpozději do tří pracovních dnů osvědčení o živnostenském oprávnění.¹⁷⁴

Dle slovenského živnostenského zákona právnická osoba usazená mimo území Slovenské republiky může na území Slovenské republiky provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako slovenská právnická osoba. Živnostenské oprávnění vzniká slovenským právnickým osobám již zapsaným v živnostenském rejstříku ke dni oznámení, nezapsaným až dnem zápisu do obchodního rejstříku. Slovenský živnostenský zákon hovoří zvlášť o následujícím postupu. Živnostenské oprávnění k provozování živností uvedených v příloze č. 4a slovenského živnostenského zákona vzniká zahraniční právnické osobě, která se zakládá zjednodušeným způsobem, a podniku zahraniční právnické osoby nebo organizační složce podniku zahraniční právnické osoby, která se zřizuje zjednodušeným způsobem, a zapisuje se do obchodního rejstříku, dnem zápisu této osoby, podniku zahraniční právnické osoby nebo organizační složky podniku zahraniční právnické osoby do obchodního rejstříku. Příloha č. 4a obsahuje seznam živností volných pro účely založení podniku právnické osoby nebo organizační složky podniku zahraniční právnické osoby zjednodušeným způsobem (tzn. podnik nebo organizační složka podniku

¹⁷⁴ Ustanovení § 45-46, § 66a, f-m zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (*živnostenský zákon*) v poslednom znení.

zahraniční právnické osoby se zřizuje za účelem podnikání; předmětem podnikání jsou pouze vybrané činnosti ze seznamu volných živností; předmět podnikání netvoří více než 15 vybraných živností volných). Zahraniční osobě, podniku zahraniční právnické osoby nebo organizační složce podniku zahraniční právnické osoby vydá živnostenský úřad osvědčení o živnostenském oprávnění neprodleně po provedení zápisu zahraniční osoby, podniku nebo organizační složky podniku slovenské zahraniční právnické osoby do obchodního rejstříku.¹⁷⁵

Druhy živnosti a podmínky provozování živnosti

Ve Slovenské republice lze provozovat tři druhy živnosti – volné, řemeslné a vázané.¹⁷⁶ Každý žadatel o živnostenské oprávnění musí ve smyslu slovenského živnostenského zákona splňovat určité podmínky. Splnění všeobecných podmínek se vyžaduje při ohlašování každého druhu živnosti. Jedná se o věk nejméně 18 let, způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost.¹⁷⁷ V případě provozování řemeslné nebo vázané živnosti je kromě všeobecných podmínek nutné splňovat i zvláštní podmínky, tzn. odbornou způsobilost nebo jinou způsobilost k vykonávání živnosti.¹⁷⁸ U živnosti volné není podmínka splnění odborné způsobilosti stanovena. Řemeslné živnosti vyžadují k provozování živnosti splnění odborné způsobilosti vyučením v oboru.¹⁷⁹ V § 22 slovenského živnostenského zákona jsou uvedeny nahrazující doklady obdobné jako v české právní úpravě.¹⁸⁰ Odborná způsobilost vázané živnosti je upravena zvláštními právními předpisy uvedenými v příloze č. 2 slovenského živnostenského zákona.¹⁸¹ Pro občany EU, občany dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občany Švýcarské konfederace

¹⁷⁵ Ustanovení § 10 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁷⁶ Ustanovení § 19 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁷⁷ Ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁷⁸ Ustanovení § 7 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁷⁹ Ustanovení § 19-22 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁸⁰ Ustanovení § 22 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁸¹ Ustanovení § 24 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

je odborná způsobilost obsažena také v páté B části slovenského živnostenského zákona, a to dle rozdělení na řemeslné a na vázané živnosti. Jedná se o uznání odborné praxe nebo uznání odborné kvalifikace přehledně rozdělené do seznamů.¹⁸²

Pozastavení provozování živnosti

Zahraniční osoba může oznámit živnostenskému úřadu pozastavení provozování živnosti na jí určenou dobu s uvedením doby pozastavení živnosti. Účinky pozastavení živnostenského oprávnění nastávají dnem následujícím po dni doručení oznámení o pozastavení provozování živnosti živnostenskému úřadu, nebo je-li v oznámení uveden pozdější den, tímto dnem. Po uplynutí této doby nebo dnem uvedeným v oznámení o změně doby pozastavení provozování živnosti může zahraniční fyzická osoba pokračovat v provozování živnosti.¹⁸³

Změna živnostenského oprávnění

V případě, že se během podnikání vyskytnou změny, které se týkají podmínek, na základě nichž vzniklo živnostenské oprávnění, podnikatel je povinen tyto změny oznámit místně příslušnému živnostenskému úřadu do 15 dnů od jejich vzniku.¹⁸⁴

Zrušení živnostenského oprávnění

Živnostenský úřad místně příslušný podle sídla zahraniční právnické osoby nebo bydliště zahraniční fyzické osoby živnostenské oprávnění zruší, pokud podnikatel nesplňuje všeobecnou podmínku, a to způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost; dále z důvodu existence překážek, zvláště závažného porušení podmínek a povinností při provozování živnosti stanovených zákonem; dále pokud Správa státních hmotných rezerv Slovenské republiky, Slovenská obchodní inspekce a Úřad pro regulaci hazardních her podá stížnost podle příslušných

¹⁸² Ustanovení § 66g-66m zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁸³ Ustanovení § 57 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v poslednom znení.

¹⁸⁴ Ustanovení § 49 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v poslednom znení.

zvláštních předpisů. Dále může živnostenský úřad z vlastního nebo jiného podnětu zrušit nebo pozastavit provozování živnosti v provozovně, pokud zahraniční osoba závažným způsobem porušila podmínky stanové slovenským živnostenským zákonem nebo jinými zvláštními předpisy, a pokud zahraniční osoba nezačala živnost provozovat po dobu delší než čtyři roky ode dne vzniku živnostenského oprávnění nebo bez přerušení provozování živnosti přestane živnost provozovat na dobu delší než čtyři roky.¹⁸⁵

Zánik živnostenského oprávnění

Zánik živnostenského oprávnění se v zásadě shoduje s českou právní úpravou. Zaniká úmrtím zahraniční fyzické osoby, pokud dědicové nebo správce pozůstalosti nepokračují v živnosti; zrušením zahraniční právnické osoby, netýká se pokračování živnosti při přeměně společnosti; uplynutím lhůty vydaného oprávnění na dobu určitou; rozhodnutím živnostenského úřadu o zrušení živnostenského oprávnění (ustanovení týkající se zrušení živnostenského oprávnění); stanoví-li tak zvláštní zákon; uplynutím nebo zrušením doby přechodného nebo trvalého pobytu zahraniční osoby; oznámením o ukončení podnikání.¹⁸⁶

¹⁸⁵ Ustanovení § 57 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

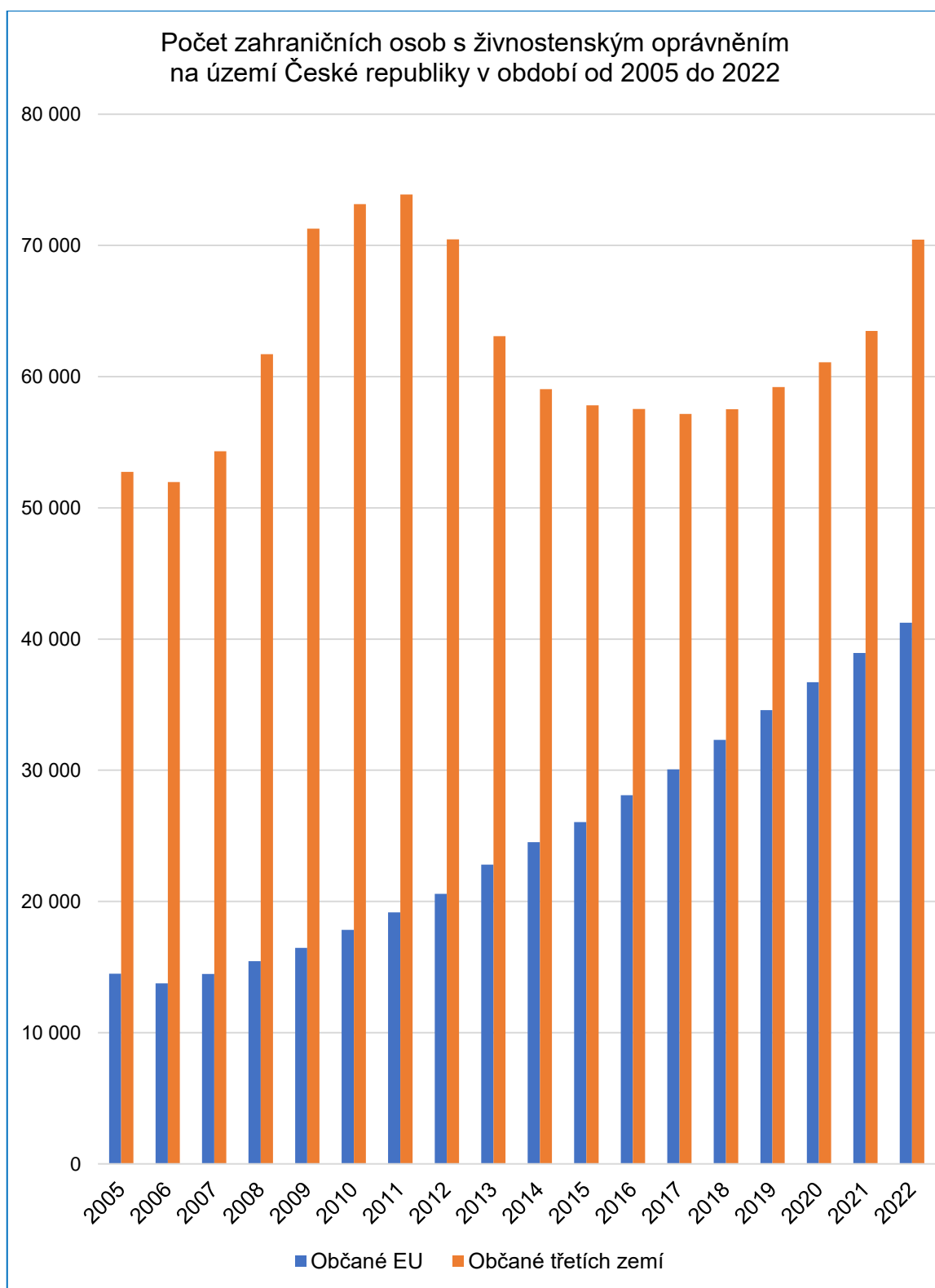
¹⁸⁶ Ustanovení § 58 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v poslednom znení.

8 Statistika

V osmé kapitole nazvané Statistika jsou zpracovány počty zahraničních osob s živnostenským oprávněním na území České republiky za určité období do grafů a tabulek. Diplomová práce není prioritně zaměřená na statistiku, tudíž níže vypracované tabulky slouží pouze pro zjednodušený přehled a data zanesená do grafů pro ilustraci analyzované tematiky.

Česká republika vstoupila do EU dnem 1. 5. 2004. Jelikož je rok 2004 zlomový a mohl by přinést zkreslené informace, zvolila jsem pro zpracování dat období od roku 2005 do roku 2022.

Co se týká samotné kapitoly, lze ji rozdělit do čtyř částí. Každá z nich obsahuje data zpracovaná do grafu pro okamžité vizuální znázornění číselné hodnoty. Následuje tabulka, do které jsou čísla zanesena. První část porovnává počty zahraničních osob s živnostenským oprávněním rozdělené na občany EU a na občany třetích zemí. Druhá část přináší celkový počet zahraničních osob států EU a občanů EU zemí s nejvyšším počtem živnostenských oprávnění, což je Slovenská republika, Německá spolková republika, Polská republika a Spojené království Velké Británie a Severního Irska (rok 2005–2020). Ostatní země EU zaznamenány nejsou, jelikož šlo o desítky či stovky osob, což je pro naše porovnání statisticky nevýznamné. Obdobný způsob zpracování dat přináší třetí část práce, a to celkový počet občanů třetích zemí a občanů třetích zemí s nejvyšším počtem živnostenských oprávnění, mezi které patří Ukrajina, Vietnamská socialistická republika, Ruská federace, Spojené státy americké a Spojené království Velké Británie a Severního Irska (rok 2021–2022). Ostatní státy třetích zemí byly zastoupeny v tak malém počtu, že to považuji pro toto porovnání za nevýznamné. Poslední část je věnována pouze občanům Ukrajiny, a to vzhledem k jejich migraci do České republiky v důsledku probíhajícího válečného konfliktu.

Graf 1 - Počet zahraničních osob s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022

Zdroj¹⁸⁷

¹⁸⁷ Vlastní zpracování na základě statistických údajů. Praha, 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

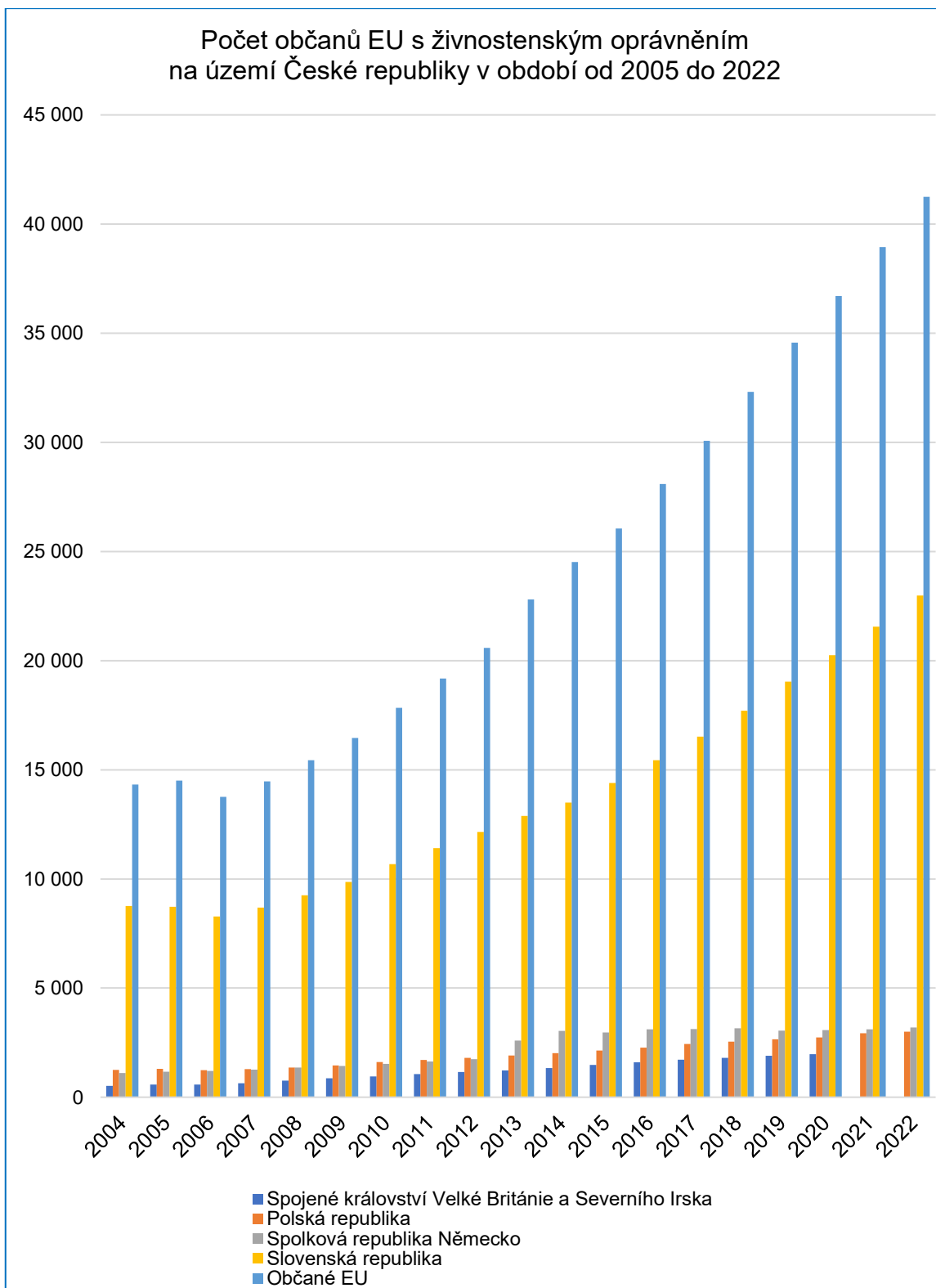
Tabulka 1 - Počet zahraničních osob s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022

Rok	Počet zahraničních osob s živnostenským oprávněním na území České republiky		
	Občané EU	Občané třetích zemí	Celkem
2005	14 499	52 747	67 246
2006	13 761	51 961	65 722
2007	14 482	54 323	68 785
2008	15 443	61 715	77 158
2009	16 464	71 289	87 753
2010	17 843	73 140	90 983
2011	19 177	73 882	93 059
2012	20 582	70 458	91 040
2013	22 802	63 085	85 887
2014	24 514	59 055	83 569
2015	26 054	57 808	83 862
2016	28 093	57 535	85 628
2017	30 076	57 152	87 226
2018	32 317	57 526	89 843
2019	34 587	59 214	93 781
2020	36 708	61 097	97 803
2021	38 941	63 481	102 422
2022	41 252	70 441	111 693

Zdroj¹⁸⁸

Graf č. 1 a tabulka č. 1 uvádí počty občanů EU a občanů třetích zemí s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od roku 2005 do roku 2022. Po porovnání je zřejmé, že občané třetích zemí zaujmají i o více než 50 % vyšší počet osob s živnostenským oprávněním než občané EU. Na grafu můžeme pozorovat až pravidelnou sinusoidu. Její tvar může být ovlivněn převážně ekonomickými, politickými a sociálními podmínkami třetích zemí, v jejichž důsledku občané třetích zemí nachází vhodné podmínky pro podnikání v České republice. Z dlouhodobého hlediska se počet občanů EU s živnostenským oprávněním stále zvyšuje.

¹⁸⁸ *Vlastní zpracování na základě statistických údajů.* Praha, 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

Graf 2 - Počet občanů EU s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022

Zdroj¹⁸⁹

¹⁸⁹ Vlastní zpracování na základě statistických údajů. Praha, 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

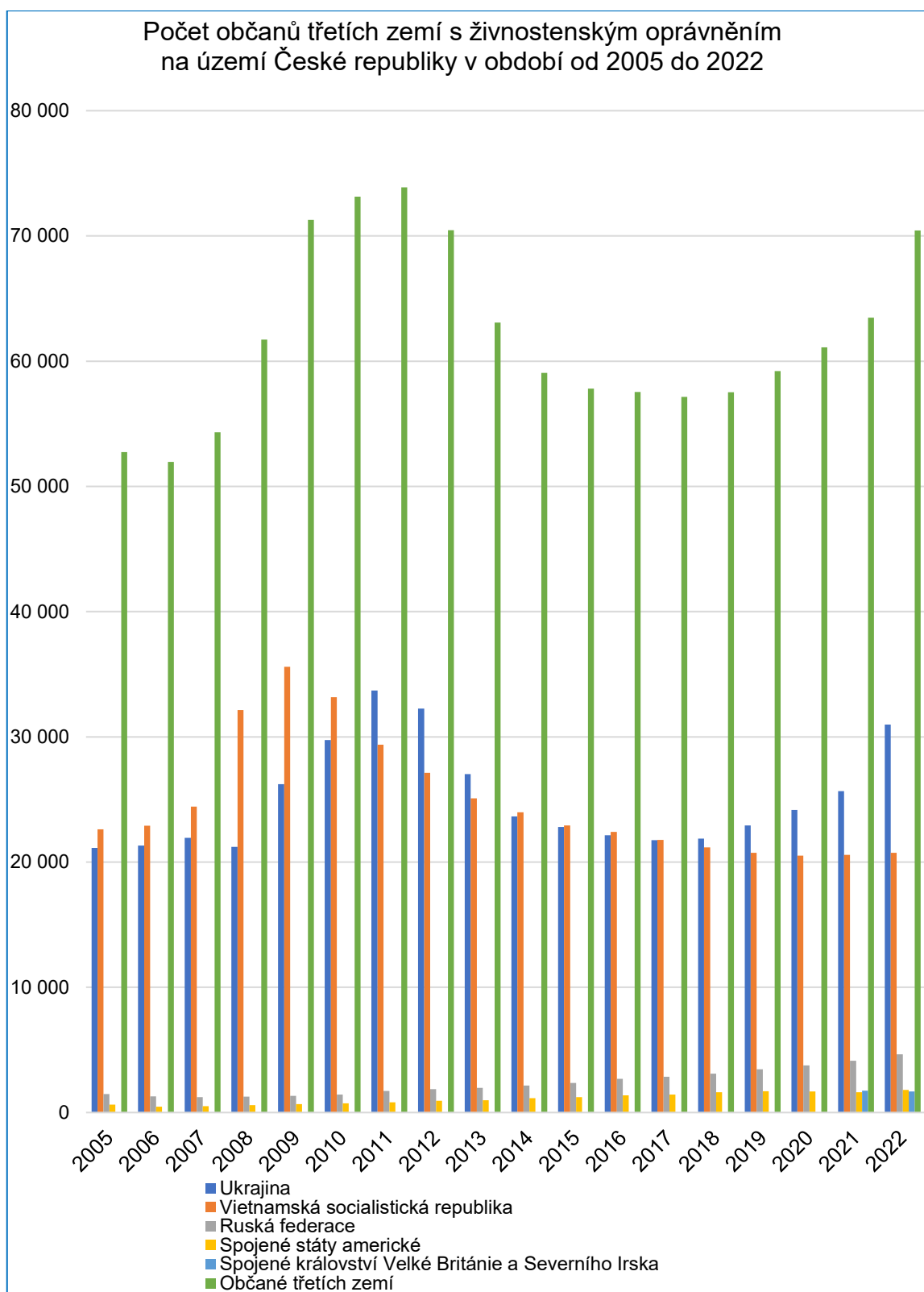
Tabulka 2 - Počet občanů EU s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022

Rok	Počet občanů EU s živnostenským oprávněním na území České republiky				
	Občané EU	Slovenská republika	Spolková republika Německo	Polská republika	Spojené království Velké Británie a Severního Irska
2005	14 499	8 719	1 164	1 294	579
2006	13 761	8 282	1 200	1 238	578
2007	14 482	8 684	1 261	1 289	642
2008	15 443	9 255	1 361	1 364	760
2009	16 464	9 865	1 426	1 450	866
2010	17 843	10 681	1 527	1 608	955
2011	19 177	11 406	1 636	1 712	1 064
2012	20 582	12 149	1 748	1 808	1 156
2013	22 802	12 888	2 599	1 905	1 229
2014	24 514	13 493	3 040	2 014	1 334
2015	26 054	14 393	2 962	2 134	1 473
2016	28 093	15 442	3 109	2 268	1 603
2017	30 076	16 516	3 120	2 436	1 713
2018	32 317	17 711	3 161	2 545	1 797
2019	34 587	19 035	3 045	2 650	1 899
2020	36 708	20 253	3 075	2 742	1 967
2021	38 941	21 560	3 104	2 928	
2022	41 252	22 983	3 192	2 998	

Zdroj¹⁹⁰

Graf č. 2 a tabulka č. 2 porovnávají státy EU s nejvyšším počtem živnostenských oprávnění na území České republiky v rámci celkového počtu osob EU s živnostenským oprávněním na území České republiky. Prvenství zaujímá Slovenská republika, na druhém místě stojí Polská republika a v těsném závěsu Spolková republika Německo; v menším počtu jsou zastoupeny i Spojené království Velké Británie a Severního Irska. U všech států má trend navyšující se tendenci.

¹⁹⁰ *Vlastní zpracování na základě statistických údajů.* Praha, 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

Graf 3 - Počet občanů třetích zemí s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022

Zdroj¹⁹¹

¹⁹¹ Vlastní zpracování na základě statistických údajů. Praha, 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

Tabulka 3 - Počet občanů třetích zemí s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022

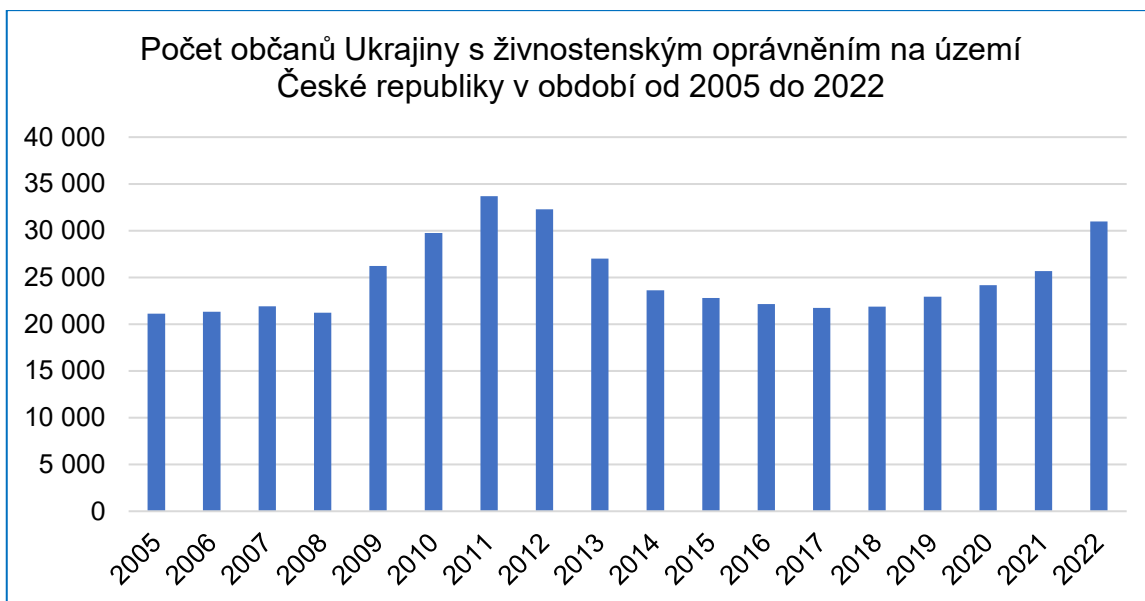
Rok	Počet občanů třetích zemí s živnostenským oprávněním na území České republiky					
	Občané třetích zemí	Ukrajina	Vietnamská socialistická republika	Ruská federace	Spojené státy americké	Spojené království Velké Británie a Severního Irska
2005	52 747	21 135	22 620	1 482	627	
2006	51 961	21 325	22 910	1 279	474	
2007	54 323	21 927	24 437	1 228	503	
2008	61 715	21 213	32 139	1 262	579	
2009	71 289	26 223	35 590	1 336	663	
2010	73 140	29 739	33 164	1 439	741	
2011	73 882	33 700	29 369	1 713	808	
2012	70 458	32 267	27 119	1 860	947	
2013	63 085	27 014	25 085	1 967	976	
2014	59 055	23 639	23 964	2 150	1 135	
2015	57 808	22 796	22 928	2 367	1 232	
2016	57 535	22 150	22 415	2 700	1 363	
2017	57 152	21 746	21 773	2 855	1 434	
2018	57 526	21 881	21 172	3 106	1 619	
2019	59 214	22 924	20 733	3 446	1 708	
2020	61 097	24 155	20 505	3 764	1 685	
2021	63 481	25 662	20 584	4 131	1 624	1 752
2022	70 441	30 978	20 745	4 649	1 803	1 683

Zdroj¹⁹²

Z tabulky č. 3 a grafu č. 3 lze vyčíst nejvyšší počet živnostenských oprávnění vybraných států třetích zemí na území České republiky v rámci celkového počtu osob třetích zemí s živnostenským oprávněním. Prvenství zaujmají občané Vietnamské socialistické republiky a Ukrajiny. V současné době je v popředí Ukrajina. Občané Ruské federace stojí na třetí pozici počtu živnostenských oprávnění. Občané Spojených států amerických zaujmají čtvrté místo. Od roku 2021 se připojilo i Spojené království Velké Británie a Severního Irska, počty jejich příslušníků s živnostenským oprávněním v České republice

¹⁹² *Vlastní zpracování na základě statistických údajů.* Praha, 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

dosahují v řádech tisíce. Z tabulky a grafu vyplývá, že počty osob Vietnamské socialistické republiky a Ukrajiny jsou ve stínu stejné sinusoidy, ovšem s výrazným odlišením posledních tří let. Spojené království Velké Británie a Severního Irsku mají, co se týká počtu živnostenských oprávnění jejich státních příslušníků na území České republiky, zvyšující se tendenci.

Graf 4 - Počet občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022

Zdroj¹⁹³

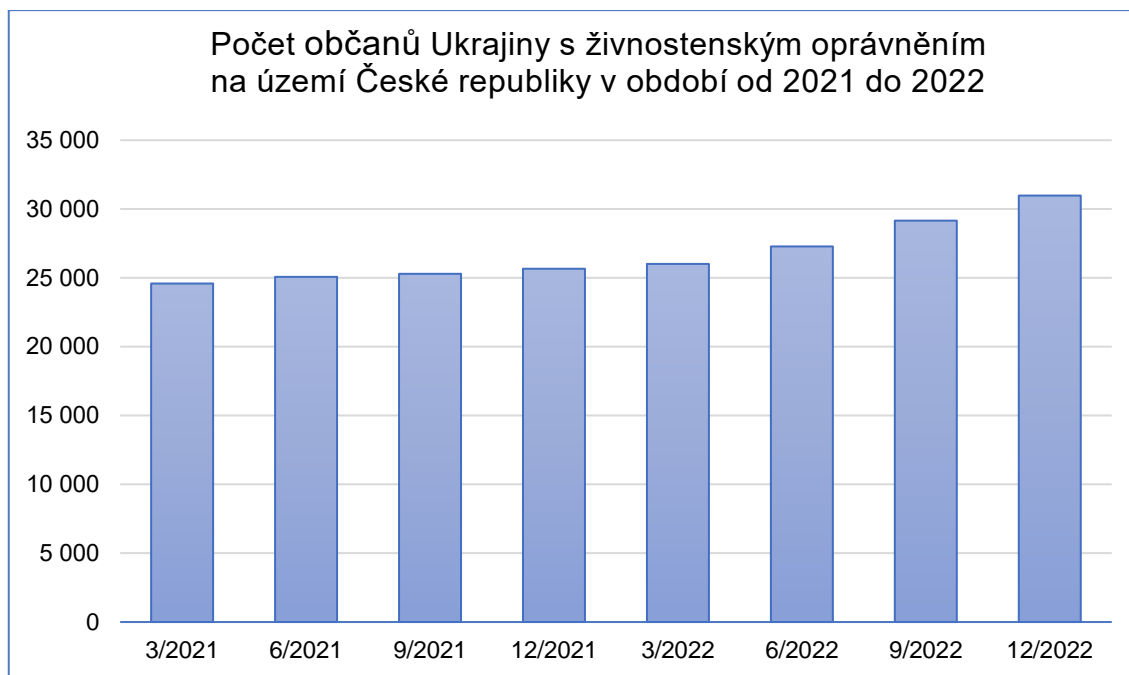
Tabulka 4 - Počet občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022

Počet občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022			
Rok	Počet	Rok	Počet
2005	21 135	2014	23 639
2006	21 325	2015	22 796
2007	21 927	2016	22 150
2008	21 213	2017	21 746
2009	26 223	2018	21 881
2010	29 739	2019	22 924
2011	33 700	2020	24 155
2012	32 267	2021	25 662
2013	27 014	2022	30 978

Zdroj¹⁹⁴

¹⁹³ Vlastní zpracování na základě statistických údajů. Praha, 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

¹⁹⁴ Vlastní zpracování na základě statistických údajů. Praha, 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

Graf 5 - Počet občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2021 do 2022
Zdroj¹⁹⁵

Tabulka 5 - Počet občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2021 do 2022

Rok	Počet občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním na území České republiky							
	2021				2022			
	3	6	9	12	3	6	9	12
Měsíc								
Počet	24 589	25 074	25 294	25 662	26 013	27 283	29 158	30 978

Zdroj¹⁹⁶

Tabulka č. 4 a graf č. 4 se týkají pouze občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním na území České republiky. Detailnější znázornění přináší tabulka č. 5 a graf č. 5. Jak lze pozorovat, občané Ukrajiny přichází na území České republiky podnikat od roku 2005 v pravidelných vlnách. Pozoruhodné je, že v roce 2011 bylo

¹⁹⁵ *Vlastní zpracování na základě statistických údajů.* Praha, 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

¹⁹⁶ *Vlastní zpracování na základě statistických údajů.* Praha, 2023. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

na území České republiky 33 700 ukrajinských osob s živnostenským oprávněním. V současné době je to 30 978 osob, což činí cca o 8,8 % méně. Z uvedeného vyplývá, že mírný nárůst počtu ukrajinských občanů s živnostenským oprávněním od roku 2017 nemusí nutně znamenat spojitost s migrací občanů Ukrajiny do České republiky v souvislosti s válečným konfliktem na území Ukrajiny. Předpokládám, že integrace občanů Ukrajiny do naší společnosti bude mít do budoucnosti vliv na vzrůstající počet zaměstnaných a podnikajících občanů Ukrajiny na území České republiky.

Závěr

Autorka rozdělila diplomovou práci na úvod, osm kapitol a závěr. V první kapitole podala informace o pramenech právní úpravy. Ve druhé vymezila základní pojmy, jejichž znalost byla nezbytná pro pochopení dané problematiky. Třetí kapitola nastínila historický vývoj živnostenského podnikání týkající se aktivit zahraničních osob na území České republiky. Čtvrtá kapitola představovala těžiště diplomové práce, a to analýzu platné právní úpravy cílenou výhradně na zahraniční osoby. Úvodní část čtvrté kapitoly byla zaměřena na předmět úpravy. Následně se autorka věnovala pojmu živnost, rozebrala jej za pomoci jeho pozitivního i negativního vymezení, charakterizovala druhy živností a uvedla jejich rozdělení na živnosti volné, živnosti vázané, živnosti řemeslné a živnosti koncesované. Další podkapitola přinesla informace o subjektech oprávněných provozovat živnost, bylo zde vysvětleno rozdělení podnikatelů na fyzické a právnické osoby a na osoby tuzemské a zahraniční. Dále byly zařazeny informace o odpovědném zástupci, o jeho právech a povinnostech, objasněny všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti a překážky v provozování živnosti. Následující podkapitoly se týkaly dynamiky živnostenského podnikání, jako je ohlášení živnosti a řízení o koncesi, vzniku živnostenského oprávnění, rozsahu živnostenského oprávnění, provozoven, změn živnostenského oprávnění, pozastavení provozování živnosti a zrušení živnostenského oprávnění. Čtvrtou kapitolu analýzy platné právní úpravy uzavřelo pojednání o zániku živnostenského oprávnění. V páté kapitole diplomové práce se autorka zabývala postavením a možnostmi občanů Ukrajiny, kteří v současné době podnikají na území České republiky, dokládáním povolení k pobytu, prokazováním bezúhonnosti občanů Ukrajiny a podáním informací o odborné způsobilosti. Šestá kapitola práce byla věnována připravované právní úpravě a systematicky zaměřena na 8 chystaných legislativních změn. V sedmé kapitole diplomové práce autorka provedla exkurz do slovenské platné právní úpravy analyzované problematiky. Diplomovou práci zakončila v osmé kapitole statistika počtu zahraničních osob s živnostenským oprávněním na území České republiky.

Živnostenský zákon používá termíny podnikatel nebo fyzická a právnická osoba. Tím je myšlena jak tuzemská osoba, tak i osoba zahraniční.

Pokud se ustanovení zákona týkají výhradně zahraniční osoby, je termín zahraniční osoba vždy uveden. Živnostenský zákon autorka shledala vyhovující pro tuzemské osoby, dle číselné řady paragrafů je zde činnost podnikatelů zaznamenána v sousledném a především logickém seřazení, považuje jej za komplexní a dosahující velmi vysoké legislativní úrovně. Pro zahraniční osoby je však jeho obsah nepřehledný a některá ustanovení, která spolu přímo souvisejí, jsou uváděna na různých místech. Dále je uvedeno několik příkladů, které se v tomto ohledu jeví jako problematické.

Informace pro občany EU jsou „zapadlé“ v šesté části společných, přechodných a závěrečných ustanovení. V ustanovení § 70 živnostenského zákona je uvedeno, kdo je považován za občana členského státu EU a právnickou osobu se sídlem na území členského státu EU. Další příklad je § 69a živnostenského zákona, který se týká dočasného poskytování služeb na území České republiky. O občanech třetích zemí se hovoří jen v souvislosti dokládáním bezúhonnosti v § 46 odst. 1 písm. b) živnostenského zákona. Všeobecné podmínky podnikání, bezúhonnost, jsou stanoveny v § 6 živnostenského zákona. O bezúhonnosti občanů EU a občanů třetí země pojednává pak odst. 3 živnostenského zákona, a to bez následného odkazu na konkrétní podobu příslušných dokladů, tu zahraniční osoba nalezne až v § 46 živnostenského zákona, a to v pojednání o připojení dokladů k ohlášení živnosti. Další příklad nepřehlednosti se týká požadavku na provedení překladu do českého jazyka tlumočnickem zapsaným do seznamu znalců a tlumočnicků. O těchto skutečnostech pojednává § 5 odst. 4 živnostenského zákona. Živnostenský zákon v § 46 odst. 4 a 5 v souvislosti s dokladem o vzdělání vydaném v zahraničí zmiňuje nutnost opatřit si nostrifikační doložku. Z ustanovení by tedy mělo být zřejmé, že zahraniční osoby musí doklad opatřit překladem do českého jazyka pořízeným tlumočnickem zapsaným do seznamu znalců a tlumočnicků. Pokud by byl v odst. 4 § 46 živnostenského zákona přímý odkaz na § 5 odst. 4 živnostenského zákona, bylo by to pro zahraniční osoby srozumitelnější.

Po analýze platné právní úpravy a úvahách *de lege lata* autorka předkládá námět *de lege ferenda* ve formě úpravy zákona, která by se týkala výhradně živnostenského podnikání zahraničních osob. Této problematice autorka navrhuje

věnovat další, novou část zákona, kde by byly specifické podmínky kladené na zahraniční osoby systematicky seřazeny. Záměrem není uvádět v textu zákona tyto informace zdvojeně, nýbrž vyjmout relevantní ze stávajícího textu a uvést je jen v nové navrhované části s odkazy na příslušná ustanovení.

Další náměty *de lege ferenda* se týkají problematiky splnění odborné způsobilosti. V příloze č. 4 k nařízení vlády č. 278/2008 Sb. nalezneme obsahové náplně živnosti volné podle jednotlivých oborů činnosti. Jak bylo uvedeno v textu diplomové práce, při ohlášení živnosti volné není potřeba splnit odbornou způsobilost. Autorka se domnívá, že u některých oborů živnosti volné by bylo na místě odbornou způsobilost splnit. Určité obory totiž vyžadují složitější a náročnější postupy a odborné vědomosti z oblasti chemie, fyziky, biologie, potravinářství apod. a jejich neznalost by mohla mít negativní dopad na bezpečnost, zdraví, a dokonce i na život. Pro příklad obor: č. 7 výroba potravinářských a škrobářenských výrobků; č. 17 výroba chemických látek a chemických směsí nebo předmětů nebo kosmetických přípravků; č. 32 výroba motorových a přípojných vozidel a karoserií; č. 33 stavba a výroba plavidel, výroba, vývoj, projektování, zkoušky, instalace, údržba, opravy modifikace a konstrukční změny letadel, motorů letadel, vrtulí, letadlových částí a zařízení a leteckých pozemních zařízení; č. 35 výroba drážních hnacích vozidel a drážních vozidel na dráze tramvajové, trolejbusové a lanové a železničního parku; č. 36 výroba jízdních kol, vozíků pro invalidy a jiných nemotorových dopravních prostředků. Vzhledem k výše uvedenému navrhuje autorka změnu právní úpravy, tedy zařazení jistých oborů živnosti volné do jiných živností, a to z důvodu potřeby splnění odborné způsobilosti žadatele.

Velké úskalí autorka spatřuje v ustanovování do funkce odpovědného zástupce. Živnostenský zákon charakterizuje odpovědného zástupce jako fyzickou osobu ustanovenou podnikatelem, kterému odpovědný zástupce odpovídá za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů a je k němu ve smluvním vztahu. Z praxe je bohužel patrné, že odpovědný zástupce bývá ustanoven pouze formálně. Mnohdy jeho funkce začíná a končí na živnostenském úřadě při podpisu čestného prohlášení o jeho ustanovení. Živnostenský úřad sice má pravomoc kontrolovat ustanovení odpovědného zástupce, tedy jím podepsané čestné prohlášení při ohlášení živnosti a jeho

vzdělání, následně však v zákoně chybí nástroje, kterými by plnění funkce odpovědného zástupce mohlo být úřadem kontrolováno. Z důvodu zabezpečení ochrany majetku, přírodního prostředí, zdraví a života autorka navrhuje změnu stávající právní úpravy: rozšíření živností uvedených v příloze č. 5 živnostenského zákona ve vztahu k zvláštním podmínkám provozování živnosti. Další negativum shledala autorka v možnosti ustanovit do funkce odpovědného zástupce zahraniční osobu. Je na pováženu, zda zahraniční osoba jako odpovědný zástupce, může dostatečně plnit svoji funkci v případě, kdy má bydliště mimo Českou republiku a je mu na překážku i eventuální existence jazykové bariéry. Je taková osoba plně způsobilá odpovídat za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů? Jak bylo předloženo výše, nemá živnostenský úřad pro kontrolu plnění funkce odpovědného zástupce legislativní oporu. Autorka tedy navrhuje změnu vztahu odpovědného zástupce k podnikateli ze smluvního na pracovněprávní s jasným vymezením, jakým způsobem se této funkce účastní.

Dalším námětem *de lege ferenda* je automatické odesílání veškerých informací týkajících se činnosti zahraniční osoby Ministerstvu vnitra České republiky. V současné době plnění ohlašovací povinnosti živnostenského úřadu probíhá mechanicky, cestou odesílání listin. Díky moderní elektronizaci jsou však živnostenské úřady propojeny s finančními úřady, s příslušnými správami sociálního zabezpečení a se zdravotními pojišťovnami. Zajištění automatického elektronického odesílání informací na Ministerstvo vnitra České republiky by referentům živnostenských úřadů ulehčilo jejich administrativní zátěž.

V souvislosti s exkurzem do slovenské právní úpravy, která za více než tři desetiletí prošla řadou novel a od prvotní společné československé podoby se diferencovala, jsou dále uvedeny jen významné odlišnosti. Ty se týkají místní příslušnosti a druhů živností. Volné živnosti fyzických osob jsou v zákoně vymezeny pouze negativně (avšak Ministerstvo vnitra Slovenské republiky obsahuje na internetových stránkách seznam doporučených označení nejčastěji používaných živností volných), pro zahraniční právnické osoby založené zjednodušeným způsobem jsou volné živnosti uvedeny v příloze č. 4a slovenského živnostenského zákona (vybrat si mohou i z výše uvedeného seznamu). Živnostenské úřady na území Slovenské republiky vydávají osvědčení

o živnostenském oprávnění do 3 pracovních dnů. Další odlišnost se týká ohlášení živnosti zahraniční osobou ze třetích zemí. Ta má povinnost zápisu do obchodního rejstříku; zahraniční osoba ze třetí země bez pobytu na území Slovenské republiky musí pro ohlášení živnosti ustanovit odpovědného zástupce a povinně se zapsat do obchodního rejstříku. Pozitivní odlišnost spatřuje autorka v části páté B slovenského živnostenského zákona, která obsahuje zvláštní ustanovení pro fyzické a právnické osoby členských států EU, států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a Švýcarské konfederace a zahrnuje vyžadované informace o bezúhonnosti, o odborné způsobilosti a o finanční spolehlivosti a pojištění.

Živnostenské právo je velice rozsáhlá oblast a některé jeho pasáže by vyžadovaly podrobnější rozbor, což by svým obsahem překročilo rámeček předkládané práce, v takových případech je v textu odkazováno na příslušná ustanovení v zákoně.

Ve své práci autorka analyzovala právní aspekty podnikání zahraničních osob na území České republiky, poukázala na některé problémy vyskytující se v současné podobě živnostenského zákona a posoudila jeho srozumitelnost a komplexnost. V úvodu byly uvedeny možné důvody, které vedou zahraniční osoby k podnikání na území České republiky. Jejich ekonomické aktivity mohou mít pro naši společnost i další přínosy, např. odlišný kulturní pohled na tutéž problematiku, jiný způsob myšlení, netradiční podnikatelské přístupy a zavádění inspirujících inovací.

Zahraníční osoby přicházejí do České republiky dobrovolně a s vědomím vlastní povinnosti naplnit všechny znaky živnosti; tedy podnikat samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za splnění podmínek stanovených tímto zákonem. Aby mohly zahraniční osoby tyto podmínky při své podnikatelské činnosti řádně plnit, je žádoucí přehlednost a srozumitelnost zákona. Autorka, na základě zkušeností z praxe referentky živnostenského úřadu, ve své diplomové práci předložila náměty *de lege ferenda*, které by mohly být podnětné pro připravované legislativní změny živnostenského zákona.

Seznam použité literatury

Monografie

- [1] HORZINKOVÁ, Eva a Václav URBAN. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2013. 328 s. ISBN 978-80-86131-97-9.
- [2] HORZINKOVÁ Eva, Václav URBAN a Klára HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon, Praktický komentář*. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 248 s. ISBN 978-80-7598-707-5.
- [3] KAMENÍK Petr, Milada HRABÁNKOVÁ a Marie ORLOVÁ. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8.
- [4] KUNŠTÁTOVÁ Tatiana et al. *Živnostenský zákon: komentář*, Praha: C. H. Beck, 2019. 456 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978 80-7400-731-6.
- [5] ŠMEJKAL, Viktor. *Živnostenský zákon s komentářem*. Český Těšín: PORADCE, s. r. o., 2022. 271 s. ISBN 978-80-7365-472-6.

Zákonná úprava a interní akty řízení

- [1] HORÁKOVÁ, M. *Metodická informace č. 2/2021 – podmínky podnikání občanů Velké Británie na území České republiky po 1. 1. 2021*. Praha, 2021. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.
- [2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009, *kterým se zavádějí společná pravidla týkající se závazných podmínek pro výkon povolání podnikatele v silniční dopravě a zrušuje směrnice Rady 96/26/ES*.
- [3] Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., *o obsahových náplních jednotlivých živností v posledním znění*.
- [4] STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 2/2022 – mimořádný postup při ohlašování živnosti, příp. žádosti o koncesi ve vztahu k občanům z Ukrajiny*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

- [5] STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 2/2023 k zákonu č. 20/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (tzv. „Lex Ukrajina IV“)*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.
- [6] STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 3/2022 – dokládání bezúhonnosti fyzickými osobami*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.
- [7] STRAKOŠ, J. *Metodická informace č. 4/2022 – aktualizace metodické informace č. 2/2022 (mimořádný postup při ohlašování živnosti, příp. žádosti o koncesi ve vztahu k občanům z Ukrajiny)*. Praha, 2022. Metodická informace. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.
- [8] Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení *LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součást ústavního pořádku České republiky* v posledním znění.
- [9] Ústavního zákon č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky v poslednom znení.
- [10] Zákon č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace v posledním znění.
- [11] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v posledním znění.
- [12] Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (živnostenský zákon) v posledním znění.
- [13] Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě v posledním znění.
- [14] Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich v posledním znění.
- [15] Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád) v posledním znění.
- [16] Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů v posledním znění.

[17] Zákon č. 326/1999 Sb., *o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů* v posledním znění.

[18] Zákon č. 455/1991 Sb., *o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* v posledním znění.

[19] Zákon č. 455/1991 Zb., *o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)* v poslednom znení.

[20] Zákon č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění.

[21] Zákon č. 570/1991 Sb., *o živnostenských úřadech* v posledním znění.

Webové stránky a elektronické zdroje

[1] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Data - počet cizinců* [online]. [cit. 2023-03-11].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu

[2] Metodický pokyn č. 1/1996 (ZU), k zákonu č. 286/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů ve znění metodického pokynu č. 3/1996). [Systém ASPI].

Wolters Kluwer [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

[3] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Povinnosti osob dočasně poskytujících služby na území České republiky* [online].

[cit. 2023 03-11]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/povinnosti-osob-docasne-poskytujicich-sluzby-na-uzemi-ceske-republiky--151689/>

[4] PELIKÁNOVÁ, Irena et al. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*.

[Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-03-11]. ASPI_ID KO89_a2012CZ.

Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

[5] PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ

REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona, kterým se mění zákon*

č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

[online]. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z:

<https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNB58JKBNC/>

[6] PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony* [online].

[cit. 2023-03-11]. Dostupné z:

<https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNBVUHU7WL/>

[7] PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí a o změně některých zákonů (zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí)* [online].

[cit. 2023-03-11]. Dostupné z:

<https://odok.cz/portal/veklep/material/ALBSBT8HKQUP/>

[8] PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony* [online].

[cit. 2023-03-11]. Dostupné z:

<https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNBKJ68TY/>

[9] PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh poslanců Tomia Okamury, Radima Fialy, Jana Hrnčíře a dalších na vydání zákona o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti se zrušením soudních exekutorů (sněmovní tisk č. 5)* [online].

[cit. 2023-03-11]. Dostupné z:

<https://odok.cz/portal/veklep/material/ALBSC8ZKYVMU/>

[10] PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh Zastupitelstva hlavního města Prahy na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 41)* [online].

[cit. 2023-03-11]. Dostupné z:

<https://odok.cz/portal/veklep/material/ALBSC92E3QPA/>

[11] PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona o bezpečnostní činnosti podnikajících osob a o změně souvisejících zákonů* [online]. [cit. 2023-03-11].

Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCG99557N/>

[12] PORTÁL INFORMAČNÍHO SYSTÉMU ODOK ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *VeKLEP materiály. Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných dražbách* [online]. [cit. 2023-03-11].

Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/ALBSCJRFUEZD/>

[13] Zákon č. 455/1991 Sb., *o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* v posledním znění. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Soudní judikatura

[1] Nález Pl. Ústavního soudu 35/08 K návrhu na zrušení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (151/2009 Sb.) ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 35/08.

[2] Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 6. 2020, č. j. 22A 53/2019 – 39.

[3] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2020, sp. zn. 8 As 206/2017 – 33.

Seznam zkratek

ECRIS – Evropského informačního systému rejstříku trestů

EU – Evropské unie

Listina základních práv a svobod – Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součást ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Občanský zákoník – Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Obsahové náplně – Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů

Slovenský živnostenský zákon – zákon č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon), ve znení neskorších predpisov

Zákon o pobytu cizinců – Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších

Zákon o uznávání odborné kvalifikace – Zákon č. 18/2004, o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů

Zákon o veřejných rejstřících – Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů

Živnostenský zákon – Zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Seznam grafů a tabulek

Seznam grafů

Graf 1 - Počet zahraničních osob s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022	89
Graf 2 - Počet občanů EU s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022	91
Graf 3 - Počet občanů třetích zemí s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022	93
Graf 4 - Počet občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022	96
Graf 5 - Počet občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2021 do 2022	97

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Počet zahraničních osob s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022	90
Tabulka 2 - Počet občanů EU s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022	92
Tabulka 3 - Počet občanů třetích zemí s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022	94
Tabulka 4 - Počet občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2005 do 2022	96
Tabulka 5 - Počet občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním na území České republiky v období od 2021 do 2022	97